

Начало > Предприемане на съдебни действия > Правна помощ

Правна помощ

Правото на правна помощ позволява на онези, които не разполагат с достатъчно финансови средства, да заплатят разходите за съдебно дело или законно представителство. Във всички държави-членки на Европейския съюз (ЕС) съществуват системи за правна помощ както за граждански, така и за наказателни производства.

Представете си ситуация, при която вие сте в спор с лице от вашата собствена държава или от друга държава и желаете да отнесете въпроса до съда, или ситуация, при която от вас се изисква да се защитавате, ако другата страна заведе дело срещу вас. Представете си ситуация, при която вие сте обвинен в престъпление във вашата собствена държава или в друга държава и не можете да си позволите правна консултация и/или представителство преди наказателното производство. Във всеки от тези примери вие можете да кандидатствате за правна помощ.

Правото на правна помощ е залегнало в:

Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) — член 6, параграф 3, буква в) от ЕКПЧ гарантира правото на правна подкрепа, когато ответникът не разполага с достатъчни средства, за да заплати за правна подкрепа, както и на безплатна правна помощ, когато това е в интерес на правосъдието.

Хартата на основните права на Европейския съюз — член 47 от Хартата гласи, че на лицата, които не разполагат с достатъчно средства, се предоставя правна помощ, доколкото тази помощ е необходима, за да се осигури реален достъп до правосъдие.

Правна помощ при граждански производства

Спорове в държавата на пребиваване

Във всички държави-членки на ЕС съществува система за правна помощ. Ако сте в спор с дружество, с професионално лице, с работодател или с друго лице **в държавата, в която пребивавате**, и не разполагате с достатъчно финансови средства, за да заплатите разходите по съдебно дело, вие можете да кандидатствате за правна помощ съгласно съществуващите национални разпоредби.

Сравнението на националните схеми за правна помощ обаче разкрива, че съществуват съществени различия във философията, организацията и управлението на системите за правна помощ в държавите-членки. По отношение на философията на системите, основната цел в някои държави изглежда се състои в осигуряване на широк достъп до правни услуги и правосъдие, докато в други правна помощ може да се предоставя единствено на най-бедните.

Моля, **изберете знаме, за да получите подробна информация за съответната страна.**

[АРХИВИРАН уебсайт на Европейската съдебна мрежа \(по граждански и търговски дела\)](#)

Трансгранични спорове

Ако сте в спор с дружество, с професионално лице, с работодател или с друго лице от **чужбина** и не разполагате с достатъчно финансови средства, за да заведете съдебно дело, вие можете да кандидатствате за правна помощ за трансгранични спорове.

С цел да се улесни достъпът до правна помощ по граждански и търговски дела беше приета **директива** относно правната помощ при трансгранични спорове.

Тя обхваща предоставянето на съвети преди съдебния процес с оглед постигане на споразумение преди започване на съдебното производство; правна подкрепа при внасяне на делото в съда и представителство от адвокат в съда и подпомагане при или освобождаване от процесуалните разходи.

За да получите правна помощ при трансгранични спорове, вие трябва да попълните съответните формуляри на молби за правна помощ. В директивата се предвиждат два формуляра: един за молби за правна помощ и един за предаването на молби за правна помощ. Те могат да бъдат намерени [Тук](#) на всички езици на ЕС

Правна помощ при наказателни производства

Държавите-членки имат свое законодателство, установяващо начините, по които може да се предоставя правна помощ при наказателни производства в рамките на тяхната компетентност. В бъдеще европейският портал за електронно правосъдие ще предоставя подробна информация в тази област.

Що се отнася до трансграничните дела, в момента няма законодателство на ЕС в тази област.

Последна актуализация: 30/05/2023

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [cs](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [en](#) вече са преведени.

Правна помощ - Чехия

1 Какво включват разностките в производството и кой следва да ги заплаща?

Като цяло разностките се поемат от държавата, участниците в производството и лицата, засегнати от производството (това са главно разноски за събиране на доказателства). Разностките имат две функции: превантивна и наказателна.

Гражданският процесуален кодекс („ГПК“) съдържа примерен списък на разностките, които могат да възникнат в граждански съдебни производства. Това са парични разходи на участниците и техните представители (например разходи за пътуване, храна и настаняване); съдебни такси; пропуснати ползи на участниците и техните законни представители; разноски за събиране на доказателства (например разноски за свидетели и експерти); възнаграждение и парични разходи на нотариус в качеството му на упълномощено от съда лице; възнаграждение и парични разходи на управител на наследството; разходи за устен превод; или възнаграждение за представителство, ако представителят е адвокат, нотариус или

адвокат по патентно право. Разноските могат също да включват възстановяване на данъка върху добавената стойност или възнаграждение на медиатор. Списъкът обаче не е изчерпателен. Следователно като съдебни разноски могат също да бъдат разглеждани и други разноски, платени от участниците в пряка връзка със съдебното производство.

По принцип участниците плащат разноските, направени лично от тях и от техните представители. Ако даден адвокат е назначен за представител или настойник на някой от участниците, държавата заплаща паричните разходи на адвоката, както и възнаграждението му за представителство, и възстановява данъка върху добавената стойност, когато е приложимо.

Плащането на съдебните такси се урежда подробно от Закона за съдебните такси. При обикновена състезателна процедура съдебните такси се плащат обикновено от ищеца. В закона е предвидено също така кои съдебни производства се освобождават от съдебни такси (например производства, свързани с упражняването на родителските права, производства за приемане на съдебни мерки за закрила на малолетни или непълнолетни лица, производства по осиновяване, производства, свързани със задължения за взаимна издръжка между родители и деца, първоинстанционни производства във връзка с наследство, производства относно правоспособност).

Важно е да се направи разграничение между задължението за плащане на разноските по съдебното производство и задължението за възстановяване на тези разноски. Участникът в съдебното производство заплаща съдебните разноски, по-специално в момента на тяхното възникване по време на самото производство; тук се прилага принципът на интереса (разноските се плащат от лицето, което изпълнява процесуалното действие или в чийто интерес действието се изпълнява). Възстановяването на разноските по производството започва едва след плащането им. Възстановяването на разноските се налага със съдебно решение въз основа на принципа на успех в делото или на принципа на вината.

Ако има основания за специално разглеждане, съдът може да използва своите дискреционни правомощия при вземане на решение относно разноските по съдебното производство и може да се въздържа от присъждане на възстановяване на разноските на даден участник, било частично или изцяло. Това е предпазна мярка срещу несъразмерно тежките последици от прилагането на принципа на успех в делото или на принципа на вината.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Един от основните принципи на гражданското производство е принципът на равни процесуални възможности, прилагането на който се гарантира от правото на правна помощ. Правото на правна помощ се предоставя от самото начало и за всички производства.

Съгласно ГПК следното може да се счита за правна помощ в съдебни производства по граждански дела:

v назначаване на представител по искане на участника (раздел 30, параграф 1 от ГПК);

v назначаване на адвокат, ако е необходимо да се защитят интересите на участника или ако представителството от адвокат е задължително във въпросния вид производство (раздел 30, параграф 2 от ГПК);

v частично или пълно освобождаване на участниците от съдебни такси (раздел 138 от ГПК);

Впрочем задължението на съда да предоставя информация също може да се разглежда като правна помощ за участниците в производствата.

Правната помощ, предоставяна от Чешката адвокатска колегия, е отделна категория. Тази помощ е определена в Закона за юридическите професии, който предоставя на всеки, който не отговаря на условията да му бъде назначен адвокат от съда и който не е в състояние да си осигури правни услуги с други средства, правото Чешката адвокатска колегия да му назначи адвокат, който да му предостави правен съвет или правни услуги.

Така молителят има право на безплатен правен съвет, при условие че средният му/й месечен доход за последните шест календарни месеца, предхождащи подаването на молбата, не надвишава три пъти минималния жизнен праг на лицето или на лицата, оценявани съвместно с него, съгласно закона за минималния жизнен праг и минималната работна заплата и при условие че той/тя не се представлява по делото, за което е подадена молба за помощ, от друг адвокат или лице, оправомощено да предоставя правни услуги (в съответствие с раздел 2, параграф 2, буква а) от Закона за юридическите професии).

Ако молителят отговаря на горните условия, на него/нея му се предоставя безплатен правен съвет в продължение на най-малко 30 минути и до най-много 120 минути за всяка календарна година.

В същото време Законът за юридическите професии дава възможност да се предостави еднократен правен съвет на неопределен брой лица, настанени в центрове за задържане на граждани на трети страни съгласно Закона за пребиваването на чужденци в Чешката република, или в приемен център съгласно Закона за предоставяне на убежище, по инициатива на съответния оператор.

Съгласно Закона за юридическите професии е възможно също така да се поиска предоставяне на правни услуги, ако това е обосновано с оглед на дохода и имущественото състояние на молителя.

3 Имам ли право на правна помощ?

Съдът може въз основа на молба да освободи даден участник в съдебно производство (или присъединила се страна) от съдебни такси, ако обстоятелствата, свързани с участника, оправдават това и ако молбата няма произволен характер, не е очевидно обречена на провал или не представлява възпрепятстване на закона.

Могат да бъдат освободени както физически, така и юридически лица.

Участниците в производството не трябва да бъдат възпрепятствани да упражнят или защитят своите права в съда само поради неблагоприятното си финансово състояние. Съдът взема предвид по-специално цялостното финансово състояние на молителя, размера на съдебната такса, вероятните разноски, необходими за представяне на доказателствата, и естеството на иска. За физическите лица той взема предвид тяхното социално положение, здравен статус и т.н. За юридическите и физическите лица, които са предприемачи, той взема също предвид естеството на тяхната стопанска дейност или други дейности, състоянието и структурата на техните активи, както и тяхната платежоспособност.

Молба, която е очевидно обречена на провал или представлява възпрепятстване на закона, се отнася по-специално до ситуация, при която от фактическите твърдения на молителя вече е ясно, че делото не може да бъде спечелено. Произволно упражняване или възпрепятстване на правото означава по-специално злонамерено упражняване на право или явен опит за забавяне на изпълнението на задължение, което очевидно има обвързваща сила.

Ако участникът отговаря на условията за освобождаване от съдебни такси и ако това е необходимо, за да бъдат защитени неговите права, съдът назначава представител по негово искане. Правото да му бъде назначен представител обаче не се поражда автоматично, ако съдебното производство или участникът са освободени от съдебни такси по силата на закона (например в съответствие със Закона за съдебните такси). Дори в тези случаи горните условия за освобождаване от съдебни такси съгласно Гражданския процесуален кодекс трябва да бъдат изпълнени. Ще бъде назначен адвокат, който да го представлява, ако това е необходимо за защита на интересите на участника или ако представителството от адвокат (или нотариус) е задължително във въпросното производство.

Такъв участник не може да бъде задължен да заплати авансова сума за разноските за доказателства, които самият той е представил или които са били разпоредени от съда във връзка с фактите, посочени от участника (или в негов интерес, раздел 141, параграф 1 от ГПК), нито участникът

може да бъде задължен да възстанови разходите, направени от държавата (раздел 148, параграф 1 от ГПК). Държавата заплаща на назначения адвокат паричните разходи и възнаграждението му за представителство.

Молбата на участника за освобождаване от съдебни такси може да бъде подадена едновременно с иска (искането за започване на съдебното производство) или по всяко време в хода на производството до окончателното решение на съда. Съдът може да назначи представител преди производството, ако бъдещият участник възнамерява да предяви иск с помощта на представител.

Съдът се произнася по молбата за освобождаване от съдебни такси с решение, което може да бъде обжалвано.

В случай че съдът отхвърли молбата за назначаване на представител, молителят може да подаде молба за назначаване на адвокат от чешкия Съюз на адвокатурите. В този случай молителят има право на безплатен правен съвет, при условие че средният му/й месечен доход за шестте календарни месеца, предхождащи подаването на молбата, не надвишава три пъти минималния жизнен праг на лицето или на лицата, оценявани съвместно с него, съгласно закона за минималния жизнен праг и минималната работна заплата и при условие че той не се представлява по делото, за което е подадена молба за помощ, от друг адвокат или лице, оправомощено да предоставя правни услуги (в съответствие с раздел 2, параграф 2, буква а) от Закона за юридическите професии).

Друга възможност е да се използва правото на молителя да му бъдат предоставени правни услуги, ако това е обосновано с оглед на дохода и имущественото състояние на молителя. В този случай молителят също се обръща към Чешката адвокатска колегия.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Правна помощ по ГПК се прилага за всички производства, уредени в ГПК.

Предоставянето на правна помощ от Чешката адвокатска колегия се прилага и по отношение на ситуации, различни от производства пред публични органи под формата на съдебни производства, административни производства и производства пред Конституционния съд.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Няма специфични процедури в тези случаи.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Формулярите се уреждат със Заповед на министъра на правосъдието № 4/2017 от 23 октомври 2017 г., реф. № 12/2017—OJD—ORG/36.

Образците на формулярите както за физически, така и за юридически лица (Декларация за лично и имуществено състояние и доходи с цел освобождаване от съдебни такси и назначаване на представител и Декларация от юридическо лице за имуществено състояние и други решаващи факти с цел освобождаване от съдебни такси и назначаване на представител) са на разположение на уебсайта на Министерство на правосъдието на Чешката република.

Формулярите във връзка с подаването на молба за правна помощ до Чешката адвокатска колегия са приложени към Декрет № 120/2018 на Министерство на правосъдието на Чешката република за определяне на формулярите на молбата за назначаване на адвокат и формуляра на молбата за предоставяне на еднократен правен съвет. Те са на разположение на уебсайта на Чешката адвокатска колегия.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Всички документи, които трябва да бъдат приложени, са изброени напред във въпросния формуляр. Тези документи могат да включват следното: потвърждение от работодателя относно доходите от трудови правоотношения или доходите по трудови договори извън трудовите правоотношения; последна и окончателна оценка на данъчния орган за установяване на плащанията (доходи от стопанска дейност и други дейности като самостоятелно заето лице); последно и окончателно решение за предоставяне на обезщетение или потвърждение от платеща на това обезщетение (доходи, свързани с материалната и социалната сигурност); или други последни и окончателни оценки на данъчната администрация за установяване на плащанията (други доходи).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Можете да подадете молба за освобождаване от съдебни такси до съда, в който се провежда производството, във връзка с което искате освобождаване. Първоинстанционният съд се произнася по молбата дори ако се иска освобождаване във връзка с производство след подадена молба за обжалване.

Можете да подадете молба за назначаване на адвокат от Чешката адвокатска колегия:

- а) в писмена форма до адреса на Чешката адвокатска колегия: Czech Bar Association, Brno branch, nám. Svobody 84/15, 602 00 Brno; или
- б) по електронен път с признат електронен подпис до: epodatelna@cak.cz; или
- в) чрез кутията за данни на Чешката адвокатска колегия — data box ID n69admd.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Законът (раздел 5 от ГПК) определя общо задължение за съдилищата да информират и по този начин да предоставят на участниците информация относно техните процесуални права и задължения. Съдът е длъжен да информира участника относно неговото право да подаде молба за освобождаване от съдебни такси или за назначаване на представител.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Вж. отговора в раздел: Имам ли право на правна помощ?

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Съдът взема решение за назначаване на представител въз основа на молбата на участника. Ако е необходимо с оглед на защитата на интересите на участника или ако представителството от адвокат или нотариус е задължително при въпросното производство, съдът ще назначи адвокат за представител. Съдът ще назначи конкретен адвокат, който е задължен да предоставя правни услуги, освен ако адвокатът няма правно основание да откаже (например конфликт на интереси).

Решенията относно молбите за правна помощ, предоставяна от Чешката адвокатска колегия, е въпрос, който се решава от председателя на Колегията. Председателят на Чешката адвокатска колегия е оправомощил директора на клона на Чешката адвокатска колегия в Бърно да го представлява във връзка с упражняването на това правомощие.

За целите на назначаването на адвокат Чешката адвокатска колегия поддържа списък с адвокати, които са дали съгласие да предоставят правна помощ съгласно описаното по-горе. Когато назначава адвокат, който да предоставя такива правни услуги, Чешката адвокатска колегия трябва да гарантира, че адвокатите се назначават справедливо и в съответствие с естеството и сложността на делото.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Вж. отговора в раздел: Какви са разходите по съдебните производства и кой обикновено ги поема?

Молителят трябва да плати такса от 100 CZK на Чешката адвокатска колегия за обработка на молбата за правна помощ, предоставяна от Колегията. Притежателите на карти ZTP (лица с тежки увреждания) или ZTP/P (лица с тежки увреждания, изискващи специални грижи) или лица, получаващи обезщетения за подпомагане на материални нужди, са освободени от тази такса.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Съдът може също да предостави освобождаване от съдебни такси само частично или само за част от производството (например само за първоинстанционното производство) или само по отношение на определени съдебни такси. Участникът е длъжен да покрие останалата част от съдебните такси.

Ако даден адвокат е назначен за представител или настойник на някой от участниците, държавата заплаща паричните разходи на адвоката, както и възнаграждението му за представителство, и възстановява данъка върху добавената стойност, когато е приложимо.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Освен ако съдът не реши друго, освобождаването от съдебни такси се прилага за цялото производство, т.е. докато не бъде произнесено последно и окончателно решение. Освобождаването от съдебни такси се прилага както за първоинстанционни производства, така и за производства по обжалване (редовни корективни мерки). Производствата обаче, свързани с извънредни корективни мерки (преразглеждане на обжалване, иск за възобновяване на производството, иск за отмяна), не се освобождават автоматично и участникът може да подаде нова молба за освобождаване от съдебни такси.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако положението на участника се промени по такъв начин, че освобождаването от съдебни такси вече не е оправдано, или ако съдът впоследствие установи, че действителното състояние на участника не е оправдавало освобождаването още в момента, в който то е било предоставено, съдът ще оттегли освобождаването. Такава мярка има обратна сила единствено ако съдът изрично реши така. Съдът може да оттегли освобождаването само до момента на окончателното приключване на производството.

Обикновена промяна обаче в правилата за оценяване на състоянието на молителя или промяна в становището на съда по отношение на това дали молбата има произволен характер, дали е очевидно обречена на провал или представлява възпрепятстване на закона не е основание за оттегляне на освобождаването от съдебни такси.

В случай че е предоставена правна помощ от Чешката адвокатска колегия, същата ще отмени назначението на адвокат, ако по време на предоставянето от страна на адвоката на правни услуги по съответното дело се установи, че доходът и имущественото състояние на клиента не оправдава предоставянето на правните услуги.

Колегията ще отмени също и назначението на адвокат, ако по време на предоставянето на правни услуги от този адвокат в хода на съответното дело стане ясно, че доходът и финансовото състояние на клиента са се променили, така че предоставянето на правни услуги вече не е оправдано; Колегията ще отмени назначението на адвоката в момента на настъпване на промяната в състоянието. Дори в този случай адвокатът е длъжен в срок от 15 дни, считано от датата, на която неговото назначение с оглед на предоставянето на правни услуги е било оттеглено, да предприеме всички спешни действия, така че правата или законните интереси на клиента да не бъдат ошетени. Това не се прилага, ако клиентът уведоми писмено адвоката, че не настоява това задължение да бъде изпълнено.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Решението дали да бъде приета молбата Ви за освобождаване от съдебни такси или дали такова освобождаване да бъде оттеглено се взема от съда. Това решение придобива формата на съдебно решение. Можете да обжалвате това съдебно решение, освен ако не е постановено на първа инстанция от апелативен съд, като в този случай то е окончателно.

Председателят на Чешката адвокатска колегия (или директорът на клона на Чешката адвокатска колегия в Бърно, който е упълномощен да действа от негово име) взема решение за назначаването на адвокат от Чешката адвокатска колегия в административни производства. Решението може да се обжалва по административен ред.

Последна актуализация: 23/06/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [de](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [en](#) вече са преведени.

Правна помощ - Германия

1 Какво включват разностите в производството и кой следва да ги заплаща?

Ако сте консултирани и представлявани от адвокат, той има право на възнаграждение за извършената работа, чийто размер до голяма степен зависи от стойността на иска по делото. Ако въпросът бъде отнесен до съд, се правят и разходи, свързани с производството. В тях се включват не само таксите и разходите на съда, но също и разходи, които една нуждаеща се от правна помощ страна трябва да плати, за да се изпълни действие, което съдът изисква, или които са необходими, за да се търси правна защита по съдебен ред или да се представи подходяща защита. Страна, която не се нуждае от правна помощ, обикновено трябва да поеме тези разходи. Ако съдът се произнесе в полза на тази страна, те се възстановяват от ответната страна.

2 Какво точно представлява правната помощ?

В Германия се прави разлика между правна консултация (*Beratungshilfe*) и правна помощ (*Prozesskostenhilfe*).

Съдействие с правни съвети и представителство **извън** съдебно производство (правна консултация) се предоставя на нуждаещи се лица по Закона за правни съвети и представителство на граждани с ниски доходи (*Gesetz über Rechtsberatung und Vertretung für Bürger mit geringem Einkommen — Beratungshilfegesetz*).

За **участие** в съдебно производство нуждаещите се лица получават правна помощ съгласно нормативната уредба, с която се урежда правната помощ.

3 Имам ли право на правна помощ?

Правна консултация или правна помощ се предоставя, ако лицето, търсещо правни услуги, не може да събере необходимите средства поради своето лично и финансово положение (нужда) и няма други разумни възможности да получи съдействие (напр. застраховка за правни разноски, съвети от асоциация на наемателите или професионален съюз и т.н.).

Освен това предвиденото действие за защита на неговите права не трябва да е явно необосновано. Ако бъде предоставена правна помощ, също така за предвиденото съдебно производство или защита трябва да има достатъчна вероятност за успех. Съдът, който взема решение относно молба за правна помощ, трябва да прецени, че правната позиция на молителя е правилна или поне защитима, въз основа на представените от

молителя факти и на наличните документи, и трябва да бъде убеден, че молителят ще бъде в състояние да предостави доказателства по отношение на фактите. Ако са изпълнени правните изисквания, съответното лице получава право на правна консултация или правна помощ.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

В Германия се прави разлика между правна консултация и правна помощ (вж. въпрос 2 по-горе).

Правната консултация (което включва съвети и, ако е необходимо, представителство) се предоставя по гражданскоправни въпроси, включително трудово право, административно право, конституционно право и социално право. По въпроси от наказателното право и правото в областта на административните нарушения се предоставят само съвети. По въпроси, за които трябва да се прилага правото на други държави, правна консултация се предоставя, ако фактите по случая имат връзка с Германия. Не се предоставя правна консултация по случаи в областта на данъчното право.

Правна помощ се предоставя за всички видове производства, свързани с граждански спорове, за охранителни производства и за производства пред трудов, административен, социален или финансов съд (*Arbeitsgericht*, *Verwaltungsgericht*, *Sozialgericht* или *Finanzgericht*). Обвиняеми в наказателни производства и длъжници в производства по несъстоятелност не получават правна помощ. В разпоредбите относно назначени от съда защитници се съдържат подробни специални правила за обвиняемите в наказателни производства. Длъжниците в производства по несъстоятелност могат да получат отсрочване на разходите по производството, ако в допълнение към молбата за несъстоятелност са подали молба за освобождаване от оставащия дълг. В този случай въз основа на отделна молба съдът по несъстоятелността назначава адвокат по избор на длъжника, който желае да представлява длъжника, ако представителството от адвокат изглежда необходимо.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Няма такива специални процедури; съществуващите възможности за получаване на правна консултация и на правна помощ включват и спешните случаи.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Формуляри на молба за правна консултация и правна помощ могат да се получат от районните съдилища (*Amtsgerichten*) и от адвокати.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Необходимите подробности за дохода трябва да бъдат доказани достоверно чрез представяне на съответни документи (напр. фишове за заплата или — в случай на самостоятелно заето лице — последна данъчна декларация).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

В Германия се прави разлика между правна консултация и правна помощ (вж. въпрос 2 по-горе).

Молбата за правна консултация се подава до районния съд, в чийто район се намира обичайният юридически адрес (местопребиваване) на лицето, което търси правни услуги. Ако лицето няма обичаен юридически адрес в Германия, компетентен е районния съд, в чийто район възниква нужда от правна консултация. За този вид съдействие е възможно да се обърнете и директно към адвокат. В този случай необходимата молба до районния съд трябва да се подаде впоследствие, в срок от 4 седмици.

Молба за правна помощ трябва да се подаде до съда, пред който се води или ще бъде заведено производството, за което се иска правна помощ. Молбата се разглежда от този съд (а не например от орган за социално подпомагане) и той решава дали са изпълнени изискванията за предоставяне на правна помощ.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Информация относно правната консултация и правната помощ се предоставя от районните съдилища и от адвокатите.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Ако сте получили право на правна консултация или правна помощ, следва да попълните съответния формуляр, да приложите необходимите документи и да го представите на посочения в точка 8 орган.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

В Германия се прави разлика между правна консултация и правна помощ (вж. въпрос 2 по-горе).

Лице, което търси правни услуги, може да получи правна консултация от адвокат по негов избор. Във федералните провинции Бремен и Хамбург правна консултация се получава чрез обществени центрове за правни съвети. Адвокатите са длъжни да предоставят правна консултации; искане за тази форма на правно съдействие може да бъде отхвърлено само в конкретни случаи поради сериозни причини.

В случай на правна помощ също имате право на свободен избор на адвокат. Молителят трябва да избере адвокат, който е упълномощен да го представлява пред съда. Председателят на съда избира и назначава адвокат само ако съответната страна не може да намери адвокат, който желае да я представлява.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

В Германия се прави разлика между правна консултация и правна помощ (вж. въпрос 2 по-горе).

Адвокатът има право на хонорар в размер на 15 евро от лицето, на което е предоставил съвет във връзка с предоставянето на правна консултация, и може да се откаже от този хонорар в зависимост от положението на съответното лице. Споразумения във връзка с възнаграждението, които са различни от това, са нищожни. Останалата част от възнаграждението си адвокатът получава от държавната хазна.

В случай на правна помощ се покриват всички разходи по производството, с изключение на разходите на молителя, които не са били необходими за защита на неговите права. Страната, която се нуждае от правна помощ, не прави други разходи.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Ако са били изпълнени изискванията за правна помощ, за молителя няма други разходи. Предоставянето на правна помощ означава, че се покриват всички необходими разходи по производството. Ако обаче молителят разполага с финансова възможност да допринесе с част от доходите си за разходите по производството, той е задължен да възстанови изцяло или отчасти на вноски съответната сума на държавната хазна, платила тези разходи. Личното и финансовото положение могат да бъдат преразгледани до 4 години след приключване на производството и може да се разпореда плащане на вноски или да се коригира размера на съществуващите вноски. Максималният брой вноски, които може да бъдат събрани, е 48.

Възможно е правната помощ да не обхваща всички части от производството („частична правна помощ“). В тези случаи действието на правната помощ е ограничено до частта, за която е предоставена.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Предоставянето на правна помощ не обхваща автоматично обжалването. Тя приключва с окончателното решение на съда, пред който е заведено производството. Възможно е обаче да се кандидатства отново за правна помощ и за производството по обжалване. Апелативният съд оценява дали страната все още се нуждае от помощ и дали обжалването не е явно необосновано, както и дали има вероятност за успех. Преценката дали обжалването има вероятност за успех или е явно необосновано не се извършва, ако решението е обжалвано от ответната страна. Ако тези изисквания са изпълнени, молителят има право на правна помощ.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

В Германия се прави разлика между правна консултация и правна помощ (вж. въпрос 2 по-горе).

Правната консултация може да бъде оттеглена, ако се основава на невярна информация, предоставена от търсещата правни услуги страна.

Правната помощ може да бъде отменена само при следните обстоятелства:

- ако помощта е получена под фалшив претекст въз основа на неточна информация относно спора,
- ако за да се изпълнят субективните изисквания за предоставяне на помощта е била представена неточна информация и не са били предоставени необходимите декларации,
- ако твърдените лични и финансови обстоятелства за предоставяне на помощта не са валидни,
- ако лицето е просрочило плащането на вноските или
- ако лицето не уведоми за значително подобрение на дохода или други финансови обстоятелства, или не уведоми за нов адрес.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

В Германия се прави разлика между правна консултация и правна помощ (вж. въпрос 2 по-горе).

Възможно е да се подаде незабавна жалба (*sofortige Beschwerde*) срещу решение на районен съд за отхвърляне на молба за правна консултация. Ако молба за правна помощ е отхвърлена, молителят може да подаде незабавна жалба срещу това съдебно решение в срок от един месец, ако цената на иска в основното производство надвишава 600 EUR. Ако цената на иска в основното производство не надвишава 600 EUR, обжалване е разрешено само ако съдът е отхвърлил предоставянето на правна помощ единствено въз основа на изискването по отношение на личното и финансовото положение.

Научете повече на адрес

 https://www.bmj.de/SharedDocs/Publikationen/DE/Beratungs_PKH.html

Последна актуализация: 13/03/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Ирландия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Разноските, свързани с провеждането на съдебен процес, се различават в зависимост от съда, производството и сложността на делото.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Правна помощ означава представителство от юрист или пледиращ адвокат в гражданско производство в районния съд (*District Court*), окръжния съд (*Circuit Court*), Висшия съд (*High Court*), апелативния съд (*Court of Appeal*) и Върховния съд (*Supreme Court*), а в определени случаи и пред Съда на Европейския съюз. Молба за правна помощ може да се подава и при обжалвания пред Съда за разглеждане на жалби във връзка с международна закрила (*International Protection Appeals Tribunal*). Правна помощ се предоставя и за определени разследвания, при които съдебният лекар е отправил искане до Съвета.

По принцип правна помощ се предоставя от юристи, назначени от Съвета в неговите центрове за правни услуги. Правна помощ може да се предоставя обаче и от юрист на частна практика, който се избира от подбрана от Съвета група юристи. Такъв обикновено е случаят, що се отнася до семейноправни въпроси и дела във връзка с международна закрила.

3 Имам ли право на правна помощ?

Финансова допустимост и вноски

За да получите консултация във връзка с правна помощ по граждански въпроси, Съветът за правна помощ [Заглавна страница — LAB \(legalaidboard.ie\)](#) ще извърши проверка на имущественото състояние с цел установяване на Вашето финансово положение, за да определи дали отговаряте на условията за предлаганите от него услуги. За да получите правна помощ и консултация по граждански въпроси, годишният Ви разполагаем доход ще трябва да бъде по-малък 18 000 EUR, а размерът на разполагаемите Ви активи да е по-малък от 100 000 EUR. И в двата случая при изчисляване на посочените по-горе Съветът за правна помощ включва определени надбавки. При изчисляването на Вашите активи не се включва жилището, в което живеете.

В повечето случаи ще трябва да направите плащане, наречено „вноска“. Размерът на вноската (вноските) ще зависи от разполагаемия Ви доход и активи.

При първата Ви среща с юрист ще трябва да заплатите **вноска за консултация**. Минималната вноска за консултация е 30 EUR. В зависимост от Вашия доход може да се наложи да заплатите сума в размер до 150 EUR.

Ако Съветът за правна помощ е съгласен да Ви представлява в съда, трябва да заплатите **вноска за помощ**. Минималната вноска за помощ е 130 EUR. В зависимост от вашите доходи и активи може да се наложи да заплатите по-голяма сума. Размерът на вноската за помощ включва вноската за консултация, така че в случаите, когато Вашата вноска се изчислява на 130 EUR, ще трябва да заплатите само допълнителни 100 EUR. Не е необходимо да плащате вноска, ако:

Tusla (Агенцията за детето и семейството) иска от съда да ѝ позволи да постави децата Ви под грижите на държавата или да позволи на нейните служители да наблюдават Вашите деца в собствения ви дом;

предявявате иск или организирате правната си защита в районния съд (*District Court*) във връзка с ограничителна заповед, заповед за охрана, заповед за защита или временна ограничителна заповед.

Съществуват малко на брой други обстоятелства, при които Съветът за правна помощ няма да начисли вноска. Те включват случаите, когато от Съвета предоставят правна консултация на лице, което твърди, че е било жертва на изнасилване или сексуално посегателство, или го представляват в съдебен процес срещу лицето, което е обвинено в извършване на изнасилването или сексуалното посегателство.

Международна закрила (убежище)

Ако подавате молба за правна помощ, която да Ви помогне да предявите иск за международна закрила в Ирландия, ще трябва да заплатите само вноска в размер на 10 EUR.

Как се оценява доходът ми?

Първата стъпка е да попълните декларация за имуществено състояние във формуляра за кандидатстване за правни услуги. Ще бъдете помолени (а) да предоставите във формуляра следната информация:

Доход — това е Вашият общ доход, като например възнаграждения, заплата, социални плащания (въпреки че не са включени някои социални плащания като детски надбавки и помощи за лица, полагащи грижи) (за доход няма да се приема и подкрепа за жилищно настаняване, предоставена от който и да е публичен орган), пенсия и определени лични обстоятелства, както и определени разходи, като те се вземат предвид, за да се реши кои надбавки могат да бъдат приспаднати от Вашия доход за целите на изчисляването на разполагаемия Ви доход.

Тези надбавки са както следва:

Надбавка	Максимална сума
Съпруг/партньор	3 500 EUR
Възрастен или дете на издръжка	1 600 EUR за лице на издръжка
Разходи за настаняване	8 000 EUR
Полагане на грижи за дете	6 000 EUR за дете
Подходен данък	Пълна сума
PRSI (осигурителни вноски, свързани с възнагражденията)	Пълна сума
Универсален социален данък (USC)	Пълна сума
Безвъзмездно получени плащания	Приспадане на 20 EUR за всяко получено плащане всяка седмица.

Съветът за правна помощ ще изчисли разполагаемия Ви доход и ще Ви даде съвет относно вноската, която трябва да заплатите. Можете да попълните декларацията за имуществено състояние сами или да получите помощ за попълването на формуляра от служителите в центъра за правни услуги, ако не сте в състояние да го направите. На уебсайта <https://www.legalaidboard.ie/en/> ще намерите онлайн инструмент, който ще Ви помогне да разберете дали е вероятно да бъдете финансово допустими. Този инструмент не гарантира финансова допустимост за правни услуги. Той се използва единствено като ориентир.

Как да потвърдя основния си източник на доход и надбавки?

Може да бъде необходимо да предоставите потвърждение за Вашия основен източник на доход, като например представите:

копие от последния Ви фиш за заплата

копие от разписката Ви за социални помощи

книга за наеми/извлечение за ипотеката.

Съветът за правна помощ може да поиска от Министерството на заетостта и социалната закрила да проучи имущественото състояние на всяко лице, което кандидатства за правни услуги или са му предоставени такива. При някои обстоятелства Съветът за правна помощ може да поиска от Вас да предоставите допълнителни документи във връзка с надбавките, които претендирате.

Как се изчисляват капиталовите Ви средства?

Стойността на вашия **дом се изключва** от оценката на капиталовите Ви средства. Ако Вашите капиталови средства са повече от 4000 EUR, трябва да попълните декларацията за капитал във формуляра за кандидатстване. Необходима е следната информация:

капитал — Вашият общ капитал от всякакво естество, независимо дали е под формата на собственост, автомобил, пари в брой, в банката, инвестиции или други средства, както и

паричен дълг — Може да Ви бъде дадена надбавка за определени парични дългове, които могат да бъдат прихванати от капитала, за да се достигне до разполагаемия капитал, например заеми от кредитни съюзи.

Какво се случва ако са ми присъдени разноски?

Ако Ви бъдат присъдени разноските по делото, то те трябва да бъдат внесени във Фонда за правна помощ (LAB) и да бъдат използвани за плащане на разноските, които Съветът за правна помощ е направил, за да Ви предостави правни услуги. Това обикновено не се случва в дела, засягащи семейноправни въпроси. Ако при дела, които не засягат семейноправни въпроси, сте спечелилата делото страна, разноските обикновено ще Ви бъдат присъдени. Ако пък, от друга страна, сте загубили делото, могат да Ви бъде възложено плащането на разноските на другата страна. В този случай отговорността за плащането на разноските на другата страна е Ваша, а не на LAB.

Какво се случва, ако в резултат на делото спечеля или задържа парична сума или друга собственост?

Ако в резултат на делото спечелите или задържите парична сума или недвижим имот, Съветът за правна помощ има право да използва — с някои изключения — тази парична сума или недвижимия имот, за да плати за правната помощ. Всички парични средства, които спечелите или задържите в резултат на Вашето дело и които не са освободени, трябва да бъдат платени към Фонда за правна помощ. От Съвета ще приспаднат своите разноски и ще ви върнат остатъка. Ако става въпрос за недвижимо имущество (например къща или земя), което придобивате или задържате, те имат право да наложат върху този имот това, което е известно като „тежест“, така че да не може да бъде продаван, докато не бъдат изплатени сумите.

Какво следва да направя, ако настъпи промяна във финансовото ми положение?

Ако получавате правни услуги, трябва да уведомите Съвета за правна помощ (чрез Вашия юрист) за всяка промяна във Вашия доход или капитал, ако например сте получили увеличение на заплата, стойността на Вашата социална помощ се е променила или ако сте закупили нова кола или къща. Причината, поради която трябва да направите това, е, че докато получавате правни услуги и докато делото Ви бъде приключено, Вие трябва да продължавате да отговаряте на условията за правни услуги. Това, че финансовото Ви положение се е подобрило, не означава непременно, че правната Ви помощ ще бъде спряна, макар да е възможно да поискат от Вас да плащате по-голяма вноска.

Какво ще се случи, ако не успея да уведомя центъра за правни услуги за промяна в положението ми?

Ако не уведомите Съвета за правна помощ, че е настъпила промяна във Вашия доход или капитал, и те установят, че това е така, Съветът може да реши да спре Вашата правна помощ.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

При условие че производствата са от компетентността на Ирландия, кандидатите от чужбина, които отговарят на предвидените в закона и правилника изисквания за финансова допустимост и проверка на имущественото състояние, ще отговарят на условията за правна помощ в Ирландия.

Макар повечето кандидати за правна помощ да пребивават в Ирландия, е възможно лице, което пребивава извън Ирландия, без значение дали ирландски гражданин или не, да подаде молба за правна помощ и/или консултация в Ирландия, при условие че лицето търси правна помощ или консултация по правен въпрос, уреждан от ирландското право, и обикновено — в случай че правна помощ се предоставя на лице, пребиваващо извън Ирландия — когато предмет на спора са недвижим имот или лични вещи, които се намират в Ирландия. По същия начин, както кандидатите от Ирландия трябва да преминат проверка на имущественото състояние, за да се определи дали отговарят на условията за правна помощ, и пребиваващите извън Ирландия лица трябва да преминат през същата преценка за финансова допустимост.

При съдебни производства, образувани съгласно Закона за отвлечането на деца и изпълнението на съдебни решения относно упражняването на родителски права от 1991 г. и съгласно Закона за заповедите за издръжка от 1994 г. (когато се засяга събирането на издръжка в реципрочна юрисдикция), правна помощ се предоставя, без да се прилагат критериите за допустимост във връзка с проверката на имущественото състояние. По принцип правна консултация не се предоставя, когато кандидатът би могъл да получи безпроблемно правна консултация, без да ползва правна помощ. Това ще се прилага като цяло, когато услугите са достъпни от друг източник, например консултантски агенции или друг държавен орган. Предоставянето на консултация по наказателноправни въпроси не попада в обхвата на закона, с изключение на консултация за жалбоподатели в дела за „изнасилване“.

Преди да разреши предоставянето на правна помощ, Съветът трябва да се убеди, че има основание да се предяви иск или да се организира правна защита, като например се вземат предвид правните основания за делото и вероятният изход. Критериите включват: изгледите за успех; достатъчност на основанията за предявяване на иск или за организиране на защита; наличието на какъвто и да е метод, различен от съдебното производство, за задоволително справяне с проблема (например медиация или преговори за постигане на споразумение); способността на лицето, получаващо правна помощ, да получи правно представителство извън обхвата на закона (напр. възможност разходите да бъдат поети от застрахователна компания и т.н.).

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Обмисля се дали с кандидатите следва да се работи по друг начин, освен в съответствие с общото правило, съгласно което на кандидатите се назначават срещи с юристи; т. е. в точно определен ред от датата, на която имената на кандидатите се вписват в списъка на чакащите за правни услуги. В посочените по-долу категории дела ще се отдава приоритет на нови кандидати за правни услуги:

производства за отвлечане на деца

когато е налице действителна опасност децата да бъдат изведени от юрисдикцията без съгласието на кандидата

производства за полагане на грижи за деца

домашно насилие

когато съгласно давностния срок съществува опасност сроковете за предявяване на иск да изтекат, освен ако не бъдат предприети незабавни действия

когато е налице опасност от изтичане на сроковете в друго законодателство

когато е налице опасност активите да бъдат разпилени, така че да станат недостъпни за удовлетворяване на вземанията на кандидата.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Лице, търсещо правни услуги, може да подаде молба в един от центровете за правни услуги чрез осъществяване на контакт, телефонно обаждане или в писмен вид в центъра за правни услуги, който се намира най-близо до местопребиваването на кандидата.

На [уебсайта на Съвета за правна помощ](#) можете да намерите списък на центровете за правни услуги.

Ако е направено запитване по телефона, кандидатът трябва да се свърже със съответния център за правни услуги, за да кандидатства лично, така че да може да се попълни писменият формуляр за кандидатстване и да се извърши оценката на имущественото състояние, с която да се определи финансовата допустимост на кандидата за правна помощ. Изпращането на формуляра по пощата е възможно и обикновено е подходящо, ако кандидатът не може лесно да се свърже с център за правни услуги.

При съдебни производства, образувани съгласно Закона за отвлечането на деца и изпълнението на съдебни решения относно упражняването на родителски права от 1991 г. и съгласно Закона за заповедите за издръжка от 1994 г. (когато се засяга събирането на издръжка в реципрочна юрисдикция), правна помощ се предоставя, без да се прилагат критериите за допустимост във връзка с проверката на имущественото състояние. Освен това Съветът за правна помощ дава възможност формулярът да се подаде онлайн чрез уебсайт.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Фиш за заплата/P60, разписка за социални помощи или известие за оценка от приходните/одитираните сметки

Подробности за всеки друг доход, който получавате (например плащания за издръжка)

Подробности за Вашия подоходен данък, PRSI и USC (те ще бъдат във Вашия фиш за заплата или известие за оценка)

Подробности за Вашите месечни плащания за ипотека/наем

Приблизителна стойност на всички Ваши капиталови активи с изключение на жилището, в което живеете

Стойността на всички спестявания, които имате

Неизплатени суми по заеми/дългове, които имате.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

На [уебсайта](#) на Съвета е на разположение списък с адресите и телефонните номера на всички центрове за правни услуги, които работят целодневно или в определени часове.

Чрез уебсайта на Съвета за правна помощ можете да подадете и онлайн формуляр.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

На финансово допустимите кандидати се предлага среща с юрист в съответствие с процедурата при списък на чакащите или съгласно установените категории приоритетни области. Обикновено на кандидата се предлага среща с един от юристите, назначени от Съвета за правна помощ, която се провежда в една от неговите служби.

Кандидатът плаща вноската за правна консултация, преди да се яви на първата среща, и получава разписка за това.

При първата среща юристът ще разясни на кандидата, че ако той иска да бъде представляван от юрист при предявяването на иск или при организиране на правната си защита, вноската за правна помощ ще бъде дължима при предоставяне на сертификат за правна помощ.

Във връзка с молбите за сертификати за правна помощ може да се изисква допълнителна информация. В зависимост от естеството на делото тази допълнителна информация може да включва следното:

медицински досиета/доклади

копия от показания и/или доклади, получени или изготвени от Gardai (Националната полиция на Ирландия)

копия от всички договори.

Ако при получаване на цялата необходима информация се прецени, че дадена молба за правна помощ не отговаря на разпоредбите на Закона за правната помощ по граждански въпроси от 1995 г. и правилника от 1996 г., юристът ще изготви писмо за отказ.

В това писмо ще бъдат посочени основанията, въз основа на които се отказва молбата, и съответният(ите) раздел(и) от Закона за правната помощ по граждански въпроси и/или правилника. В писмото също така се предоставя информация за правото на кандидата решението да се преразгледа и/или да се обжалва пред апелативния комитет на Съвета.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Когато кандидатът за правна помощ отговаря на изискванията на закона и правилника, се издава сертификат за правна помощ за осигуряване на представителство от юрист, а при необходимост — пледиращ адвокат, при гражданскоправни производства в районните, окръжните, висшите и върховните съдилища.

Със сертификата за правна помощ се разрешават единствено правни услуги във връзка с производството или неговия предмет. Издаването на сертификат за правна помощ на даден кандидат не означава, че той има право на правна помощ по други въпроси. Ако кандидат поиска правна помощ за повече от един предмет, трябва да подаде отделна молба.

Молбите за сертификат за правна помощ се изготвят от юрист в центъра за правни услуги след консултация с кандидата.

В раздел 29, параграф 1 от закона се предвижда, че правото на правна помощ или консултация се ползва само ако се плати вноска. Размерът на тази вноска се определя чрез финансова оценка въз основа на информацията, предоставена от кандидата в декларациите относно имущественото състояние и капитала. Когато дадено лице няма капиталови активи, минималната дължима сума за правна помощ е 35 EUR, а максималната сума — 1 210 EUR.

Пълният размер на вноската следва да бъде платен при връщане на сертификата за правна помощ и преди предоставянето на правни услуги. При изключителни обстоятелства Съветът разрешава на кандидата разсрочено плащане на вноската. Пълната дължима сума обаче трябва да бъде платена в рамките на дванадесет месеца и преди приключването на производството.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Ако кандидатът по молбата изрази предпочитание да бъде представляван от конкретен юрист в центъра за правни услуги, водещият юрист ще вземе предвид желанията на кандидата, когато решава кой юрист да назначи за този кандидат. При вземането на решение за това кой юрист да бъде назначен, водещият юрист ще вземе предвид и други обстоятелства, например дали поисканият от кандидата юрист би могъл да представлява клиента си на конкретна дата в съда. Ако към датата на делото на кандидата поисканият от него юрист вече е поел ангажимент към друг клиент на различно място, тогава водещият юрист трябва да назначи на кандидата различен от избрания от кандидата юрист, който да го представлява.

Ако преди това кандидатът е бил представляван от юрист от центъра за правни услуги, водещият юрист обикновено възлага на същия юрист да предостави правни услуги на същия клиент за новия предмет. Кандидатът няма абсолютното право да се консултира или да бъде представляван от юрист по свой избор, но когато се взема решение кой юрист да бъде назначен на кандидата, водещият юрист обикновено взема предвид неговите желания. Ако кандидатът е посочил, че иска да бъде представляван от юрист от своя пол, тогава управляващият юрист, доколкото е възможно, ще се постарее да гарантира, че предпочитанията на кандидата в това отношение се вземат под внимание.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Определеното в сертификата плащане на вноската за правна помощ ще покрие всички разходи по производството. Разноските и общите обезщетения за вреди, присъдени Ви в резултат на съдебно производство или постигнато извънсъдебно споразумение, се изплащат обаче на Съвета за правна помощ. Съветът ще има право да приспадне направените от него разходи от всяка парична сума, която получите, с някои малки изключения. Това се прилага и по отношение на споразумения, изготвени за лица, получаващи правна помощ, в резултат на брачно производство, споразумения за раздяла или съдебна раздяла. Ако общите разходи, направени от Съвета за предоставяне на правни услуги, са по-малки от общата сума, платена от Вас или от Ваше име като вноска и по силата на възстановяване на разходи или обезщетения за вреди, или като е взета предвид тежест върху имуществото, остатъкът ще Ви бъде възстановен.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Не се прилага.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Със сертификата за правна помощ се предоставят правни услуги във връзка с производството или неговия предмет. Когато производството или посоченият предмет са приключили, сертификатът изтича. Кандидат, изискващ допълнителни услуги, които могат да са свързани с първоначалния предмет, може да подаде молба за изменение на сертификата за правна помощ или да поиска нов сертификат. Индивидуалните обстоятелства по делото ще определят дали са необходими изменение или нов сертификат, а юристът ще Ви консултира.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако предоставите невярна информация или не оповестите какъвто и да е съществен факт (например във връзка с промяна във финансовото Ви положение), или ако се държите неразумно, правната консултация или правната помощ, или и двете, могат да бъдат оттеглени и е възможно да носите отговорност за пълния размер на разноските, направени от Ваше име.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Кандидат, който е неудовлетворен от някое решение на Съвета, може да поиска преразглеждане на решението. Ако кандидатът желае решението да бъде преразгледано, за разглеждането трябва да бъде представена допълнителна информация в писмен вид, заедно със становище от юриста на жалбоподателя дали решението трябва да остане в сила. Кандидатите могат да поискат преразглеждане на решение чрез центъра за правни услуги.

Кандидат, който е неудовлетворен от някое решение на Съвета или от преразглеждане на решение на Съвета, може да обжалва това решение пред комитет на Съвета. Ако кандидатът желае да обжалва решението, трябва да бъде подадена жалба пред апелативния комитет на Съвета. Кандидатите могат да поискат да обжалват решение или чрез центъра за правни услуги, или директно пред Съвета.

Представянето на допълнителна информация за целите на преразглеждането или подаването на жалба трябва да се извърши в срок от един месец от датата, на която кандидатът е бил информиран, че няма право на помощта, за която е подал молба.

Апелативният комитет се състои от председател и четирима други членове, двама от които преди назначаването си в Съвета са били или пледиращи адвокати, или практикуващи юристи. Комитетът включва лица, които не са участвали във вземането на първоначалното решение.

Допълнителна информация

На [уебсайта](#) на Съвета можете да намерите допълнителна информация, включително списък с адресите и телефонните номера на всички центрове за правни услуги.

Последна актуализация: 26/04/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Гърция

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Всеки, който желае да потърси или вече е потърсил правна защита по съдебен ред, трябва да понесе следните разходи:

- а) възнаграждения за назначаване на адвокат, който да изготви и да подаде молбата за правна помощ или други средства за правна защита, да участва в срещи за медиация, да присъства на изслушвания в съда в качеството си на адвокат/съветник на молителя в съответното производство, да подава документи, да предава документи за връчване от съдебен изпълнител (*dikastikós epimelítis*) и да осигурява изпълнително основание с цел изпълнение на съдебно решение от съдебен изпълнител;
- б) разноски за връчване на молби за правна помощ или други средства са правна защита;
- в) разноски за писмен и/или устен превод при трансгранични случаи;
- г) разноски за вещи лица, когато тези вещи лица са назначени по разпореждане на съда или по искане на заинтересованата страна;
- д) съдебни такси за подаване на документи и инициране на мерки за принудително изпълнение;
- е) разноски, присъдени на другата страна.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Тя представлява правото на гражданите да кандидатстват за финансова помощ, за да търсят правна защита по съдебен ред или да участват в образувано срещу тях съдебно производство. Правната помощ покрива също така законното представителство на въззивна инстанция, разноските за нотариус (*symvolaioγράφος*) и съдебен изпълнител, разноските за принудително изпълнение.

Съдържанието на правната помощ по граждански и търговски дела е предвидено в Закон 3226/2004 относно предоставянето на правна помощ на разполагащи с ниски доходи граждани и други разпоредби, както е изменен (наричан по-нататък „Законът“).

Правната помощ може да бъде и под формата на назначаване на адвокат, който да Ви предостави правни съвети с оглед на уреждането на трансграничен спор, преди той да бъде отнесен до съда (член 10, буква в) от Закона).

3 Какви са изискванията за предоставяне на правна помощ?

В член 11 от Закона се предвижда, че право на правна помощ могат да имат всички граждани на Европейския съюз. Освен това право на правна помощ имат граждани на трети държави и лица без гражданство, които пребивават законно или чието обичайно пребиваване е в Европейския съюз и които могат да представят доказателства, че са изпълнили съответните условия.

Правна помощ се предоставя при спазване на предвидените в Закона условия. Съгласно член 1, параграф 2 от Закона лицата, чийто годишен семеен доход не надвишава две трети от минималния годишен индивидуален доход, установен със Закона, имат право на правна помощ. В случай на семейни спорове не се счита, че доходите на другата страна по спора (съпруг/а) допринасят за доходите на ищеца.

По отношение на лицата, които имат местоживеене или обичайно пребиваване в друга държава членка, се прилагат специални правила. Съгласно член 10 от Закона посоченият по-горе праг не е задължителен, ако молителят докаже, че разликата в издръжката на живота между държавата му на произход и Република Гърция прави невъзможно поемането на разходите за правна защита.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Да, а именно производства в областта на гражданското, семейното, търговското и наказателното право.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Процедурата се урежда от член 2 от Закона. Процедурата за предоставяне на правна помощ започва веднага след подаване на молба от бенефициера, в която се съдържат резюме на предмета на производството или на действието, както и доказателства, че са изпълнени условията за получаване на помощта.

Молбата трябва да бъде придружена от необходимите подкрепящи документи, доказателство за финансовото състояние на молителя (по-специално копие от данъчна декларация или удостоверение от ръководителя на компетентната данъчна служба, че от молителя не се изисква да подава декларация, копие от декларация за имуществено състояние, удостоверение за платени данъци, данъчния идентификационен номер (*ДИН*) на молителя, удостоверения за социално подпомагане, клетвени декларации) и доказателство за пребиваване в съответствие с член 1, параграф 1 в случай на гражданин на трета държава.

Молбата и подкрепящите документи се подават най-късно 15 дни преди съдебния процес или действието, за което е поискана правна помощ. Този срок може да бъде съкратен в случай на последващо призоваване. Процедурата е безплатна и не е необходимо присъствието на адвокат.

В член 8, параграф 1 се предвижда, че молбите за правна помощ следва да се подават до първоинстанционните съдилища (*protodikeia*) с териториална и материалноправна компетентност, които са компетентни да ги разглеждат.

В случай на действия, които не са свързани със съдебното производство, компетентен е районният граждански съд (*eirinodikeio*) по местопребиваване на молителя.

Молителят може да подаде жалба срещу решението на съдията, която ще се разглежда в рамките на обезпечително производство (*diadikasia ton asfalistikón métron*). Дело *prima facie* е достатъчно, за да бъде приета молбата и не се изисква пълна документация. Съдът има широки правомощия по отношение на събирането на доказателства.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Във всички съдилища в Гърция функционира специална служба, която помага на гражданите с ниски доходи, които имат право на безплатна правна помощ, да иницират процедурата. Някои съдилища предоставят онлайн формуляр на молбата, напр. районният граждански съд на Патра (*Eirinodikeio Pátras*), вж. <https://www.eirinodikeio-patras.gov.gr/nomiki-voithia>.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Молителите трябва да представят доказателство за финансовото си състояние. Съответните подкрепящи документи са предвидени в Закона (вж. въпрос № 5).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбата следва да бъде подадена пред съда (вж. въпрос № 5).

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Критериите за получаване на правна помощ са определени в Закона. Съгласно член 1, параграф 2, граждани с ниски доходи, които имат право на правна помощ, са тези, чийто годишен доход на семейството не надвишава две трети от минималния годишен личен доход, определен в Националния общ колективен трудов договор (*Ethnikí Genikí Syllogikí Sýmvasi Ergasías*). В случай на спор между лица в едно домакинство доходите на другата страна в спора не се вземат под внимание.

Ако местопребиваването или обичайното пребиваване на лицето, търсещо правна помощ по гражданско или търговско дело, се намира в друга държава членка, се прилагат специални разпоредби. Съгласно член 10 от Закона посоченият праг на дохода на семейството не е задължителен, ако молителят може да докаже, че не е в състояние да покрие съдебните разноски поради разликата в разходите за живот между държавата членка на неговото местопребиваване или обичайно пребиваване и Гърция.

Поради трансграничния характер на искането правна помощ се предоставя и за покриване на разноските за устен превод, разноските за официален превод на документи, необходими за разрешаване на спора, и пътните разноски, направени от молителя за лице, което трябва да подкрепи искането му и трябва да присъства лично на заседанието, ако съдът реши, че това лице не може да участва по друг начин в

производството. Правната помощ може да бъде и под формата на назначаване на адвокат, който да Ви предостави правни съвети с оглед на уреждането на спора, преди той да бъде отнесен до съда.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Страната може да подаде молба пред компетентния съд (вж. въпрос № 5).

Когато правна помощ се предоставя от съда, бенефициерът има право на правните услуги, посочени в отговора на въпрос № 2.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Този въпрос се урежда от член 5 от Закона. Ако е назначен адвокат, той се избира от списък, изготвен от съответната адвокатска колегия (*dikigorikós sýllogos*). Служебните адвокати (*synígoroi ypiresías*) са посочени по азбучен ред от съответния списък на адвокатската колегия, като изборът им се утвърждава от съда, предоставящ правната помощ. Назначеният адвокат може да откаже да защитава страната. При отказ от негова страна, същият съд назначава друг адвокат.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

В член 9 от Закона, заедно с измененията, се предоставят подробности относно покритието от правната помощ разности. Вж. отговорите на въпроси № 1 и № 2.

Правна помощ се предоставя при дела за развод по взаимно съгласие (*synainetikó díazýgio*) и се състои в освобождаване от задължението за заплащане на част или на всички разности по производството пред нотариус, както и хонорар на адвоката, назначен да представлява молителите пред нотариуса.

Правната помощ не засяга задължението за плащане на каквито и да е разности на другата страна.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Това не се предвижда в Закона. Възможна алтернатива е покриването на други разности от НПО, главно в случаи на мигранти и бежанци.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Да. В член 9, параграф 3 от Закона се предвижда, че правна помощ се предоставя отделно за всеки съдебен процес, като молбата се подава до всеки съд на всяка инстанция и тя обхваща и изпълнението на съдебното решение.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Съгласно член 4, параграфи 2 и 3 от Закона правната помощ може да бъде оттеглена или ограничена с решение на компетентния съдия, издадено служебно или по предложение на прокурора (*eisangeléas*), ако, на първо място, се установи, че условията за предоставяне на помощта не са изпълнени, вече не се изпълняват или съществено са се променили. Молители, на които е предоставена правна помощ въз основа на невярна молба или информация, трябва да възстановят разностите, от които са били освободени.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Съгласно член 8, параграф 2 молителят може да подаде жалба пред първоинстанционен съд в многочленен състав (*polymelés protodikeío*) срещу решение на съдия от районен граждански съд, съдия от първоинстанционен съд в едночленен състав (*monomelés protodikeío*) или председателя на първоинстанционния съд в срок до 5 дни от издаване на решението. Жалбата ще бъде разгледана в рамките на обезпечително производство (член 682 и следващите от Гражданския процесуален кодекс (*Kódikas Politikís Dikonomías*)). Жалба не може да бъде подадена пред Върховния съд (*Áreiós Págos*). Нова молба може да бъде подадена при промяна в обстоятелствата (член 2, параграф 5 от Закона).

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

Законът за правната помощ не съдържа разпоредба в този смисъл.

Последна актуализация: 27/02/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [es](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [en](#) вече са преведени.

Правна помощ - Испания

1 Какво включват разностите в производството и кой следва да ги заплаща?

Правораздаването в Испания е обществена услуга, която се предоставя безплатно. За използването на услугата не се начисляват такси или налози. В рамките на съдебния спор обаче възникват определени разности, които се състоят главно от следните:

адвокатски възнаграждения;

разности, произтичащи от публикуването на известия в официални вестници;

депозити, необходими за подаване на определени жалби;

плащания за вещи лица.

Най-общо казано тези разности трябва да бъдат платени предварително от съответната страна. В края на производството съдът трябва да реши кой в крайна сметка следва да поеме тези разности посредством това, което в Испания е известно като „разпореждане за плащане на разности“ (*condena en costas*), подчинено на принципа „загубилият плаща“.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Съгласно член 119 от Конституцията на Испания правната помощ е процедура, при която на онези, които могат да докажат липса на достатъчно финансови средства, се предоставят редица предимства, състоящи се главно в освобождаване от плащане на адвокатски възнаграждения и разности, произтичащи от показания на вещи лица, гаранции, съдебни такси и др.

По-специално тези плащания включват:

досъдебни правни консултации;

адвокатски възнаграждения;

разности, произтичащи от публикуването на известия в официални вестници;

депозити, необходими за подаване на определени жалби;

плащания за вещи лица.

Единствено по отношение на трансгранични спорове (след реформирането на Закона за правната помощ със Закон 16/2005 от 18 юли 2005 г., който е приведен в съответствие с Директива 2002/8/ЕО), към посочените по-горе права са включени следните елементи:

- а. преводачески услуги;
- б. писмен превод на документи;
- в. пътни разходи, когато е необходимо лично присъствие;
- г. защита и представителство от адвокати (*abogado* и *procurador*), дори и когато не е необходимо, ако съдът изисква това, за да се гарантира равенство на страните.

3 Имам ли право на правна помощ?

Всички граждани на ЕС, които могат да докажат, че не разполагат с достатъчно средства (за трансгранични спорове това се отнася само за физически лица).

- а. Граждани на трети страни, които пребивават законно в Испания или имат право, признато в международни конвенции, също се ползват от това право (напр. конвенции за международно отвлечане на деца) при същите условия като гражданите на ЕС.
- б. По трудовоправни въпроси — всяко наето лице, независимо от неговото гражданство и финансови средства.
- в. Сдружения и фондации за осъществяване на дейност в обществена полза.

При наказателни, административни и предварителни административни производства — чуждестранни граждани, които могат да докажат, че не разполагат с достатъчно средства за съдебен спор, дори в случай че не пребивават законно в Испания.

Правото на правна помощ се предоставя независимо от наличието на средства за водене на съдебен спор на жертви на престъпления, основани на пола, тероризъм и трафик на хора, както и на непълнолетни и лица с умствени увреждания, когато са жертви на злоупотреба или малтретиране, като правото обхваща и преживели членове на семейството им в случай на смърт на жертвата, при условие че те не са извършителите.

По същия начин, когато предмет на спора е иск за обезщетение за понесени вреди, правна помощ, независимо от наличието на средства за водене на съдебен спор, се предоставя на лица, които могат да докажат трайни последици в резултат на злоупотреба, които напълно ги възпрепятстват да изпълняват нормалните си трудови задължения или да упражняват професията си и които се нуждаят от помощ от други хора. В трудовите съдилища за защита в съдебно производство — работници и бенефициери на системата за социална сигурност, които не е нужно да доказват липсата на достатъчно средства.

В случай на трансгранични спорове правото може да бъде получено, ако засегнатото лице може да докаже, че разходите по производството не могат да бъдат покрити поради разлики в разходите за живот между държавата членка, в която това лице пребивава, и Испания.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Правна помощ може да бъде предоставена във всички видове производства, без значение дали са спорни или безспорни, включващи суми над 2 000 EUR, освен когато предметът на делото изисква помощта на адвокат и обхваща всички процедури, всякакви жалби, които могат да бъдат подадени, и изпълнението на съдебни решения.

При производства, включващи суми под 2 000 EUR, когато не се изискват услугите на адвокати, може да се приложи и правна помощ, когато другата страна има процесуално представителство или когато съдията или съдът изрично разпорежи да се гарантира равенство между страните.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Налице е възможност за временно назначаване от Адвокатската колегия (*Colegio de Abogados*), което е с максимална продължителност от 15 работни дни, или въз основа на съдебно разпореждане.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

От Службата за правни консултации (*Servicio de orientación jurídica*) на адвокатските колегии, службата на секретаря на съда (*Decanatos de los Juzgados*) и комисииите за правна помощ на провинциите (*Comisiones provinciales de Asistencia Jurídica Gratuita*).

Общият адвокатски съвет (*Consejo General de la Abogacía Española*) предоставя на гражданите уеб портал за правна помощ ([🌐 Justicia Gratuita](#)), на който, наред с другото, е възможно да се попълни формуляр за правна помощ или да се провери дали са изпълнени финансовите условия за предоставяне на правна помощ, макар че документите и молбата трябва да се подават винаги по описания по-долу начин.

Къде да кандидатствам?

Молбите за правна помощ, заедно със съответната документация, трябва да се подават до службите за правни консултации на Адвокатската колегия по мястото, където се намира съдът, който разглежда главното производство, или до съда по местоживее на молителя, в случай че не е образувано производство.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Документи, свързани със:

финансовото положение на съответното лице и на членовете на неговото семейство;

лично и семейно положение;

търсене на правна защита.

Това по-специално са следните документи:

потвърждение за плащане на корпоративен данък (*Certificado de liquidación del Impuesto sobre Sociedades*) (в случай на юридически лица);

фотокопие на декларацията за общественнополезна цел или вписване в регистъра на фондацииите (*Registro de Fundaciones*) (в случай на юридически лица);

потвърждение за собственост върху имот (*Certificado de signos externos*), издадено от местните органи по местожителство на молителя;

потвърждение за регистрация на пребиваване (*Certificado de empadronamiento*);

потвърждение от INEM за период на безработица и получаване на обезщетение;

потвърждение за получаване на държавна пенсия (*Certificado de cobro de pensiones publicas*);

удостоверение от Държавната служба по заетостта (*Servicio Público de Empleo Estatal – SPEE*), в което се посочва получаването на обезщетения за безработица и периода, за който са отпуснати;

друго (всеки документ в подкрепа на твърдените факти).

Въпреки това, за да се ускори процесът на кандидатстване, адвокатските колегии могат, ако са изрично упълномощени, да кандидатстват за няколко от тези удостоверения от името на страните по делото.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбите за правна помощ трябва да се подават до службите за правни консултации на адвокатската колегия по мястото, където се намира съдът, който разглежда главното производство, или на съда по местоживее на ищеца, в случай че не е образувано производство. В последния случай съдът незабавно препраща молбата на териториално компетентната адвокатска колегия.

Тези колегии са определени за получаващ орган във връзка с молбите при трансгранични спорове. При такива спорове органът, който издава молбата, е адвокатската колегия по обичайното местопребиваване или местоживее на молителя.

Европейски гражданин, чиято държава е страна по Европейското споразумение за предаване на молби за правна помощ, може да се обърне към централния орган, определен от неговата страна за изпълнение на споразумението.

Молбата трябва да бъде подадена преди започване на производството или, ако страната, която моли за правна помощ, е ответникът — преди да се оспори искът. Както молителят, така и ответникът обаче могат впоследствие да подадат молба за правна помощ, след като докажат, че финансовото им положение е променено.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Адвокатската колегия може да приеме следните временни решения:

- а. да уведоми съответното лице, че са налице неизправности в молбата, които трябва да бъдат отстранени в срок от 10 дни, в противен случай молбата ще остане неразгледана;
- б. да обяви жалбата за недопустима и неоснователна, за което уведомява Комисията за правна помощ;
- в. да декларира, че заявлението отговаря на законите изисквания, в който случай ще назначи адвокат в максимален срок от 15 дни, като уведоми Адвокатската колегия (*Colegio de Procuradores*), за да може тя да назначи законен представител в срок от 3 дни. Адвокатската колегия ще предаде молбата на Комисията за правна помощ за окончателно одобрение.

Ако адвокатската колегия не може да вземе решение в срок от 15 дни, кандидатът трябва да изпрати молбата си директно до Комисията за правна помощ, която трябва незабавно да вземе решение за временно назначаване на адвокати (*abogado* и *procurador*), като същевременно проверява информацията и документите.

Окончателното решение дали да се предостави правна помощ или не, трябва да бъде взето от Комисията за правна помощ в максимален срок от 30 дни от получаване на преписката. Ако след 30 дни все още не е взето решение, приетите от адвокатската колегия и колегията на пледиращите адвокати временни решения ще бъдат ратифицирани.

В рамките на три дни решението трябва да бъде съобщено на молителя, адвокатската колегия, колегията на пледиращите адвокати и съда, който разглежда производството, или председателстващия съдия, ако производството не е образувано.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Ако сте ищец, преди да започнете производството, трябва да подадете молбата, до адвокатската колегия на мястото, където се намира съдът, който разглежда главното производство, или до висшия съд по местожителство на молителя.

1. Ако сте ответник, трябва да подадете молбата, преди да оспорите иска. Подаването на молба от ответника не спира хода на производството; съдът обаче може, служебно или по искане на съответното лице, да разпорежи спиране на производството до вземане на решение относно предоставянето или отказ за предоставяне на правна помощ.

В случай на трансгранични спорове, при които се иска правна помощ, за да се достигне до съд в друга държава членка, молбата може да бъде подадена и до адвокатската колегия (в случай на пребиваващи в Испания лица, засегнати от спор в друга държава) по обичайното местопребиваване или местожителство на молителя.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Общото правило е, че адвокатът се назначава от адвокатската колегия, като се избира от списък. Въпреки това е възможно съответното лице да назначи свой собствен адвокат, при условие че адвокатът се откаже от правото да получава каквото и да е заплащане за услугите си.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Тя обхваща следните разходи:

- досъдебни правни консултации;
- адвокатски възнаграждения;
- разноски, произтичащи от публикуването на известия в официални вестници;
- депозити, необходими за подаване на определени жалби;
- плащания за вещи лица;

80 % намаление на таксите за нотариални актове и удостоверения от имотни и търговски регистри.

Освен това, в случаите на трансгранични спорове, услугите за устен превод и превод на документи и пътуване се включват, когато съдът, който разглежда делото, счита личното присъствие за необходимо.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Когато доходът надвишава два пъти, но не повече от пет пъти минималната работна заплата за страната, Комисията за правна помощ може по изключение да предостави правна помощ въз основа на личното и семейното положение на молителя.

Под внимание се вземат семейното положение на молителя, броят на децата или на членовете на семейството на негова издръжка, съдебните такси или други разноски, произтичащи от образуването на производството, или други разноски с подобен характер, които са обективно оценени, и във всеки случай, когато молителят има статут на роднина по възходяща линия на многодетно семейство от специална категория.

При същите условия като посочените в предходната точка, правна помощ може да бъде предоставена въз основа на здравословното състояние на молителя и на лицата с увреждания, посочени в член 1, параграф 2 от Закон 51/2003 от 2 декември 2003 г. за равните условия, недискриминацията и всеобщата достъпност за хората с увреждания, както и на лицата, от които те са зависими, когато тези лица действат в производства от тяхно име и в техен интерес, при условие че тези производства са свързани със здравословно състояние или състояние на увреждане, водещо до това изключително признаване.

В тези случаи съответната Комисия за правна помощ трябва изрично да определи кои от посочените в член 6 ползи се отнасят за молителя. Процесуалните разноски трябва да се поемат от съответното лице, докато съдът не вземе решение относно съдебните разноски. Ако другата страна бъде осъдена да плати разноски, частичният бенефициер ще възстанови именно от тях всички разходи по процеса, които може да е понесъл.

В случай на граждани, пребиваващи в друга държава от ЕС, горепосоченото правило се прилага с особено внимание, като се взема предвид стандартът на живот в държавата на пребиваване, за да се избегне причиняването на вреди на молителя.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

След като по даден спор бъде признато правото на правна помощ, то обхваща всички процедури и събития, свързани със спора, включително изпълнението, ако това се случи в срок от две години от постановяването на решението на първа инстанция, както и всички жалби срещу решения по същия спор, без да е необходима последваща молба.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Решението, с което се предоставя правна помощ, може да бъде отменено, ако е получено чрез неправилно твърдение, невярно твърдение или пропуск от страна на молителя.

Изплащането на правна помощ може да бъде преустановено, ако в срок от три години финансово положение на лицето, на което е предоставено, се подобри.

При всеки един от тези сценарии се прилага общото правило: разноските ще бъдат платени от страната, загубила делото.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Можете да обжалвате решение за правна помощ, като пишете до самата Комисия за правна помощ в рамките на 10 дни от уведомяването за решението. Жалбата ще бъде разглеждана от компетентния съд.

Последна актуализация: 14/03/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици вече са преведени.

Правна помощ - Франция

Във Франция правната подкрепа се нарича правна помощ (*aide juridictionnelle*).

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Разноските по съдебни производства варират в зависимост от естеството и сложността на делото, процедурата и съда, който е компетентен да вземе решение по делото.

Разноските се разделят в три категории:

- адвокатски хонорари, които не се определят по фиксирана скала и следователно могат да бъдат договаряни между адвокатите и клиентите; по принцип те се заплащат от клиентите, освен ако последните отговарят на изискванията за предоставяне на правна помощ;
- разходите, изброени конкретно в член 695 от Гражданския процесуален кодекс (*Code de procédure civile*) и включващи главно:
 - а. възнаграждения за представителство, дължими на адвокатите или определени длъжностни лица (*officiers publics или officiers ministériels*); тези възнаграждения се заплащат отделно от хонорарите;
 - б. процесуални разноси, дължими на съдебните изпълнители;
 - в. разноси за експертни заключения и разследвания;
 - г. евентуални възнаграждения или обезщетения за свидетели, които се определят по тарифа;
 - д. хонорар на представителя във връзка с явяването му по делото;
 - е. обезщетения за направени разходи: разноси за определени като фиксирана сума разходи, направени от специалистите за нуждите на производството.

Разноските са за сметка на загубилата делото страна. Този принцип е заложен в член 696 от Гражданския процесуален кодекс. Съдиите обаче могат с мотивирано решение да разпоредят на друга страна да поеме разноските изцяло или частично; в последния случай подялбата на разноските се извършва от съдията.

• другите съдебни разноси, направени от страните по съдебното производство — по принцип те са за сметка на страната, която ги е направила, освен ако съдията не реши друго. Съдията може да упражни това правомощие както по наказателни, така и по граждански дела, като надлежно взема под внимание справедливостта или икономическото състояние на осъдената страна. Съдиите могат дори служебно да отсъдят, че не е необходимо да се произнася решение относно разноските.

При наказателните дела съдебните такси се плащат от държавата. Осъденото лице трябва да плати фиксирана такса за производството, чийто размер зависи от извършеното престъпление.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Правната помощ е част от системата за правна подкрепа (която замени системата за правно съдействие, организирана съгласно закона от 1972 г.), предвидена в Закон № 91-647 от 10 юли 1991 г. относно правната подкрепа и относно правната помощ и помощта за съдействие от адвокат в извънсъдебни производства (*loi no 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique et relatif à l'aide juridictionnelle et à l'aide à l'intervention de l'avocat dans les procédures non juridictionnelles*).

Правната подкрепа включва:

правна (процесуална) помощ: тя представлява пълна или частична финансова помощ, предоставяна от държавата във връзка с производство пред първоинстанционен или второинстанционен съд, за изпълнение на решения и доброволно уреждане на спора преди началото на съдебното производство или разводи по взаимно съгласие, уредени извън съда;

помощ за съдействие от адвокат в извънсъдебни наказателни производства, които могат да бъдат алтернатива на наказателното преследване (доброволно уреждане на спор, медиация и др.) или при полицейско задържане, или за съдействие за задържани лица пред дисциплинарна комисия на затвор;

помощ за достъп до правни услуги (информация, насоки, безплатна правна консултация).

Правната помощ и помощта за съдействие от адвокат в извънсъдебни производства са предназначени за лица, които желаят да предявят законните си права, но не разполагат с достатъчно средства. Тя се състои от пълно или частично плащане от страна на държавата на заплатените такси и покрива също така съдебните разноси (адвокат, съдебен изпълнител, нотариус и др.). Тя се предоставя на физическо лице, което поиска това, когато предявеният иск не е недопустим, неоснователен и не представлява злоупотреба, по-специално поради броя на исковете или техния систематичен характер.

Правната помощ може да бъде пълна, частична или с нулева стойност. Тя не покрива разходи, които се покриват от застрахователна полица за правни разноси или друга схема за защита. По целесъобразност част от покритите по този начин разходи се приспада от сумите, които държавата предоставя за правна помощ.

Правната помощ дава възможност на получателя да получи безплатно съдействие от адвокат или друг специалист в областта на правото (например съдебен изпълнител, правен консултант, лице, провеждащо търгове на имущество и т.н.), като получателят се освобождава изцяло или

частично от разходите, свързани с производството. Тя подлежи на критериите за допустимост, определени в гореспоменатия Закон от 10 юли 1991 г. и в Декрет 2020-1717 от 28 декември 2020 г. за прилагане на Закон № 91-647 от 10 юли 1991 г. относно правната подкрепа и относно правната помощ и помощта за съдействие от адвокат в извънсъдебни производства (*loi no 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique et relatif à l'aide juridictionnelle et à l'aide à l'intervention de l'avocat dans les procédures non juridictionnelles*).

3 Имам ли право на правна помощ?

Правната помощ се предоставя от службата за правна помощ (*bureau de l'aide juridictionnelle*) към общите (окръжни и районни) съдилища (*Tribunal judiciaire*), в зависимост от редица финансови критерии и критерии, свързани с гражданството, пребиваването и допустимостта.

Тази помощ може да бъде предоставена и при условията на дерогация в определени ситуации (вж. по-долу).

Финансови критерии:

Имате право на правна помощ, ако Вашият референтен данъчен доход (*revenu fiscal de référence*) или Вашата данъчна платежоспособност и имущественото Ви състояние са под праговете, определени с декрет.

На 1 януари 2021 г. влязоха в сила нови разпоредби, с които се изменят критериите за допустимост, позволяващи достъп до правна помощ.

Допустимостта за получаване на помощ понастоящем се основава на следното.

Референтен облагаем доход (*revenu fiscal de référence*). Референтният облагаем доход съответства на сумата на годишния доход, изчислена от данъчните органи и посочена в данъчното известие. Праговете за допустимост са определени в член 3 от Декрет 2020-1717 от 28 декември 2020 г. относно правната помощ (*décret 2020-1717 du 28 décembre 2020 relatif à l'aide juridictionnelle*). Например молбите за правна помощ, подадени през 2021 г., се разглеждат с оглед на размера на референтния облагаем доход, посочен в последното данъчно известие. От 1 януари 2021 г. размерът на референтния облагаем доход за едно лице не трябва да надвишава 11 262 EUR за пълна правна помощ и 16 890 EUR за частична правна помощ. Референтният данъчен доход, който се взема предвид при разглеждането на молбата за правна помощ, е на данъчнозадълженото Ви домакинство. Ако в данъчнозадълженото Ви домакинство има няколко лица, в таваните, които не трябва да се надвишават, се отчитат доходите на всички лица. Ако обаче се иска правна помощ за производство, свързано със спор между молителя и член на неговото данъчнозадължено домакинство, таваните на доходите се разглеждат поотделно; в такива случаи при разглеждането на допустимостта за получаване на помощ се отчита данъчната платежоспособност.

Движимо имущество (предимно спестявания): ако неговата стойност е по-висока от тавана за пълна правна помощ (т.е. 11 262 EUR през 2020 г. за едно лице), молителят няма право на правна помощ.

Недвижимо имущество (с изключение на основното жилище и помещенията за стопанска дейност): ако неговата стойност е над два пъти повече от тавана за частична правна помощ (т.е. 33 780 EUR през 2020 г. за едно лице), молителят няма право на правна помощ.

Ако данъчнозадълженото домакинство се състои от няколко лица, в таваните, които не трябва да се надвишават, се отчитат движимото и недвижимото имущество на всички лица. Ако обаче се иска правна помощ за производство, свързано със спор между молителя и член на неговото данъчнозадължено домакинство, таваните на имуществото се разглеждат поотделно.

Състав на данъчнозадълженото домакинство: Ако данъчнозадълженото домакинство е съставено от няколко лица, таваните на доходите и имуществото се увеличават:

0,18 пъти за всяко от първите две допълнителни лица,

0,1137 пъти за следващи лица.

Въпреки това на жертвите на най-тежките престъпления (жертви на нападения с цел застрашаване на живота или причиняване на телесна повреда) и на техните бенефициери се предоставя правна помощ, без да се вземат предвид критериите за доход.

Критерий за гражданство:

Правна помощ може да се предостави на френски граждани или граждани на държава — членка на ЕС (с изключение на Дания), или на чуждестранни граждани, които обичайно и законно пребивават във Франция. Тя може също така да бъде предоставена за дело, разглеждано във френски съд, на чужденци, които не пребивават във Франция, но са граждани на държава, с която Франция има сключено международно или двустранно споразумение, по силата на което нейните граждани имат право на правна помощ.

Критерий за пребиваване

Освен в посочените по-горе случаи, общото правило е, че трябва да пребивавате обичайно и законно във Франция.

Правна помощ се предоставя обаче на чужденци без условие за пребиваване, когато те са малолетни или непълнолетни лица, подпомагани свидетели, лица, които са обект на разследване, обвинени, обвиняеми или осъдени или страни, предявяващи граждански иск в наказателно производство, когато са обект на заповед за защита съгласно член 515-9 от Гражданския кодекс, когато са обект на споразумение за решаване на делото или когато са обект на процедура във връзка с условията, предвидени в Кодекса за влизане и пребиваване на чужденци във Франция и правото на убежище във Франция.

Критерий за допустимост:

Правна помощ се предоставя на лица, чиито искове не изглеждат явно недопустими или неоснователни. Това условие не се прилага спрямо ответници по искове, лица, носещи гражданска отговорност, подпомагани свидетели или лица, които са обвинени, обвиняеми или осъдени. При касационни жалби на молителя се отказва правна помощ, ако не може да се установи наличие на сериозно правно основание за касационно обжалване.

Когато правната помощ е отказана на това основание, но съдията уважи подадената от молителя касационна жалба, последният има право да му бъдат възстановени разходите, разходите и възнаграденията, които е направил или платил, до размера на правната помощ, на която би имал право с оглед на финансовото си състояние.

Специални случаи

Правна помощ се предоставя, без да се разглеждат критериите за допустимост, ако молителят вече е получил правна помощ по своето дело и другата страна е обжалвала решението, постановено в негова полза, или ако предяви иск пред Националния съд по въпросите на правото на убежище (*Cour nationale du droit d'asile*).

Аналогично, на лица, които не отговарят на критериите за допустимост, по изключение може да бъде предоставена правна помощ, ако делото представлява особен интерес поради предмета на спора или предвидимите разноски за производството (член 6 от Закона от 10 юли 1991 г. относно правната помощ).

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Правна помощ се предоставя на ищците и ответниците по охранителни или искиви производства пред всеки съд, както и за изслушване на малолетни или непълнолетни лица.

Тя може да бъде предоставена за цялото производство или за част от него и за целите на постигане на споразумение преди започване на производството.

Правна помощ може също да бъде предоставена, за да се гарантира изпълнението на съдебно решение или на друго изпълнително основание, включително такива, издадени в друга държава — членка на ЕС, с изключение на Дания.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Възможно е предварително предоставяне на правна помощ, когато производството излага на опасност основните условия на живот на съответното лице, по-специално в случай на принудително изпълнение, включващо изземване на имущество или евикция. В такива случаи тя може да бъде предоставена от ръководителя на службата за правна помощ или от компетентния съд или неговия председател. При наказателни дела процедурата допуска предоставяне на правна помощ при спешни обстоятелства (например намеса по време на разпит при първо явяване в съда или незабавно съдебно производство).

Правната помощ се предоставя предварително по време на производството и обхваща всички действия на съда.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Формулярът на молбата за правна помощ може да бъде изтеглен и разпечатан, като копирате следната връзка в браузъра си:

<https://www.justice.fr/formulaire/demande-aide-juridictionnelle>

Правна помощ може да бъде поискана преди подаването на молбата или в хода на производството.

Можете да подадете молба за правна помощ и след края на производството, например за изпълнение на съдебното решение.

Формуляр на молба за правна помощ можете да получите от съда по местоживеене или на мястото, където ще се разглежда делото, както и от най-близкия до Вас „Център за правосъдие“ (Съдебна и правна палата (*Maisons de la Justice et du Droit*), Център за достъп до право (*Point d'Accès au Droit*) или Център за достъп до правна помощ (*Relais d'Accès au Droit*). За да намерите мястото, вижте следната уебстраница: <http://www.annuaires.justice.gouv.fr/lieux-daccés-aux-droits-10111/>

Ако сте френски гражданин, живеещ в чужбина, можете също да получите формуляра от консулствата или от:

Département de l'entraide, du droit international privé et européen, Ministère de la Justice,

Direction des affaires civiles et du sœau,

13 place Vendôme, 75042 Paris Cedex 01.

Ако сте чужденец, който не пребивава във Франция, можете да получите формуляра за правна помощ от централния орган, определен от Вашата държава за предаване на международни молби за правна помощ. Повечето държави са посочили за тази цел своето министерство на правосъдието. Франция е определила горепосочения отдел в Министерството на правосъдието — *Bureau du droit de l'Union, du droit international privé et de l'entraide civile*, за компетентен за обработването на молбите по граждански, търговски или административни дела на лица, пребиваващи в държави — членки на Съвета на Европа, които са страни по Европейското споразумение от 27 януари 1977 г. за предаване на молби за правна помощ, както и за получаването и предаването на молбите.

Ако сте гражданин на държава — членка на ЕС, с изключение на Дания, и пребивавате във Франция или Вашето дело се разглежда от френски съд, може да имате право на трансгранична правна помощ по граждански и търговски дела в съответствие с Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. Във Франция службата, която отговаря за обработването на тези молби, е:

Bureau de l'aide juridictionnelle

Service de l'accès au droit et à la justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)

Ministère de la Justice

13 place Vendôme, 75042 Paris Cedex 01.

Забележка: В скоро време молби за правна помощ ще могат да се подават чрез услугата за подкрепа на Информационната система за правна помощ (*Système d'information de l'aide juridictionnelle*), която понастоящем се тества в някои съдилища.

Информационната система за правна помощ ще даде възможност на лицата да подават молби за правна помощ по интернет и ще позволи на Службата за правна помощ да получава тези молби, като по този начин ще се опростят процедурите за лицата и ще се съкрати времето за обработване на молбите.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Формулярът на молбата за правна помощ трябва да бъде попълнен и придружен от подкрепящи документи (данъчно известие, доказателства за семейно положение или гражданство и т.н.) съгласно Декрета от 30 декември 2020 г. относно съдържанието на формуляра на молбата за правна помощ и списъка на документите, които трябва да бъдат включени (*arrêté du 30 décembre 2020 relatif au contenu du formulaire de demande d'aide juridictionnelle et à la liste des pièces à joindre*). Подкрепящите документи се отнасят по-специално до финансовите ресурси (Вашите собствени и тези на лицата, които обичайно живеят с Вас), предмета на Вашата молба и съда, който разглежда делото.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Можете да подадете или изпратите молбата си до службата за правна помощ по Вашето местопребиваване или до службата за района, в който се намира съдът, който ще разглежда делото.

Към всеки общ съд (*Tribunal judiciaire*) (бивш окръжен съд (*Tribunal de grande instance*)) има единна служба за правна помощ, която обработва молбите за правна помощ по дела, които следва да бъдат разглеждани в същия съд или в съдилищата в района: общ съд (*Tribunal judiciaire*), административен съд (*Tribunal administratif*), комисия по трудовоправни спорове (*Conseil de prud'hommes*), апелативен съд (*Cour d'appel*) и апелативен административен съд (*Cour administrative d'appel*).

Като изключение от правилото за единната служба, такава служба има също във всеки от следните съдилища:

Касационен съд (*Cour de cassation*) (който е най-висшият съд с обща компетентност);

Върховен административен съд (*Conseil d'état*) (който е най-висшият административен съд);

Национален съд по въпросите на правото на убежище (*Cour nationale du droit d'asile*).

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Ще получите уведомление за решението на службата за правна помощ по Вашето местоживеене.

Съществува онлайн симулатор, който може да се използва, за да се прецени какви права на правна помощ може да имате:

<https://www.justice.fr/simulateurs/aide-juridictionnelle>

Тази симулация Ви дава представа за евентуалните Ви права на правна помощ. Тя обаче не замества надлежното разглеждане на Вашата молба, поради което не предопределя решението, което ще бъде взето от Службата за правна помощ.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Следва да се свържете с Вашия адвокат (или друго лице, работещо в сферата на правото, напр. съдебен изпълнител, вещо лице, нотариус и др.) или с адвоката, който Ви е назначен, за да му представите казуса и да му предоставите цялата информация и всички документи, които са необходими във връзка с работата му.

Ако ви е предоставена частична правна помощ, трябва да се договорите с него за допълнителното възнаграждение, което ще трябва да му платите. Тази сума трябва да бъде посочена в споразумението, което трябва да подпишете.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Всяко физическо лице може да назначи адвокат по свой избор.

Ако сам избирате адвоката си, трябва да посочите неговото име в молбата за правна помощ.

Ако обаче не познавате адвокат, такъв ще Ви бъде назначен или от председателя на адвокатската колегия към общия съд (*Tribunal judiciaire*) (бивш окръжен съд (*Tribunal de grande instance*), или от председателя на съда, който разглежда делото.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Пълната правна помощ покрива всички съдебни разноски, включително преките плащания към адвоката или другите правни служители (съдебни изпълнители, вещи лица, нотариуси и др.). Това плащане се изчислява по скала или според ставка в зависимост от вида на производството.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Частичната правна помощ може да Ви бъде отпусната при две различни ставки — 55 % и 25 %, в зависимост от Вашите средства, като тя се заплаща от държавата. Вие продължавате да носите отговорност за допълнителното нефиксирано възнаграждение, определено по споразумение между Вас и Вашия адвокат, което е под контрола на председателя на адвокатската колегия, когото можете да сезирате в случай на спор.

Както при пълната правна помощ, предоставянето на частична правна помощ освобождава получателя ѝ от всички останали необходими съдебни разноски.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Ако Вие сте страната, която подава жалбата, трябва да подадете допълнителна молба, която ще бъде оценена, като се вземат предвид законоустановените критерии за допустимост.

Обратно, ако жалбата е подадена от другата страна, правото на правна помощ, което Ви е било предоставено, остава в сила. Въпреки това трябва изрично да попълните допълнителна молба до службата за правна помощ към общия съд (*Tribunal judiciaire*) по Вашето местоживееие или по местонахождението на апелативния съд.

Ако вече Ви е била предоставена правна помощ за предходните инстанции и желаете да подадете касационна жалба, предишните решения относно допустимостта за помощ вече не са приложими. Трябва да подадете молба до службата за правна помощ към Касационния съд, която ще разгледа както размера на средствата Ви, така и допустимостта на предвижданата жалба. При касационно обжалване може да бъде отказано предоставяне на правна помощ, ако не може да се установи наличие на сериозно правно основание за обжалването.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Правото на правна помощ може да бъде отнето изцяло или частично (член 50 от Закона от 1991 г. и членове 65—68 от Декрет 2020-1717 от 28 декември 2020 г. относно правната помощ) по време на производството или след него в съответствие със следните условия:

ако помощта е получена въз основа на неверни декларации или документи с невярно съдържание;

в контекста на производство, което представлява злоупотреба с процесуални права или е установено, че е образувано с цел забавяне на изпълнението и е явно недопустимо;

ако в хода на производството стойността на движимото или недвижимото имущество на получателя се увеличи значително;

когато с окончателното решение са Ви предоставени активи, които надвишават тавана за допустимост за правна помощ;

когато външните елементи на начина на живот на получателя на правна помощ или на помощ за съдействие от адвокат изглеждат явно несъвместими с размера на годишните средства, които се вземат предвид при оценката на тяхната допустимост.

Решенията за отнемане на правна помощ водят до задължение за получателя да възстанови сумата на вноската, платена от държавата.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Ако Ви е отказана правна помощ, можете да обжалвате решението.

Можете да обжалвате самостоятелно или с помощта на адвокат.

Жалба може да бъде подадена срещу решение за пълен отказ на правна помощ или срещу решение за предоставяне на частична помощ, ако сте подали молба за пълна помощ.

Жалбата трябва да бъде подадена в срок от 15 дни от [☞ уведомяването](#) за решението.

В жалбата трябва да посочите причините, поради които оспорвате взетото решение. Пример: грешка в броя на лицата във Вашето домакинство или в размера на Вашите средства.

Жалбата трябва да бъде изпратена с препоръчано писмо с обратна разписка до службата за правна помощ, издала решението.

Трябва да приложите копие от оспорваното решение.

Отделът, който е издал решението, ще препрати Вашата молба до органа, компетентен да разгледа жалбата. Органът, компетентен да разгледа жалбата, зависи от съда, който е отговорен за разглеждане на делото, във връзка с което сте подали молба за правна помощ.

Орган, компетентен да разгледа жалбата в зависимост от съда	
Съд	Орган, отговорен за разглеждането на жалбата
Обща процедура	1ви председател на Апелативния съд, към който принадлежи съдът, разглеждащ делото, или на Апелативния съд, разглеждащ делото
Национален съд по въпросите на правото на убежище (<i>Cour nationale du droit d'asile — CNDA</i>).	Председател на Националния съд по въпросите на правото на убежище
Административен съд	Председател на Апелативния административен съд, към който принадлежи Съдът
Апелативен административен съд	Председател на Апелативния административен съд, който разглежда делото
Държавен съвет	Председател на правната секция на Държавния съвет
Касационен съд	1ви председател на Касационния съд
Съд, уреждащ спорове за компетентност	Председател на Съда, уреждащ спорове за компетентност

След разглеждането на жалбата ще бъдете [☞ уведомени](#) за решението по пощата.

Ако не сте съгласни с новото решение, няма да можете да го оспорвате — второто решение е окончателно.

Забележка:

Жалба, подадена от адвокат до председателя на Апелативния административен съд или до председателя на правната секция на Държавния съвет, трябва да бъде изпратена, като се използва услугата за дистанционно обжалване [☞ Télérecours](#).

Правна помощ може да бъде предоставена със задна дата, ако страната е подала иск и е спечелила делото, а правната помощ е била отказана с мотива, че няма разумен шанс за успех по иска.

Последна актуализация: 21/02/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [hr](#) е била наскоро променена. Езикова версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [en](#) вече са преведени.

Правна помощ - Хърватия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

В член 151 от Гражданския процесуален закон (*Zakon o parničnom postupku*) се посочва, че разноските за съдебен спор включват разходите, направени в хода на съдебното производство или във връзка с него. Тези разноски включват например разходи за внасяне на доказателства, съдебни такси, разходи за публикуване, дневни и пътни разходи за съдиите и съдебните секретари, пътни разходи на страните във връзка с явяването им в съда и други подобни. Разноските за съдебен спор включват също и възнаграждение за работата на адвокати и други лица, които по закон имат право на възнаграждение.

Съгласно член 152 от Гражданския процесуален закон всяка страна трябва да покрие предварително разноските, които прави в резултат на своите действия. Когато една страна предложи доказателство, тя се задължава с разпореждане на съда да плати предварително сумата, необходима за покриване на разноските, които ще бъдат направени във връзка с внасянето на доказателството. Спечелването на спора е основният принцип, когато се решава кой трябва да поеме окончателно разноските за съдебния спор. Така член 154, параграф първи от Гражданския процесуален закон гласи, че страна, която напълно загуби дадено дело, е длъжна да плати разноските на другата страна и на нейната встъпила страна, направени по производството. Лицето, встъпило на страната, загубила делото, трябва да покрие разходите, направени в резултат на неговите действия. Съгласно член 154, параграф втори от Гражданския процесуален закон, ако една страна спечели частично съдебния спор, съдът трябва да вземе решение относно възстановяването на разноските въз основа на степента на спечелване на спора спрямо окончателно предявения иск. Специални правила важат, когато разноските по съдебния спор са направени по вина на една от страните или поради случило се с нея събитие, когато съдебното решение се издава въз основа на признание, когато ищец оттегли иска или се откаже от него, когато спорът се реши от съда и когато в него участват солидарни молители (членове 156—161 от Гражданския процесуален закон).

2 Какво точно представлява правната помощ?

Съгласно Закона за безплатната правна помощ (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) целта на правната помощ е да се постигне равенство пред закона, да се предоставят на гражданите на Република Хърватия и на други лица ефективна правна защита и достъп до съда и други публичноправни органи при равни условия в съответствие с разпоредбите на Закона за безплатната правна помощ.

Правната помощ се предоставя като първична или вторична правна помощ.

Първичната правна помощ включва:

обща правна информация;

правни съвети;

изготвяне на писмени документи, които се подават до публичноправни органи, Европейския съд по правата на човека и международни организации, в съответствие с международни договори и правилниците за работа на тези органи;

представителство в производства пред публичноправни органи;

правна помощ при приятелско извънсъдебно уреждане на спорове.

Първичната правна помощ се предоставя от административните органи на окръзите и град Загреб (наричани по-долу административни органи), упълномощени сдружения и правни клиници. При предоставянето на първична правна помощ административните органи имат право да предоставят обща правна информация и правни съвети и да изготвят писмени документи.

Вторичната правна помощ включва:

правни съвети;

изготвяне на писмени документи в производства за защита правата на работниците пред работодателя;

изготвяне на писмени документи в съдебни спорове;

представителство в съдебни производства;

правно съдействие при уреждане на спор по взаимно съгласие.

Вторичната правна помощ се предоставя от адвокати.

Вторичната правна помощ включва още:

освобождаване от съдебни разноски;

освобождаване от съдебни такси.

3 Имам ли право на правна помощ?

Право на безплатна правна помощ имат следните лица:

хърватски граждани;

деца, които не са хърватски граждани, но се намират в Хърватия без придружител, който е техен законен настойник;

чужденци с разрешение за временно пребиваване според условията на реципрочност или чужденци с разрешение за постоянно пребиваване;

чужденци под временна закрила;

незаконно пребиваващи чужденци и чужденци с разрешително за краткосрочно пребиваване, в производства за издаване на решение за експулсиране или решение за връщане;

търсещи убежище лица, лица, на които е предоставено убежище, и чужденци под субсидиарна закрила и членове на техните семейства, пребиваващи законно в Република Хърватия, в производства, в които не се предоставя правна помощ съгласно специален закон.

Като правило, за да бъде предоставена вторична правна помощ, трябва да бъдат изпълнени следните условия по отношение на собствеността:

а) общият месечен доход на молителя и членовете на неговото домакинство не трябва да превишава сумата на основата за изчисляване (3326,00 HRK) на член от домакинството; и

б) общата стойност на притежаваната от молителя и членовете на неговото домакинство собственост не трябва да превишава сумата от 60 пъти основата за изчисляване (199 560,00 HRK).

Вторична правна помощ се предоставя без предварително определяне на имотното състояние, ако молителят е:

а) дете в процеса за упражняване на правото на издръжка;

б) жертва на тежко престъпление в производство за целите на упражняване на правото на компенсация за причинена от престъплението вреда;

в) лице, което е получател на плащания за издръжка съгласно специално законодателство, уреждащо упражняването на права в системата за социалната сигурност; или

г) лице, което има право на помощ за издръжка по Закона за правата на хърватските ветерани от Отечествената война и членовете на техните семейства (*Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji*) и по Закона за защита на военните и цивилните инвалиди от войната (*Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata*).

Правна помощ може да се предостави също и за трансгранични спорове. Трансграничен спор е такъв, при който страната, подаваща молба за правна помощ, има местоживееие или обичайно местопребиваване в държава — членка на ЕС, различна от държавата членка, в която съдът заседава или в която решението трябва да бъде изпълнено.

Правната помощ при трансгранични спорове се предоставя по граждански и търговски въпроси, производство по медиация, извънсъдебни спогодби, принудително изпълнение на публични актове и правни съвети в такива производства. Разпоредбите за правна помощ при трансгранични спорове не се прилагат за данъчни, митнически и други административни производства.

Правна помощ при трансграничен спор ще бъде предоставена на молител, който е поискал такава, ако отговаря на предварителните условия, определени със Закона за безплатната правна помощ. По изключение правна помощ може да бъде предоставена на молител, който не отговаря на условията съгласно Закона за безплатната правна помощ, ако докаже, че не е в състояние да плати разноските за производството поради разликата в издръжката на живота между държавата членка, в която има местоживееие или обичайно пребиваване, и Република Хърватия.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Първична правна помощ може да бъде предоставена по всякакви правни въпроси, при условие че:

молителят няма достатъчно познания или способността да прецени своите права;

молителят не е получил правна помощ съгласно специално законодателство;

подадената молба не е явно неоснователна; и

финансовото състояние на молителя е такова, че заплащането за професионална правна помощ би могло да застраши неговата прехрана или прехраната на членове на неговото домакинство.

Вторична правна помощ, предоставена от адвокати и освободена от плащане на съдебни разноски, може да бъде предоставена в следните видове производства:

производства относно вещни права, с изключение на производства във връзка с поземления регистър;

производства, свързани с трудови правоотношения;

производства, свързани със семейни отношения, освен в производства относно развод по взаимно съгласие, ако съпрузите нямат общи или осиновени непълнолетни деца или деца, които са навършили пълнолетие, но са под техните родителски грижи;

производства по принудително събиране или обезпечаване на вземания, произтичащи от производство, при което може да бъде предоставена правна помощ съгласно разпоредбите на Закона за безплатната правна помощ;

уреждане на спор по взаимно съгласие;

по изключение, във всички други административни и граждански съдебни производства, когато такава необходимост произтича от конкретни житейски обстоятелства на молителите и членовете на техните домакинства, в съответствие с основната цел на Закона за безплатната правна помощ.

Вторична правна помощ, предоставена от адвокати, може да бъде предоставена в посочените по-горе производства при следните условия:

производството е сложно;

молителят не е способен сам да се представява;

финансовото състояние на молителя е такова, че заплащането на професионална правна помощ би могло да застраши неговата прехрана или прехраната на членовете на неговото домакинство, в съответствие със специалните условия, предвидени в член 14 от Закона за безплатната правна помощ;

делото не представлява злоупотреба с процесуално право;

през последните шест месеца подобна молба на молителя не е била отхвърляна за умишлено предоставяне на невярна информация; и

молителят не е получил правна помощ съгласно специално законодателство.

Освобождаване от съдебни такси може да се предостави при всички производства (граждански производства и административни спорове), ако материалното положение на молителя е такова, че плащането на съдебни такси би могло да застраши неговата прехрана или прехраната на членовете на неговото домакинство, в съответствие със специалните условия, предвидени в член 14 от Закона за безплатната правна помощ. Когато се взема решение, специално внимание се обръща на размера на съдебните такси при процедурата, за която се иска освобождаване.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Административният орган трябва да вземе решение по молба за одобряване на вторична правна помощ в срок от 15 дни от датата на подаване на молбата. Ако молителят губи правото да предприеме действието, за което е подал молбата, поради изтичане на срока, административният орган трябва да вземе решение в по-кратък срок, което да даде възможност на молителя да предприеме своевременно действието.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Процедурата за получаване на първична правна помощ започва, като се свържете директно с предоставящия първична правна помощ (упълномощено сдружение, правна клиника или административен орган), и не е необходимо да се попълва специален формуляр.

Процедурата за получаване на вторична правна помощ започва с подаване на искане за предоставяне на правна помощ в определената за това форма пред компетентната служба. Формулярът на молба за правна помощ може да се получи от службите и на техните уебсайтове и от Министерството на правосъдието и публичната администрация (*Ministarstvo pravosuđa i uprave*).

Молби за правна помощ в трансгранични спорове и молби за прехвърляне на молби за правна помощ в трансгранични спорове трябва да се подават във формулярите, предвидени в Решение 2004/844/ЕО на Комисията от 9 ноември 2004 г. за установяване на формуляр за молба за правна помощ съгласно Директива 2003/8/ЕО на Съвета относно подобряване на достъпа до правосъдие при трансгранични спорове чрез

установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове и Решение 2005/630/ЕО на Комисията от 26 август 2005 г. за въвеждане на формуляр за обмен на молби за правна помощ в рамките на Директива 2003/8/ЕО на Съвета, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз.

Формулярите и всички придружаващи документи при трансгранични спорове трябва да се подадат преведени на хърватски език. В противен случай молбата ще бъде отхвърлена.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Когато се подава молба пред компетентния административен орган, тя трябва да бъде придружена от писмено съгласие на молителя и на членовете на неговото домакинство, че се разрешава достъп до всички данни за общия доход и активи, в което молителят потвърждава, че предоставената информация е точна и пълна.

Жертвите на домашно насилие дават съгласието си за разрешаване на достъп до всички данни за доходите и собствеността само на самите тях.

Съгласие не се дава от тези членове на домакинството, които участват в съдебното производство като ответник или чийто интерес е в противоречие с този на молителя.

Формулярът на молба за правна помощ при трансграничен спор следва да бъде придружен от съответните документи, които се изискват за вземане на решение по молбата.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Процедурата за получаване на първична правна помощ започва, като се свържете директно с предоставящ първична правна помощ (упълномощено сдружение, правна клиника или административен орган), и не е необходимо да се попълва специален формуляр, докато процедурата за получаване на вторична правна помощ започва с подаване на молба до компетентния административен орган, на чиято територия молителят има местоживеене или обичайно пребиваване.

Молител, който има местожителство или обичайно пребиваване в държава — членка на Европейския съюз, и търси правна помощ при трансграничен спор пред съд в Република Хърватия, трябва да подаде молба за правна помощ до Министерството на правосъдието и публичната администрация на Република Хърватия (получаващ орган).

Страна, която има местожителство или обичайно пребиваване в Република Хърватия и търси правна помощ при трансграничен спор пред съд в друга държава — членка на Европейския съюз, трябва да подаде молбата си до службата, която отговаря за мястото, където се намира постоянният ѝ адрес или където тази страна обичайно пребивава.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Вторична правна помощ се предоставя на молител, който отговаря на условията за упражняване на правото на правна помощ, чрез вземане на решение за предоставяне на правна помощ. Административният орган трябва да вземе решение по молбата в срок от 15 дни от датата, на която е подадена.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Решението относно правната помощ включва правото на използване на някои или на всички форми на вторична правна помощ за процедура от определен вид и степен. В горепосоченото решение се съдържат личните данни на получателя на правната помощ, кратко описание на правния въпрос, за който е предоставена правната помощ, формата и обхватът на одобрената правна помощ, данни за адвоката, който ще предоставя правната помощ, и други данни, свързани с решението.

Когато молителят подава молба за правна помощ под формата на освобождаване от съдебни такси, той трябва да информира съда при подаването, или когато предприема друго действие в съдебното производство, за подадената молба за освобождаване от съдебни такси и трябва да представи решението, което го освобождава от плащането на съдебни такси, не по-късно от шест месеца от датата на подаването или от датата на предприемането на друго действие в производството пред съда.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

В решението за предоставяне на вторична правна помощ се посочва също и адвокатът, който ще предоставя правната помощ. Получателят на правна помощ трябва да представи решението на посочения в него адвокат. По изключение административният орган назначава различен адвокат на получателя на правна помощ с негово предварително съгласие, приложено към молбата за правна помощ.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Както е посочено по-горе, решението за предоставяне на правна помощ включва правото на използване на някои или на всички форми на вторична правна помощ за процедура от определен вид и степен. С решението за предоставяне на правна помощ получателят може да бъде изцяло или частично освободен от плащане на адвокатски хонорари, съдебни разходи (освобождаване от авансово плащане на разходи за свидетели, преводачи, експерти, разследвания и публикации на съда) и от съдебни такси.

Пълна правна помощ се предоставя, ако молителят получава издръжка съгласно специална нормативна уредба, уреждаща упражняването на права по системата за социално подпомагане или помощи за издръжка съгласно Закона за правата на хърватските ветерани от Отечествената война и членовете на техните семейства и по Закона за защита на военните и цивилните инвалиди от войната, или ако общият доход на молителя и членовете на неговото домакинство не надвишава 50 % от месечния размер на основата за изчисляване на член от домакинството.

Всяко увеличаване на общия доход на молителя и на членовете на неговото домакинство над 50 % от основата за изчисляване на член от домакинството води до намаляване на размера на правната помощ така, че всяко увеличаване с 10 % води до намаляване с 10 % на правната помощ, но размерът на правната помощ не следва да бъде по-малко от 50 % от определените за правна помощ разходи.

Ако правната помощ не е предоставена в пълен размер, молителят може да внесе обжалване пред Министерството на правосъдието и публичната администрация срещу частта от решението, с която се отказва предоставяне на правна помощ. Такова обжалване не води до забавяне на използването на одобрения размер на правната помощ. Случайно решението на Министерството на правосъдието и публичната администрация, с което обжалването се отхвърля, може да бъде заведено административно производство.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Когато е предоставена правна помощ в намален размер, останалата част от разходите се поемат от получателя на правната помощ. Във всеки случай, ако получателят на правната помощ спечели делото, съдът ще вземе решение, че другата страна следва да му възстанови съдебните разходи.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

В молбата за правна помощ може да се иска предоставяне на правна помощ и за двата етапа на гражданското производство. За подготвяне на извънредни средства за правна защита е необходимо да се подаде специална молба и да се издаде специално решение само за конкретното правно действие.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако, докато трае съдебното производство, финансовото положение на получателя на правна помощ или на членовете на неговото домакинство се подобри до такава степен, че ако това подобро финансово положение е било налице към момента на подаване на молбата, то би се отразило

на правото на молителя на правна помощ или на обхвата ѝ, компетентният административен орган отменя изцяло или частично решението за предоставяне на правна помощ. Получателите на правна помощ трябва да информират административния орган за всяко подобряване на финансовото си положение в рамките на осем дни от момента, в който това им е станало известно. Получател на правна помощ може да внесе обжалване пред Министерството на правосъдието и публичната администрация срещу решението за отмяна на решението за предоставяне на правна помощ в срок от 15 дни от датата на получаване на решението. Срещу решението на Министерството на правосъдието и публичната администрация може да бъде заведено административно производство.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Молителят или получателят на правна помощ може да внесе обжалване срещу решението на административния орган, с което се отхвърля молбата за правна помощ, или срещу частта от решението, с която се отказва предоставянето на пълна правна помощ, в срок от 15 дни от датата на получаване на решението. Министерството на правосъдието и публичната администрация трябва да вземе решение по обжалването в рамките на осем дни от датата на получаване на валидно обжалване. Срещу решението на Министерството на правосъдието и публичната администрация може да бъде заведено административно производство.

Допълнителна информация:

Уебсайт на **Министерството на правосъдието и публичната администрация**

Закон за безплатната правна помощ (*Narodne novine* (NN; Държавен вестник на Република Хърватия) бр. 143/13 и 98/19);

Граждански процесуален закон (NN бр. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 — консолидиран текст, 25/13, 89/14, 70/19)

Последна актуализация: 23/05/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Правна помощ - Италия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

(Правни източници) — Разпоредбите, с които се уреждат категориите и процедурите относно съдебните разноски, включително правната помощ, са изчерпателно изложени в Президентски указ № 115 от 30 май 2002 г. (Официален вестник № 139/2002), последно изменен със Законодателен указ № 24 от 7 март 2019 г. (Официален вестник № 72 от 26 март 2019 г. за разширяване на обхвата на правната помощ по отношение на издирваните лица, обект на производство за изпълнение на европейска заповед за арест), в който се съдържа консолидираният текст относно съдебните разноски (**членове 74—145 и по-специално общите разпоредби на членове 74—89, специалните разпоредби относно правната помощ по граждански, административни, одитни и данъчни производства, членове 119—145**).

Със Закон № 794 от 13 юни 1942 г., с последващите му изменения, се уреждат адвокатските възнаграждения за водене на граждански, търговски, административни и данъчни производства; възнагражденията за индивидуални правни услуги се заплащат въз основа на тарифата, одобрена с Министерска заповед № 585 от 1994 г.

(Съдебни разноски) — Разбирани в по-широк смисъл, разноските по гражданските и търговските производства включват както съдебните разноски, така и разходите и възнагражденията за процесуално представителство.

Съдебните разноски се състоят от стандартна такса за вписване в регистъра на делата и други разходи, които могат да възникнат (напр. за становища на експерти и такси за копиране на документи).

Стандартната такса, посочена в консолидирания текст на Президентски указ № 115 от 2002 г., се дължи при всяко производство, включително производство по несъстоятелност и охранително производство, освен в случаите, в които законът изрично освобождава от нея.

По-специално не се изисква такса за производства, свързани със семейното положение и гражданското състояние на дадено лице, както е посочено в книга IV от Гражданския процесуален кодекс (например в случаите на законна раздяла, разпоредби, отнасящи се до малолетни и непълнолетни лица; имуществени отношения между съпрузи; признаване за статут на бежанец), за обезпечителни производства (например запор с цел обезпечаване на задължения); производства, свързани с имотния регистър, производства за принудително изпълнение на доставка и освобождаване, производства, свързани с плащане на издръжка на деца, всички производства, свързани с деца (например производства, свързани с родителска отговорност) и правила относно компетентността и подсъдността.

Основанията за евентуално освобождаване трябва да бъдат декларирани по подходящ начин от страната в заключенията към документа за образуване на производството.

Стандартната такса не се изисква в случай на граждански иски за обезщетение за вреди във връзка с наказателно производство, когато се иска единствено осъждане на нарушителя; при предявяване на иск за обезщетение, дори и евентуален, таксата се дължи, ако искът бъде удовлетворен. Таксата варира между минимум **62 EUR** и максимум **930 EUR** в зависимост от характера на делото и стойността на иска.

(Задължения за плащане) — Всяка от страните трябва да поеме разноските за процесуалните документи, които внася или изисква, и да заплати документите, необходими за съдопроизводството, ако това се изисква от закона или от съдията (например такси за становища на експерти).

Когато страната отговаря на критериите за получаване на правна помощ, разноските се поемат от държавата.

Що се отнася до стандартната такса, тя трябва се заплати от страната, която подава молбата за образуване на делото, внася първоначалната жалба или — в изпълнителното производство — подава искане за прехвърляне или продажба.

Стойността на иска се посочва в заключенията към документа за неговото образуване; страна, която изменя иск, подава насрещен иск или встъпва самостоятелно в производството и по този начин увеличава стойността на иска, трябва да заплати допълнителна такса.

(Критерии за присъждане на разноските) — В съответствие с общия принцип, изложен в член 91 от Гражданския процесуален кодекс, съдията осъжда загубилата делото страна да възстанови съдебните разноски, направени от спечелилата делото страна, като част от решението по делото. Съдията разполага с дискреционни правомощия по отношение на разноските и може да разпореда да бъдат изплатени частично или изцяло с оглед на цялостния изход на спора. Той трябва да прецени доколко искът като цяло е основателен. Решението подлежи на обжалване.

Загубилата делото страна трябва да възстанови разходите и възнагражденията за адвоката на спечелилата делото страна, както и всички суми за назначени от съда експерти или вещи лица, чието възнаграждение е платено от съда. Загубилата делото страна трябва също така да покрие и

останалите разноски, свързани с провеждането на производството, които се заплащат на секретаря на съда, заедно с разходите за връчване на решението.

2 Какво точно представлява правната помощ?

В италианската правна система институтът на „правната помощ“ за предоставяне на защита на граждани, които не разполагат с достатъчно средства и чиито основания не са явно необосновани, както и на чуждестранни граждани, пребиваващи законно в Италия към момента на възникване на положението или факта, предмет на съдебното производство, и на лица без гражданство (член 119 от Президентски указ № 115/2002), включва освобождаването на такива лица от заплащането на определени разноски („*spese prenotate a debito*“ или предварителни съдебни такси) и покриването на други разноски от държавата.

При наличие на право на правна помощ не се дължат определени такси, докато други се заплащат от държавата. Първите включват стандартната такса, еднократните разходи за уведомяване при официално искане, определени такси (за вписване, ипотека и поземлен регистър) и такси за копиране на документи.

Държавата заплаща следното:

- а. адвокатски възнаграждения и разходи;
- б. пътни разноски и разходи, направени от съдии, длъжностни лица и съдебни служители при изпълнение на техните задължения извън съда;
- в. пътни разноски и разходи, направени от свидетели, съдебни помощници и вещи лица, както и разходите, направени от тях при изпълнение на техните задължения;
- г. разходите за публикуване на официално известие във връзка с решението на съдията;
- д. разходите за уведомяване по официално искане;
- е. попечителство над активи.

Държавата има право на регресен иск и, ако не възстанови сумите от загубилата делото страна, тя може да го насочи към страната, получила правната помощ, в следните случаи:

ако получателят спечели делото или спорът се уреди и страната получи сума най-малко в шесткратен размер на разноските или при оттегляне на иска или прекратяване на делото.

Съществуват специални разпоредби за гарантиране на правото на регресен иск, в случай че делото бъде заличено от регистъра на делата или прекратено поради бездействие на страните или неспазване на законовите изисквания.

3 Имам ли право на правна помощ?

Гражданите, които не разполагат с достатъчно средства и чиито основания не са явно необосновани, имат право на правна помощ в гражданското и охранителното производство (напр. законна раздяла, упражняване на родителски права над деца или решения относно родителска отговорност), за да осигурят защитата си.

Лицата без гражданство и законно пребиваващите чуждестранни граждани се третират по същия начин както гражданите на Италия, с уговорката, че пребиваването им в страната трябва да е законно към момента на възникване на положението или факта, предмет на съдебното производство. На условията за предоставяне на правна помощ може да отговорят и организации или сдружения с нестопанска цел; поради това на правна помощ имат право не само благотворителните организации с нестопанска цел или организациите с нестопанска цел, предоставящи образование на бедните, които вече отговорят на условията съгласно Закон № 217/90, но и сдруженията на потребителите и ползвателите, включени в списъка по член 5 от Закон № 281/98.

В съответствие с член 76 от Президентски указ № 115/2002, за да отговаря на условията за предоставяне правна помощ, последният деклариран годишен облагаем доход на заявителя не трябва да надвишава 11 493,82 EUR (Министерски указ от 16 януари 2018 г., публикуван в Официален вестник № 49 от 28 февруари 2018 г.).

Прагът на доходите се коригира на всеки две години със заповед на Министерството на правосъдието след консултация с Министерството на икономиката и финансите (член 77 от Президентски указ № 115/2002), за да се отчетат установените от ISTAT (Италианския национален институт по статистика) промени в индекса на потребителските цени за семействата на работниците и служителите за предходните две години.

Когато въпросната страна живее със съпруг/съпруга, граждански партньор или други членове на семейството, доходът се състои от общите доходи, получени през същия период от всеки член на семейството, включително от заявителя.

По отношение на членовете на домакинството, чиито доходи следва да се прибавят към доходите на заявителя, прагът на доходите за наказателно производство се повишава на 1 032,91 EUR за всеки член на семейството, живеещ с него.

Следва да се отбележи, че издръжката при развод, която заявителят получава, трябва да бъде включена за целите на изчисляването на сумата, посочена в член 76, освен ако не е изплатена под формата на еднократна сума.

Приходите от незаконна дейност също оказват влияние върху правото на получаване на правна помощ, с уточнението, че при ревизиите на доходите не може да се разчита на автоматизирани процедури, а се изисква преглед на конкретните факти по случая, с което се изключва всякаква възможност да бъде отдадено значение на невлезли в сила решения, тъй като това нарушава презумпцията за невинност. Следователно отказът за предоставяне на помощ въз основа на невлязло в сила съдебно решение, въз основа на което може да се предполага наличието на доходи от незаконна дейност, е незаконосъобразен (Касационен наказателен съд, Четвърти състав, решение № 18591 от 20 февруари 2013 г.). Изключение: личните доходи се вземат предвид само когато делото се отнася до лични права или при производства, в които интересите на заявителя противоречат на интересите на останалите членове на домакинството, с които съжителства.

Предоставената правна помощ остава валидна за всички етапи или инстанции на производството; при гражданските и административните дела обаче, за разлика от наказателните дела, ако страната, на която е предоставена помощ, загуби, тя не може да се ползва от правна помощ за обжалване на съдебното решение, без да е подала нова молба за такава помощ.

Освен това правото на правна помощ в гражданско производство не означава, че държавата е отговорна за разноските, които клиентът е осъден да заплати на страната, спечелила делото, тъй като разходите и разноските са единствено тези, дължими на адвоката на страната, на която е предоставена помощта, които държавата, замествайки тази страна, се задължава да заплати предвид нейното нестабилно финансово състояние и факта, че исканията ѝ не са явно неоснователни (вж. Касационен граждански съд, Решение № 10053 от 2012 г.)

Специфични случаи

Чрез дерогация от прага на доходите, установен в член 76, параграф 1 от Президентски указ № 115/2002, в някои случаи право на правна помощ може да имат и следните лица:

а. увредените лица в резултат на престъпленията, посочени в членове 572, 583-*bis*, 609-*bis*, 609*quater*, 609-*octies* и 612-*bis* от Наказателния кодекс, и, когато са извършени срещу малолетни и непълнолетни лица, престъпленията, посочени в членове 600, 600-*bis*, 600-*ter*, 600-*quinqies*, 601, 602, 609-*quinqies* и 609-*undecies* от Наказателния кодекс, може да отговарят на условията за предоставяне на правна помощ, независимо от определения в закона праг на доходите (член 76, параграф 4-*ter*);

б. чуждестранните малолетни и непълнолетни лица без придружител, участващи в съдебно производство в каквото и да е качество, имат право да бъдат информирани за възможността да им бъде назначен доверен адвокат, включително чрез назначения им настойник или лице, упражняващо родителска отговорност в съответствие с член 3, параграф 1 от Закон № 184 от 4 май 1983 г., с последващите му изменения, и въз основа на приложимото законодателство да внесат заявление за предоставяне на правна помощ във всеки етап или инстанция от производството (член 76, параграф 4-*quater*);

в. малолетните и непълнолетните или пълнолетните лица, които не са финансово самостоятелни и са изгубили родител в резултат на убийство на родителя, извършено от съпруга/съпругата му, независимо дали са били законно разделени или разведени, от гражданския партньор, дори гражданското партньорство да е приключило, или от лице, което има или е имало интимни, дългосрочни отношения, включващи фактическо съжителство с родителя, могат да имат право на правна помощ, включително чрез дерогация от законоустановения праг на доходите, като това право по изключение се прилага спрямо свързаните наказателни производства и всички граждански производства, произтичащи от престъплението, включително тези за принудително изпълнение (член 76, параграф 4-*quater*);

г. жертвите на терористични актове или подобни действия или техните наследници (член 10, параграф 1 от Закон № 206/204).

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Както е посочено по-горе, гражданите, които не разполагат с достатъчно средства и чиито основания не са явно необосновани, имат право на правна помощ в гражданското и охранителното производство (напр. законна раздяла, упражняване на родителски права над деца или решения относно родителска отговорност), за да осигурят защитата си.

Съществуват субективни основания за изключване от въпросната помощ:

Заявителят е лице, осъдено с влязла в сила присъда за престъпления, свързани с нарушаване на нормите за избягване на плащането на данък върху доходите и отклонение от облагане с ДДС;

заявителят се подпомага от повече от един адвокат, освен ако е назначен адвокат за дистанционно участие в наказателното производство в случаите, за които се прилага Закон № 11/1998.

Съществуват обаче случаи, различни от горепосочените, в които може да се приеме, че заявителят разполага с достатъчно средства, а именно: при прехвърляне на вземания и лихви, дължими на други (освен ако цесията не е изпълнена за покриване на предходно съществуващи вземания или лихви);

в случай на осъждане с окончателна присъда за престъпленията по член 416-*bis* от Наказателния кодекс и член 291-*quater* от консолидирания текст, посочени в Президентски указ № 43 от 23 януари 1973 г., ограничено до отегчаващите вината обстоятелства съгласно член 80 и член 74, параграф 1 от консолидирания текст, посочени в Президентски указ № 309 от 9 октомври 1990 г., както и за престъпленията, извършени при условията, предвидени в гореспоменатия член 416-*bis*, или с цел улесняване на дейността на сдруженията, посочени от този член, доходът се приема за надвишаващ установения праг. Допуска се обаче доказване на противното (Конституционен съд, Решение № 139 от 2010 г.).

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Няма специфична процедура за спешни случаи. Следва обаче да се посочи, че в съответствие с член 126 от консолидирания текст Адвокатският съвет може, в срок от 10 дни от подаването или получаването на заявлението от последния и когато изискванията са изпълнени, предварително и временно да предостави правна помощ на заявителя.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Заявлението за предоставяне на правна помощ в граждански производства, изготвени в съответствие с процедурите и съдържанието, предвидени в членове 79 и 122 от консолидирания текст, следва да се подават или изпращат с препоръчано писмо до Адвокатския съвет единствено от заявителя или от неговия адвокат.

Не е уточнено дали препоръчаното писмо трябва да е с обратна разписка; следователно това не се счита за условие за допустимост, а за действие по преценка на заявителя.

Формулярите на заявленията са достъпни в Секретариата на Адвокатския съвет.

Заявленията за предоставяне на правна помощ в граждански производства трябва да се подават до **Секретариата на Адвокатския съвет**, който е компетентен по отношение на:

мястото, където е установен съдията, пред когото е висящо делото;

мястото, където е установен съдията, който е компетентен да се произнесе по съществото на спора, ако делото продължава;

мястото, където е установен съдията, който е постановил обжалваното решение, за жалби пред Касационния съд, Държавния съвет или Сметната палата.

Заявлението съгласно член 78 от Президентски указ № 115/2002 е недопустимо, ако не е подписано от заявителя. Подписът трябва да бъде удостоверяван от адвоката или по реда на член 38, параграф 3 от Президентски указ № 445 от 28 декември 2000 г.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Заявлението, подписано от заявителя, трябва да бъде съставено на обикновена (нештампована) хартия и в него трябва да се посочи следното (член 79 от горепосочения президентски указ):

искането за предоставяне на правна помощ;

личните данни и данъчният номер на заявителя и на членовете на неговото домакинство;

декларация за получените доходи за годината, предхождаща заявлението (самодеклариране);

ангажимент за уведомяване в случай на значителни колебания в доходите, които могат да се отразят на допустимостта за получаване на правна помощ;

дали делото вече е висящо;

датата на следващото заседание;

данните и местопребиваването на насрещната страна;

фактически и правни основания за преценка на основателността на предявения иск;

доказателства (документи, координати за връзка, свидетелски показания, становища на експерти и др., които се прилагат в копие).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Както беше посочено по-горе, заявленията за предоставяне на правна помощ в граждански производства трябва да се подават до **Секретариата на Адвокатския съвет**, който е компетентен по отношение на:

мястото, където е установен съдията, пред когото се разглежда делото;

мястото, където е установен съдията, който е компетентен да се произнесе по съществото на спора, ако делото продължава;

мястото, където е установен съдията, който е постановил обжалваното решение, за жалби пред Касационния съд, Държавния съвет или Сметната палата.

По отношение на наказателните производства заявления трябва да се подават до съдията, пред когото е висящо делото, с уточнението, че ако делото е висящо пред Касационния съд, компетентен е съдията, който е постановил обжалваното решение (членове 93 и 96 от горепосочения президентски указ).

Заявленията трябва да се подават в канцеларията на съда, в който е съдията по делото, от заявителя или от неговия адвокат, или може да се изпращат с препоръчано писмо до същата канцелария.

Ако заявителят бъде задържан или лишен от свобода, заявленията могат да се приемат от директора на мястото за лишаване от свобода или от служител на съдебна полиция.

Вече не съществува възможност за подаване на заявления по време на заседание.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Копие от документа, с който Адвокатският съвет приема, отхвърля или обявява заявлението за недопустимо, се изпраща на заявителя и на съдията.

След подаването на заявлението Адвокатският съвет:

оценява основателността на предявения иск и дали са изпълнени условията за предоставяне на правна помощ;

постановява едно от следните решения в срок от 10 дни:

приема заявлението,

обявява заявлението за недопустимо,

отхвърля заявлението;

изпраща копие от решението до заявителя, до компетентния съдия и до Агенцията за приходите за проверка на декларирания доход.

Ако Адвокатският съвет отхвърли или обяви заявлението за недопустимо, то може да бъде отнесено до съдията, пред когото се разглежда делото, който след това ще вземе решение под формата на заповед. Срокът е императивен.

След приключване на проверките съдията издава мотивирана заповед, с която обявява заявлението за недопустимо, или го приема или отхвърля.

След постановяването на заповедта тя се съобщава на заявителя от канцеларията на съда.

По отношение на наказателните производства обаче съдията трябва да издаде заповед в срок от 10 дни след датата на подаване или получаване на заявлението.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

-

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Заявителите, на които е предоставена правна помощ, могат да назначат адвокат от списъците на адвокатите, предоставящи правна помощ, изготвени от адвокатските съвети в района на Апелативния съд, в който е установен съдията, компетентен да се произнесе по съществото на спора, или съдията, пред когото е висящо производството.

Заявителите, на които е предоставена правна помощ, могат също така да назначат вещо лице, когато това е разрешено от закона.

Ако делото се разглежда пред Касационния съд, адвокатът се избира от списъците, изготвени от адвокатските съвети в района на Апелативния съд, в който се намира съдията, постановил обжалваното решение.

Списъкът на адвокатите, предоставящи правна помощ, се състои от специалисти, които са пожелали да бъдат включени в него и притежават необходимата квалификация, за да изградят защита.

Адвокатският съвет взема решение за включване на адвокати в списъка въз основа на техните способности, професионален опит, натрупан в продължение на поне шест години, и факта, че не са били обект на дисциплинарни мерки.

Адвокатите могат да бъдат заличени от списъка по всяко време. Той се подновява ежегодно и се публикува във всички съдебни служби в района.

Адвокатите, представляващи страната, на която е предоставена правна помощ, трябва да поискат известие за прекратяване на делото, ако е било заличено от списъка на делата на основание бездействие на страните (съгласно член 309 от Гражданския процесуален кодекс). За неспазването на това задължение се носи дисциплинарна отговорност.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Получателите на правна помощ (член 107 от горепосочения президентски указ) се освобождават от заплащане на определени разходи, докато други се заплащат от държавата, както е посочено в член 131 от Президентски указ № 115/2002. Правната помощ покрива всички разходи по производството, изисквани от закона, включително назначаването на вещо лице в полза на заявителя. Тя обаче не покрива разходите за извънсъдебни консултации.

Възнагражденията и разходите за адвоката на заявителя се заплащат от съда в края на всеки етап или инстанция на производството и във всеки случай при прекратяване на назначението.

Разходи и възнаграждения се заплащат също така и на съдебния помощник и на всяко вещо лице в полза на заявителя.

Получателят на помощта и участващите страни, включително прокурорът, се уведомяват за заповедта за плащане и могат да я оспорят.

Адвокатът на заявителя, съдебният помощник и вещото лице в полза на заявителя не могат да изискват или получават възнаграждение или компенсация от своя клиент, различни от предвиденото в закона. Всяко споразумение за противното е нищожно и всяко нарушение на тази забрана съставлява тежко дисциплинарно нарушение.

В случай на предявяване на граждански иск във връзка с наказателно производство разходите по производството се уреждат в съответствие с член 108 от Консолидирания текст. Най-общо казано обаче предоставянето на правна помощ дава на получателя същите права като тези, предвидени в общите разпоредби.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

В разпоредбите относно правната помощ не е предвидено предоставянето на частична помощ.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Правото на правна помощ обхваща всички инстанции и етапи на производството и всички произхождащи от него или свързани по друг начин с него производства (като например изпълнителното).

Ако обаче страната, на която е предоставена помощ, загуби, тя не може да се ползва от правна помощ за обжалване на съдебното решение, освен по искове за обезщетение, свързани с наказателно производство.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако в хода на производството настъпят промени в доходите на получателя, които оказват влияние върху допустимостта за получаване на правна помощ, съдията по делото оттегля помощта.

Правната помощ може да бъде оттеглена по всяко време от съдията и ако се установи несъответствие с критериите за предоставяне на правна помощ или ако заинтересованата страна е действала или реагирала недобросъвестно или при груба небрежност.

Оттеглянето влиза в сила от момента на потвърждаване на промяната в дохода, но в други случаи има обратна сила и налага възстановяване на сумите, заплатени от държавата.

Ако се установи, че са декларирани неверни данни, финансовата служба отправя искане за оттегляне на правната помощ и изпраща доказателствата на прокурора, отговорен за образуването на евентуално произтичащо от това наказателно производство.

По искане на съдебните органи или по инициатива на финансовите служби проверките дали критериите за допустимост продължават да бъдат удовлетворени могат да бъдат повторени в хода на делото.

В случай на деклариране на неверни данни относно доходите, наказанието е от една до пет години лишаване от свобода и имуществена санкция в размер от 309,87 EUR до 1 549,37 EUR. Наказанието или имуществената санкция се увеличават, ако в резултат на невярното твърдение заявителят е получил или е продължил да се ползва от правна помощ.

Осъждането води до оттегляне на помощта с обратно действие и възстановяване от страна на нарушителя на сумите, заплатени от държавата (вж. член 136 от горепосочения президентски указ).

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Ако компетентният адвокатски съвет отхвърли заявлението за предоставяне на правна помощ или го обяви за недопустимо, заявителят може да подаде ново заявление до съдията, пред когото се разглежда делото, който след това ще вземе решение под формата на заповед.

По отношение на наказателните производства обаче член 99 от президентския указ предвижда, че в срок от 20 дни от уведомяването за отхвърляне на заявлението заявителят или неговият адвокат могат да подадат жалба до председателя на съда или на Апелативния съд, към който принадлежи съдията, отхвърлил заявлението.

Последна актуализация: 06/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици вече са преведени.

Правна помощ - Латвия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Съгласно Гражданския процесуален закон разноските за съдебни производства включват следното:

I Съдебни разноски

II Разноски, свързани с производството.

Съдебните разноски и разноските, свързани с производството, се определят с цел: частично възстановяване на разходите, направени от държавата за финансиране на работата на съдилищата; възстановяване на разходите на страната, в чиято полза е постановено съдебното решение; насърчаване на доброволното погасяване на задълженията от страна на длъжниците.

Можете да получите информация за това къде могат да бъдат платени съдебните разноски в деловодството на всеки съд.

Лицето, за което се отнася решението относно разноските за съдебното производство, може да оспори това решение с отделна жалба.

СЪДЕБНИТЕ РАЗНОСКИ включват:

държавна такса (valsts nodeva);

административна такса (kancelejas nodeva);

разноски, свързани с разглеждането на делото.

Съгласно член 34 от Гражданския процесуален закон за всеки иск, предявен пред съда, се заплаща определена държавна такса, независимо дали става въпрос за първоначален иск или за насрещен иск, за подадена от трето лице самостоятелна молба по вече висящо дело, свързана с предмета на спора, за молба за специално произнасяне и за други молби, предвидени в настоящия член. При молби за развод, при които молителят има ненавършили пълнолетие лица на негова издръжка, по искане на молителя съдът отлага плащането на държавната такса или допуска плащането ѝ на части.

Съгласно член 38 от Гражданския процесуален закон административна такса се заплаща:

за издаване на заверено копие на документ по делото и за издаване на дубликат на съдебно решение или определение;

за издаване на декларация;

за издаване на дубликат на заповед за изпълнение;

за удостоверяване на влизането в сила на съдебно решение, когато то трябва да бъде представено пред чуждестранен орган;

за призоваване на свидетели.

Съгласно член 39 от Гражданския процесуален закон разходите, свързани с производството, включват:

суми, дължими на свидетели и вещи лица;

разходи, свързани с изслушване на свидетели или извършване на проверки на място;

разходи, свързани с търсене на ответника;

разходи, свързани с принудителното изпълнение на съдебно решение;

разходи, свързани с връчване, издаване и превод на призовки и други съдебни документи;

разходите за публикуване на съобщения във вестниците;

такси, свързани с обезпечаването на вземане.

Освобождаване от съдебни разноски:

Законът определя лицата, които са освободени от плащане на съдебни разноски (член 43, параграф 1 от Гражданския процесуален закон), включително страната, на която е предоставена финансирана от държавата правна помощ.

В други случаи страна по делото може да поиска от съда пълно или частично освобождаване от съдебни разноски въз основа на финансовото състояние на страната и при представяне на съответните доказателства.

Съдът разглежда искането и предоставя пълно или частично освобождаване от задължението за плащане на съдебни разноски към националния бюджет, като взема предвид финансовото състояние на лицето.

Плащане на съдебни разноски:

Сметките за плащане на държавни такси, административни такси и разходи за произнасяне по делата могат да бъдат намерени на портала в раздел „Държавни такси и сметки на съдилищата“ (Valsts nodevas un tiesu konti).

Възстановяване на съдебни разноски:

Страната, в чиято полза е постановено съдебно решение, получава от насрещната страна възстановяване на всички съдебни разноски.

Ако искът е бил частично уважен, възстановяването на съдебните разноски се присъжда на ищеца пропорционално на уважената част от иска, а на ответника — пропорционално на отхвърлената част от иска.

Ако ищецът оттегли иска, той е длъжен да възстанови съдебните разноски, направени от ответника. В този случай ответникът не е длъжен да възстановява съдебните разноски на ищеца. Ако обаче ищецът оттегли иска си, тъй като ответникът доброволно е удовлетворил претенциите на първия след предявяване на иска, съдът, по искане на ищеца, ще разпорежи на ответника да възстанови съдебните разноски, платени от ищеца. Ако ищецът е освободен от заплащане на съдебни разноски, ответникът се задължава да заплати към държавния бюджет съдебните разноски на ищеца пропорционално на удовлетворената част от иска.

Ако искът бъде отхвърлен, оставен без разглеждане или ищецът оттегли иска, ищецът се задължава да заплати към държавния бюджет съдебните разноски, които не са били платени предварително. Ако обаче ищецът спре да поддържа иска си, тъй като ответникът го е удовлетворил доброволно след предявяването на иска, ответникът се задължава да заплати към държавния бюджет съдебните разноски.

Ако искът е частично уважен, но ответникът е освободен от заплащане на съдебни разноски, разноските се заплащат от ищеца, който не е освободен от заплащане на съдебни разноски, пропорционално на размера на отхвърлената част от иска.

Ако и двете страни са освободени от заплащане на съдебни разноски, те се поемат от държавата.

Съдът може да отложи плащането на съдебните разноски или да разреши плащане на вноски с оглед на финансовото състояние на лицето.

Възстановяване на държавни такси:

Информация относно основанията и процедурата за възстановяване на държавна такса можете да намерите на портала в раздел „Възстановяване на такси“ (nodevu atmaksa).

II РАЗНОСКИ, СВЪРЗАНИ С ПРОИЗВОДСТВОТО, са:

адвокатските хонорари;

разноски, свързани с пътуването за съдебни заседания;

разноски, свързани със събирането на доказателства;

разноски за финансирана от държавата правна помощ (приложимо за производства, образувани след 1 март 2016 г.);

разноски за устен преводач по време на съдебното заседание.

Възстановяване на разноските, свързани с производството:

Разноските, свързани с производството, се възстановяват в размера, предвиден в закона.

Ответникът се задължава да заплати разноските, свързани с производството, направени от ищеца, ако искът на ищеца бъде уважен изцяло или частично и ако ищецът оттегли иска си, тъй като ответникът го е удовлетворил доброволно след предявяването на иска.

Ако искът бъде отхвърлен, съдът задължава ищеца да възстанови на ответника разноските, свързани с производството.

Ако страната, отговорна за заплащането на разноските за финансирана от държавата правна помощ, е освободена от заплащане на съдебни разноски, разноските, свързани с предоставянето на финансирана от държавата правна помощ, се поемат от държавата.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Финансираната от държавата правна помощ представлява помощ за извънсъдебно или съдебно решаване на спорове с цел защита на нарушени или оспорени права на лице или на негови защитени от закона интереси в случаите, със средствата и в обхвата, предвидени в Закона за финансираната от държавата правна помощ.

Финансираната от държавата помощ включва правни консултации, изготвяне на процесуални документи и процесуално представителство.

3 Имам ли право на правна помощ?

Следните лица имат право да получат финансирана от държавата правна помощ:

лице, което има статут на лице с ниски доходи или лице в нужда — съответните удостоверения се издават от местните социални служби;

лице, което поради непредвидени обстоятелства е попаднало в такова положение и финансово състояние, които го възпрепятстват да осигури защита на правата си (природни бедствия, непреодолима сила или други обстоятелства извън контрола на лицето) — то трябва да представи съответната информация и доказателства;

лице, което е на пълна държавна или общинска издръжка — съответната информация трябва да бъде предоставена от държавния или местния орган по искане на лицето или на Службата за правна помощ.

Частично финансирана от държавата правна помощ, при която лицето прави съфинансиране, както и адвокатска помощ по определени видове граждански дела (дела за обявяване на недействителност на решение на общо събрание на акционерите, дела, свързани със спорове, произтичащи от договорното право, когато размерът на иска надвишава 150 000 EUR, и дела, свързани със защита на търговска тайна от незаконно придобиване, използване и разкриване) могат да бъдат предоставени на лица, които отговарят на следните критерии:

доходите им не надвишават минималната месечна работна заплата в Латвия;

поради финансовото си състояние отговарят на условията за получаване на правна помощ.

Лицата, подаващи сигнали за нередности, имат право на финансирана от държавата правна помощ независимо от финансовото си състояние.

Финансовото състояние и равнището на доходите на лице, което се нуждае от правна помощ по спор с трансграничен характер и чието обичайно местопребиваване или местоживеење е в държава — членка на ЕС, се смятат за отговарящи на условията за получаване на правна помощ за произнасяне по спор в Латвия, ако в деня на подаване на молбата за правна помощ средният месечен доход на лицето за предходните три месеца не надвишава 50 % от минималната месечна заплата в Латвия, при спазване на останалите приложими регулаторни условия.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Финансираната от държавата правна помощ се предоставя за решаване на обосновани граждански иски и по граждански дела до влизане в сила на окончателното съдебно решение, с изключение например на:

дела с предмет искове, пряко свързани с търговската или стопанската дейност на лице или с неговата независима професионална дейност;
дела с предмет митнически или данъчни въпроси;
дела с предмет искове, свързани с накърняване на честта и достойнството;
дела с предмет обезщетение за неимуществени вреди, с изключение на случаите, когато предоставянето на правна помощ е свързано с търсене на обезщетение за неимуществени вреди, причинени на жертва в резултат на престъпление;
спорове, подсъдни на арбитражен съд, или такива, които се решават чрез алтернативни механизми за уреждане на спорове;
дела с предмет претенции, свързани с луксозни вещи или луксозни услуги;
разноски за правна помощ, които са несъразмерни на цената на иска.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Лицето трябва да подаде попълнена молба за правна помощ (молба по образец) до Службата за правна помощ, придружена от копия на документи в подкрепа информацията, включена в молбата (документи, доказващи правото на финансирана от държавата правна помощ, и документи, описващи естеството на гражданския спор и свързаното с него производство). Документите трябва да бъдат подадени до Службата за правна помощ лично, по пощата или по електронна поща [✉ pasts@jpa.gov.lv](mailto:pasts@jpa.gov.lv), като се използва електронен подпис с времеви печат. Службата за правна помощ ще разгледа молбата и ще вземе решение за предоставяне на правна помощ или за отхвърляне на молбата в рамките на 21 дни от получаването на молбата или в рамките на 14 дни от нейното получаване, ако делото е с предмет права на деца. Ако бъде поискана допълнителна информация, крайният срок за вземане на решение се отлага до получаването на необходимата информация или до изтичането на крайния срок за нейното представяне. Когато вземе решение за предоставяне на правна помощ, Службата за правна помощ определя доставчик на правна помощ, който е сключил договор за предоставяне на правна помощ със Службата за правна помощ. В решението за предоставяне на правна помощ се посочва доставчикът на правна помощ, както и мястото и времето на предоставяне на правна помощ.

Лицето, кандидатстващо за правна помощ, се уведомява относно решението за предоставяне на правна помощ или за отхвърляне на молбата писмено, по пощата или чрез електронно съобщение, изпратено на адреса, посочен в молбата; лицето, кандидатстващо за правна помощ, може да получи уведомлението и лично на адреса на Службата за правна помощ.

Решението на Службата за правна помощ може да се обжалва пред Министерството на правосъдието, а решението на Министерството на правосъдието може да се обжалва пред административен съд.

По дела, по които се иска предоставянето на частично финансирана от държавата правна помощ (т.е. адвокатска помощ по определени видове граждански производства), Службата за правна помощ взема решение в рамките на един месец от датата на получаване на молбата за правна помощ и посочва в решението обхвата на правната помощ и крайния срок, в който трябва да се извърши плащането за правната помощ. След получаване на плащането в седемдневен срок се изготвя задание за доставчика на правна помощ относно предоставянето на финансирана от държавата правна помощ. Ако не е получено плащане за предоставяне на правна помощ, Службата за правна помощ взема решение за прекратяване на предоставянето на правна помощ.

Ако лице, чието обичайно местопребиване или местоживеене е в държава — членка на ЕС, се нуждае от правна помощ по спор с трансграничен характер и този спор се решава в Латвия, Службата за правна помощ получава съответната молба по трансграничния спор, изпратена от компетентния орган на другата държава — членка на ЕС, или от лицето, и я разглежда съгласно процедурата, предвидена в Закона за финансираната от държавата правна помощ. В случаите, когато спор с трансграничен характер се решава извън Латвия, лицето, чието обичайно местопребиване или местоживеене е в държава — членка на ЕС, подава съответната молба до Службата за правна помощ (формулярът на молбата е на разположение на адрес https://e-justice.europa.eu/157/BG/legal_aid_forms). В такива случаи Службата за правна помощ изпраща попълнен формуляр за препращане на молбата за правна помощ и съответните документи на компетентния орган на съответната държава — членка на ЕС, в срок от седем дни след получаване на всички преводи.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Формулярът на молбата за финансирана от държавата правна помощ е на разположение:

на уебсайта на Службата за правна помощ в раздел „[✉ Услуги](#)“ (Pakalpojumi);

на адреса на Службата за правна помощ (Pils laukums 4, Рига);

на адресите на местните градски и общински власти по адреса, където лицето има декларирано местожителство или където пребивава законно.

Формулярът за кандидатстване за правна помощ в друга държава — членка на Европейския съюз, (при спор с трансграничен характер) е достъпен на Европейския портал за електронно правосъдие в раздел „[Онлайн формуляри](#)“.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Към формуляра за кандидатстване за финансирана от държавата правна помощ трябва да се приложат следните документи:

копие от документа, доказващ, че лицето има право на правна помощ, напр. удостоверение, което доказва, че лицето има статут на лице в нужда или лице с ниски доходи (или друг документ, който доказва, че лицето има право на финансирана от държавата правна помощ);

копия от документи, описващи характера на спора, хода на делото и т.н. (напр. споразумение, съдебна призовка, решение на семейния съд).

Информация за условията и процедурите за предоставяне на финансирана от държавата правна помощ по други категории дела можете да намерите на адрес: [✉ https://jpa.gov.lv/](https://jpa.gov.lv/) (уебсайт на Службата за правна помощ, на латвийски език) или [✉ https://jpa.gov.lv/par-mums-eng](https://jpa.gov.lv/par-mums-eng) (уебсайт на Службата за правна помощ, на английски език).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Адрес на Службата за правна помощ: Pils laukums 4, Rīga, LV-1050.

Електронна поща: [✉ pasts@jpa.gov.lv](mailto:pasts@jpa.gov.lv)

Безплатна информационна линия: +371 80001801 (за информация относно услугите, предоставяни от Службата за правна помощ, и за попълване на формуляри).

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Хората със статут на лице в нужда или лице с ниски доходи, хората, които са изцяло зависими от държавата или местната власт, или хората, които неочаквано са попаднали в такива обстоятелства и финансово положение, които не им позволяват да осигурят защита на правата си, имат право на финансирана от държавата правна помощ.

Финансираната от държавата правна помощ се предоставя по извънсъдебни и съдебни граждански спорове (включително спорове с трансграничен характер), в производства по обжалване на административни дела, свързани с предоставяне на убежище, или при обжалване на решения, свързани с оспорване на заповеди за извеждане или на решения, свързани с оспорване на заповеди за принудително експулсиране.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Лицето трябва да подаде попълнена молба за правна помощ (молба по образец) до Службата за правна помощ, придружена от копия на документи в подкрепа информацията, включена в молбата (документи, доказващи правото на финансирана от държавата правна помощ, и документи, описващи естеството на гражданския спор и свързаното с него производство). Документите трябва да бъдат подадени до Службата за правна помощ лично, по пощата или по електронна поща pasts@jpa.gov.lv, като се използва електронен подпис с времеви печат.

За да бъде предоставена финансирана от държавата правна помощ, на Службата за правна помощ трябва да бъдат представени следните документи:

- 1) попълнен [формуляр за кандидатстване за финансирана от държавата правна помощ](#), придружен от копие от документа, доказващ правото на правна помощ, напр. удостоверение, което доказва статута на лице в нужда или лице с ниски доходи;
- 2) копия от документи, описващи характера на спора, хода на делото и др.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

За предоставянето на правната помощ Службата за правна помощ сключва договори с лица, предоставящи правна помощ. Когато допуска предоставянето на правна помощ, Службата за правна помощ назначава доставчик на правна помощ по конкретното дело.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Лицето трябва да поеме само разходите за производството, освен ако не се прилагат изключения.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Разходите, които не се покриват от правната помощ, трябва да бъдат поети от лицето.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Службата за правна помощ предоставя гарантирана от държавата правна помощ в следните случаи:

1) в производства пред Конституционния съд правна помощ се предоставя на лице, по чиято конституционна жалба Конституционният съд е взел решение да не образува производство единствено поради липса на правни основания или тяхната очевидна недостатъчност за поддържане на жалбата;

2) по граждански дела (с изключение на случаите, когато делото се отнася до митнически или данъчни въпроси, нарушаване на честта и достойнството, когато делото е пряко свързано с търговската или стопанската дейност на лицето или с неговата независима професионална дейност и т.н.);

3) по административни дела:

в производства по обжалване по дела, свързани с предоставяне на убежище;

при обжалване на решения относно оспорвани заповеди за извеждане или на решения относно оспорвани заповеди за принудително експулсиране;

при обжалване на решение на семейния съд относно защитата на правата и законните интереси на дете;

по административни дела, по които съдът е взел решение за предоставяне на финансирана от държавата правна помощ с оглед на сложността на делото и финансовото състояние на физическото лице.

Може да бъде предоставена *частично* финансирана от държавата правна помощ за съдействие от адвокат по определени видове граждански дела:

по дела за обявяване на недействителност на решение на общото събрание на съдружниците или акционерите на капиталово дружество;

по дела, свързани със спорове, произтичащи от договорното право, когато размерът на иска надхвърля 150 000 EUR;

по дела, свързани със защита на търговска тайна от незаконно придобиване, използване и разкриване.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако лицето не се нуждае от предоставената правна помощ, то може да оттегли молбата си за правна помощ преди приключване на производството, като уведоми за това Службата за правна помощ.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Решението на Службата за правна помощ за предоставяне или отказ за предоставяне на правна помощ може да бъде оспорено и обжалвано по реда на производството, предвидено в [Закона за административното производство](#).

Последна актуализация: 24/05/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Литва

1 Какво включват разходите в производството и кой следва да ги заплаща?

Разходите за вторична правна помощ (*antrinė teisinė pagalba*) са разходи, от чието заплащане молителят е освободен, а именно: разходи за съдебни спорове в гражданско производство, разходи за конституционно производство, разходи за административно производство, разходи по съдебни дела, свързани с административно нарушение, разходи, свързани с разглеждане на граждански иск, повдигнат по наказателно дело, разходите за защита и процесуално представителство в производства (включително въззивни и касационни производства, независимо от това кой ги образува), разходи по изпълнителни производства, посочени в Указанията за принудителното изпълнение на решенията, утвърдени от министъра на правосъдието, и разходите, свързани с изготвянето на процесуални документи, събирането на доказателства, превод и представителство в процедури за предварително извънсъдебно разрешаване на спорове, когато такава процедура е предвидена със закон или съдебно решение. Пътните разходи също се заплащат, когато присъствието на ищеца е задължително съгласно предвиденото в закона или установеното от съда.

При трансгранични спорове по гражданскоправни и търговскоправни въпроси гарантираната от държавата правна помощ обхваща:

- 1) разходите за устен превод;
 - 2) разходите за писмен превод на молбата за правна помощ и придружаващите документи;
 - 3) разходите за писмен превод на основните процесуални документи, поискани от съда или от компетентния орган и представени от молителя;
 - 4) пътните разходи, които трябва да направи молителят, когато по силата на литовското право или със съдебно решение лицата, свързани с неговото дело, трябва да присъстват в съда и съдът реши, че съответните лица не могат да бъдат изслушани по друг приемлив за съда начин.
- При трансгранични спорове, при които молителят живее или пребивава предимно в Република Литва, гарантираната от държавата правна помощ покрива разходите, свързани с:
- 1) правна помощ, предоставена в Литва преди получаването на молба за правна помощ в друга държава — членка на Европейския съюз, в която се разглежда делото или в която трябва да бъде изпълнено съдебното решение;
 - 2) писмения превод на молбата за правна помощ и придружаващите документи.

Ако имате право на финансирана от държавата вторична правна помощ в размер на 100 %, ще бъдете освободен от плащането на тези разходи. Ако имате право само на частична правна помощ, следва сами да заплатите остатъка от разходите.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Първичната правна помощ (*pirminė teisinė pagalba*), вторичната правна помощ (*antrinė teisinė pagalba*) и гарантираната от държавата извънсъдебна медиация (*valstybės užtikrinama neteisminė mediacija*) се предоставят в съответствие с процедурата, предвидена в Закона на Република Литва за гарантираната от държавата правна помощ (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*).

Молба за първична правна помощ следва да се подаде, ако се нуждаете от правна информация, правни съвети, изготвяне на документи за държавни или общински органи, помощ при извънсъдебно решаване на спор или изготвяне на споразумение за уреждане на спор. Доставчиците на първична правна помощ изготвят също молби за развод по взаимно съгласие, споразумения за развод, молби за съдебно решение, възражения срещу молби от кредитори, молби за съдебно разрешение за продажба или ипотекиране на недвижим имот, молби за съдебно разрешение за приемане на наследство и молби за предварително съдебно разрешение за сключване на сделки, включващи активи на лице, което е недееспособно или има ограничена дееспособност в определена област.

Първичната правна помощ е достъпна във всяка литовска община.

Молба за вторична правна помощ следва да се подаде, ако се нуждаете от изготвяне на процесуални документи, защита или представителство от адвокат в съдебно производство, включително изпълнително производство, представителство по време на предварителния извънсъдебен етап на спор, когато такава процедура се изисква по закон или съгласно съдебно решение или от освобождаване от заплащането на адвокатски хонорари, процесуални и други разходи.

Ако желаете доброволно уреждане на гражданскоправен спор следва да подадете молба за гарантирана от държавата извънсъдебна медиация.

Решенията за предоставяне на вторична правна помощ или гарантирана от държавата извънсъдебна медиация се вземат от Службата за гарантираната от държавата правна помощ (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba*).

Цялата информация за гарантираната от държавата правна помощ е на разположение на [вебсайта](#) на **информационната система за услуги за правна помощ (Teisinės pagalbos paslaugų informacinės sistemos — TEISIS)**.

3 Какви са изискванията за предоставяне на правна помощ?

Първична правна помощ се предоставя на литовски граждани, на граждани на държава — членка на Европейския съюз, на лица, които пребивават законно в Литва или в друга държава — членка на Европейския съюз, както и на лица, които имат право на такава помощ по силата на международни споразумения, по които Литва е страна. Всички изброени по-горе лица имат право на безплатна едночасова консултация по засягащия ги въпрос, независимо от финансовото им положение.

Доставчиците на първична правна помощ осигуряват съвети за извънсъдебно уреждане на спорове, предоставят информация за правната система, законите и други правни актове, съдействат за изготвянето на споразумение за уреждане на спор, помагат за попълването на молба за вторична правна помощ, когато е необходимо, или изготвят предвидените по закон процесуални документи. Първична правна помощ се отказва, ако: твърденията на молителя са очевидно неоснователни; молителят вече е получил по-обстоен съвет по същия въпрос; ясно е, че лицето може да получи съвет от адвокат без гарантирана от държавата правна помощ; молбата не се отнася до собствените права и законни интереси на лицето, освен в случаите на представителство, както е предвидено в закона; или се злоупотребява с гарантирана от държавата правна помощ или материални или процесуални права.

Вторична правна помощ се предоставя на същата група лица, но е обвързана с оценка на личните (или семейните) активи и личните доходи.

Вторична правна помощ може да се предоставя на лица, чиито лични (или семейни) активи и лични годишни доходи през последните 12 месеца не надхвърлят определения от литовското правителство нормативен размер за получаване на правна помощ. Следва да се отбележи, че лицата, които подават молба за вторична правна помощ, трябва да предоставят подробности за своето движимо и недвижимо имущество, както и за това на своя съпруг.

Независимо от личните (или семейните) активи или личните годишни доходи безплатна вторична правна помощ може да се предостави например на: жертви на престъпния деяния; получатели на социално осигуряване; лица, които са с тежка степен на увреждане или са признати за неработоспособни или са навършили пенсионна възраст и за които е установено значително ниво на специални нужди по предвидения от закона ред; и други лица, посочени в член 12 от Закона за гарантираната от държавата правна помощ.

Вторична правна помощ се отказва, ако: твърденията на молителя са очевидно неоснователни; представителство по делото не е осъществимо; молителят претендира неимуществени вреди във връзка с клеветата, но не е настъпила имуществена вреда; молбата се отнася до иск, произтичащ пряко от търговската дейност на молителя или дейността му като самостоятелно заето лице; молителят има достъп до необходимите правни услуги, без да използва гарантирана от държавата правна помощ; молбата не се отнася до нарушение на собствените права на молителя, освен в случаите на представителство, както е предвидено в закона; искът, по отношение на който се иска вторична правна помощ, е прехвърлен на молителя с цел получаване на гарантирана от държавата правна помощ; молителят злоупотребява с гарантираната от държавата правна помощ или със своите материални или процесуални права; молителят отказва да заплати част от фиксираните разходи за вторична правна помощ; при разглеждането на основателността на иска се установява, че възможните разходи за вторична правна помощ биха надхвърлили размера на финансовия иск (финансовите интереси); на молителя е предоставена вторична правна помощ по друго дело, но той е отказал да заплати фиксираните разходи за вторична правна помощ или част от тях до установения краен срок.

Гарантирана от държавата извънсъдебна медиация може да се проведе, ако поне една от страните в спора има право на вторична правна помощ.

При трансгранични спорове, при които личните (или семейните) активи или личните доходи на физически лица, законно пребиваващи в друга държава — членка на Европейския съюз, надхвърлят определения от правителството нормативен размер, но лицата посочват, че не са в състояние да заплатят разходите по производството, Службата за гарантираната от държавата правна помощ трябва да установи дали въпросните лица са в състояние за заплатят тези разходи, като вземе предвид издръжката на живота в другата държава членка, в която лицата имат местожителство или в която пребивават през преобладаващата част от времето, и може да реши да предостави вторична правна помощ. В този случай това дали молителят има право на правна помощ с оглед на неговите лични (или семейни) активи и лични доходи се преценява в съответствие със законодателството на мястото, където има местожителство или пребивава през преобладаващата част от времето.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Да, с изключение на трансгранични спорове. При трансгранични спорове гарантираната от държавата правна помощ се предоставя по гражданскоправни и търговскоправни въпроси.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Да. Когато присъствието на защитник или упълномощен представител е задължително в наказателното производство, адвокатът, предоставящ услугите за вторична правна помощ, се назначава от разследващия служител в досъдебното производство, от прокурор или от съд, който разглежда делото.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Формулярът на молбата за вторична правна помощ, заедно с допълнителните документи, както и формулярът на молбата за гарантираната от държавата извънсъдебна медиация, заедно с допълнителните документи, са на разположение на уебсайта за гарантираната от държавата правна помощ: <https://vgtpt.lrv.lt/en/links/requests>

За трансгранични спорове [формулярът на молбата](#), който трябва да се подаде, е на разположение на Европейския портал за електронно правосъдие.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Документите, които трябва да бъдат представени, са на разположение на сайта за гарантирана от държавата правна помощ: <https://vgtpt.lrv.lt/en/links/requests>.

За трансгранични спорове:

Формулярът на молбата за правна помощ (който трябва да бъде подписан от кандидатстващото за правна помощ лице или от негов упълномощен представител, който трябва да представи доказателство за упълномощаването).

Доказателство за самоличност: паспорт, лична карта, разрешение за постоянно или временно пребиваване в Литва/държава — членка на Европейския съюз.

Документи в подкрепа на иска (например съдебните решения, които вече са постановени по Вашия случай, договора, ако исканията Ви се отнасят до изпълнението на договор и т.н.).

Сертификат (или удостоверение), издаден от компетентния орган на Вашата държава на пребиваване, в който се посочва, че имате право на безплатна правна помощ в собствената си държава в съответствие с нейните закони.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

До Службата за гарантираната от държавата правна помощ:

Odminių g. 3, 01122 Vilnius

Тел.: 8 700 00 211

Факс 8 700 35 004

Ел. поща: teisinepagalba@vgtpt.lt

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Подайте молба до Службата за гарантираната от държавата правна помощ.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Подайте молба, придружена от необходимите документи, до Службата за гарантираната от държавата правна помощ.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Службата за гарантираната от държавата правна помощ.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Ако Ви бъде предоставена правна помощ, при която държавата финансира 100 % от разноските за правна помощ, ще бъдете освободен от плащането на адвокатски хонорари и съдебни разноски. Ако Ви бъде предоставена правна помощ, при която държавата финансира разноските, ще трябва да поемете останалия дял от адвокатските хонорари и съдебните разноски. Следва да се отбележи, че не се прилага освобождаване от плащането на съдебните разноски, направени от другата страна по спора, така че ако съответното лице започне съдебно производство и искът бъде отхвърлен от съда, той може да разпореди това лице да поеме съдебните разноски, направени от другата страна по спора. В тези случаи държавата не Ви освобождава от плащането на съдебните разноски, направени от другата страна.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Разноските се поемат от лицето, което получава частичната правна помощ.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Да, вторична правна помощ се предлага и за изготвяне на жалба и за представителство в апелативния съд. Следва да се отбележи, че ако вторична правна помощ се предостави на първа инстанция, за процеса на обжалване трябва да се подаде нова молба заедно с всички документи, необходими за получаване на вторична правна помощ, а Службата за гарантираната от държавата правна помощ ще прецени дали отговаряте на условията за предоставяне на правна помощ при обжалване.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Да, ако се окаже, че лицето, на което е предоставена правна помощ, е укрило информация или е предоставило невярна информация, за да получи правна помощ от държавата. Правната помощ може също така да бъде оттеглена по искане на лицето или ако се окаже, че лицето злоупотребява с нея, ако не сътрудничи с адвоката и т.н.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Да. Решение на Службата за гарантираната от държавата правна помощ може да бъде обжалвано пред Литовската комисия по административни спорове (*Lietuvos administracinių ginčų komisija*) (Vilniaus g. 27, Vilnius) или Окръжния административен съд на Вилнюс (*Vilniaus apygardos administracinis teismas*) (Žygimantų g. 2, Vilnius) в срок от един месец от получаването на решението.

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

Не.

Последна актуализация: 22/02/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Правна помощ - Люксембург

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Правна помощ може да бъде отпусната за заплащането на следните разноски във връзка със съдебния процес:

гербови налози и регистрационни такси;

деловодни такси;

такси и плащания на съдебни изпълнители;

разходи и хонорари на вещи лица;
възнаграждения на писмени и устни преводачи;
нотариални такси и възнаграждения;
възнаграждения за свидетели;
пътни разходи;
разходи за публикуване в пресата;
адвокатски хонорари и разходи;
такси и плащания за вписвания, ипотечи и залози;
такси за удостоверения за чуждестранно право (*certificats de coutume*).

2 Какво точно представлява правната помощ?

Чрез правна помощ физическо лице, което не разполага с достатъчно средства, може да получи съдействие от адвокат във връзка с конкретен случай, включително когато желае просто да получи правен съвет.

3 Какви са изискванията за предоставяне на правна помощ?

Лицата, които не разполагат с достатъчно средства, може да получат правна помощ, за да защитят своите интереси, при условие че са:

граждани на Люксембург или

чужденци, на които е разрешено да се установят в Люксембург, или

граждани на държава – членка на Европейския съюз, или

чужденци, чийто статус е приравнен на този на гражданите на Люксембург за целите на отпускането на правна помощ по силата на международен договор, или

граждани на трети държави, които пребивават незаконно, за целите на възстановяването на дължими възнаграждения в съответствие с член 572, параграф 7 от Кодекса на труда (*Code du travail*).

Правна помощ може да бъде предоставена и на всеки друг чужденец, чиито средства са недостатъчни, във връзка с производства, свързани с правото на убежище, влизането на територията, пребиваването, правото на установяване или извеждането на чужденци.

Липсата на достатъчно средства се преценява въз основа на brutния доход и имотното състояние на жалбоподателя и на всички останали членове на домакинството.

Правна помощ се отказва на лицата, чийто иск изглежда *a priori* неоснователен, има малка вероятност за успех или чийто предмет е несъразмерен спрямо потенциалните разходи.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Правна помощ може да бъде предоставена както на молителя, така и на ответника, във връзка с охранителни или спорни производства, независимо от това дали производството е съдебно или извънсъдебно. Тя може да се иска по отношение на всяко производство, образувано пред обикновени или административни съдилища.

Правна помощ може да бъде предоставена и за обезпечителни мерки, както и за принудително изпълнение на съдебни решения или други изпълнителни основания.

Тя обаче не може да бъде предоставена на собственици на моторни превозни средства за спорове, възникнали при използването на такова превозно средство. Също така тя не може да бъде предоставена на търговци, производители, занаятчии или специалисти във връзка със спорове, свързани с тяхната търговска или професионална дейност, освен в надлежно обосновани изключителни случаи, а по принцип не може да бъде предоставена във връзка със спорове, произтичащи от спекулативна дейност от страна на лицето, подало молба за правна помощ.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

В случай на спешност председателят на компетентната адвокатска колегия (*Bâtonnier de l'Ordre des Avocats*) може да разпреди временен достъп до правна помощ във връзка с конкретни действия, посочени от него, и без допълнителни формалности.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Националният формуляр за молба за правна помощ в Люксембург може да бъде намерен в Централното бюро за социално подпомагане (тел. 00 352 475821-1).

Той също така може да бъде изтеглен от уебсайта на [адвокатската колегия на Люксембург](#) или от уебсайта на [адвокатската колегия на Дикирх](#).

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Всяка молба за правна помощ трябва да бъде придружена от:

копие от документа за самоличност на молителя;

[удостоверение за членство в Съвместния център по социално осигуряване](#) (*certificat d'affiliation au Centre Commun de la Sécurité Sociale – CCSS*) на молителя и на всеки член на неговото домакинство;

за молителя и всеки член на неговото домакинство: фишове за заплата (или удостоверение за доход от CCSS (*certificat de revenu*), доказателство за плащане на доход за социално приобщаване (*attestations de paiement du revenu d'inclusion sociale - REVIS*), обезщетения за безработица или пенсия или други плащания, които обхващат последните 3 месеца и в които се посочват brutните суми (банковите извлечения не са достатъчни); удостоверение за нулево салдо от Националния фонд за солидарност (*Fonds national de solidarité*) за всеки член на домакинството, ако домакинството не получава плащания от фонда;

ако домакинството получава или плаща издръжка, документ, посочващ платената или получената сума (например банкови извлечения за последните 3 месеца);

удостоверение за собственост върху недвижим имот или удостоверение за липса на собственост, издадено от данъчната администрация на Люксембург (*Administration des contributions directes*) за всеки член на домакинството;

когато е приложимо, съпътстващи документи относно собствеността върху недвижим имот, намиращ се в чужбина;

писмени доказателства за движими активи (парични средства, спестявания, акции, ценни книжа и други);

ако домакинството живее под наем, копие от договора за наем и квитанции за наем за последните 3 месеца;

ако домакинството изплаща ипотека, доказателство за плащането на месечната вноска;

писмени доказателства за приходи от недвижими имоти и движимо имущество;

документи, свързани с разглеждания случай.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Председателят на адвокатската колегия по местопребиваване на молителя или негов представител взема решение за отпускане на правна помощ. При липса на местопребиваване е компетентен председателят на Съвета на адвокатската колегия на Люксембург или негов представител.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Решението на председателя ще Ви бъде изпратено по пощата.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

В решението си председателят посочва името на адвоката, който ще Ви окаже правно съдействие, и Ви приканва да се свържете с него.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Председателят посочва избрания от молителя адвокат или, ако не е посочен такъв или ако председателят счита, че изборът е неудачен, посочва определен от него адвокат. Освен ако са налице пречки или конфликт на интереси, адвокатите са длъжни да приемат възложеното им представителство.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

По принцип правната помощ покрива всички разходи, произтичащи от производствата, процедурите или мерките, за които е предоставена (вж. точка 1).

Правната помощ обаче не обхваща обезщетенията за процесуалните разноски (*indemnités de procédure*), нито обезщетенията за злонамерени производства и производства, които представляват злоупотреба с права.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

В Люксембург не съществува частична правна помощ.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Не, за тази цел ще трябва да подадете нова молба за правна помощ.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Председателят на адвокатската колегия може да оттегли правото на правна помощ на молителя дори след приключване на производството или прилагане на мерките, за които е предоставена помощта, ако се установи, че правната помощ е предоставена в резултат на неверни декларации или въз основа на неверни документи. Правото на правна помощ също така може да бъде оттеглено и ако по време или в резултат на такова производство или мерки получателят придобие средства, които, ако бяха налични към датата на искането за правна помощ, биха представлявали основание за отказ да се предостави такава помощ. Всички такива промени в положението трябва да бъдат декларирани пред председателя от бенефициерите на правната помощ или от ангажирания адвокат.

Решението на председателя, с което се обявява оттеглянето на правото на правна помощ, незабавно се съобщава на Министерството на правосъдието (Ministère de la Justice). Органът, отговарящ за възстановяването на суми, които са вече платени в рамките на правната помощ, е Службата на кадастъра, имотния регистър и недвижимите имоти (Administration de l'Enregistrement et des Domaines).

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Решението на председателя за отказ или за отнемане на правото на правна помощ може да бъде обжалвано пред Дисциплинарната и административна комисия (Conseil disciplinaire et administratif), чието решение е окончателно. Жалбите се подават до председателя на Дисциплинарната и административна комисия с препоръчано писмо в срок от 10 дни от датата на уведомяване за решението на председателя на адвокатската колегия. Комисията или един от нейните упълномощени членове изслушва обясненията на молителя по време на изслушването.

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

Подаването на молба за правна помощ не спира давностния срок.

Връзки по темата

[Адвокатска колегия на Люксембург](#)

[Guichet.lu](#)

Последна актуализация: 01/03/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Малта

1 Какво включват разходите в производството и кой следва да ги заплаща?

Таксите за съдебни производства са установени от закона. Някои плащания трябва да се направят в началото на съдебното производство, а други — когато то приключи. Това обикновено са фиксирани такси, които включват съдебни услуги. Съдебните услуги включват таксите за регистрация, разходите за призоваване на свидетели за разпит, други разходи, свързани със съдебното производство, и разходи за копия от съдебното решение. С известни изключения, дължимите за адвокати такси за явяване по съдебни дела се определят от закона. Страните обаче може писмено да се договорят за друго.

В посочените по-горе такси не се включват допълнителни съдебни такси, каквито обаче може да бъдат определени от съда в случай на обжалване. Що се отнася до това кой трябва да плати разходите, при произнасяне на решението съдът определя страната, която да ги плати. Като правило, на загубилата делото страна се възлага да плати и разходите, но съдът може да реши друго според случая.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Правната помощ е форма на помощ, която се дава за сметка на държавата на лице, по чието искане — след като в зависимост от вида на случая длъжностни лица от Агенцията за правна помощ направят оценка на финансовото положение или адвокатът, отговарящ за правната помощ, направи оценка на основанията на искането на лицето — се решава дали то има основателна причина да заведе дело или да се защитава, или да продължи участието си по производство с цел да получи достъп до правосъдие.

Това означава, че правната помощ представлява предоставяне на правно съдействие на лица с ниски доходи, които не могат да си позволят да платят, за да бъдат представлявани или да получат достъп до съдебната система. Правната помощ е важна, за да се предостави достъп до правосъдие, с което да се гарантират равенство пред закона, правото на адвокат и правото на справедлив процес на хора без финансови средства. В едно демократично общество равенството е от основно значение.

Правна помощ може да бъде предоставена при всички наказателни дела и при почти всички граждански дела. При гражданските дела лицето трябва да отговаря на критериите както за финансови средства, така и за основателност на делото.

3 Какви са изискванията за предоставяне на правна помощ?

При граждански дела: Правна помощ се предоставя на лицата само след като са изпълнени критериите както за финансови средства, така и за основателност.

Оценка за финансови средства: За да бъде един молител допустим съгласно критериите за финансови средства, той трябва да не е притежавал през последните дванадесет месеца каквото и да било вид собственост, включително налични пари, чиято нетна стойност превишава 13 000 евро

(или както е посочено в закона). Освен това доходите на молителя за последните 12 месеца преди подаването на молбата за правна помощ не трябва да превишават минималната заплата за страната за навършили 18 години лица.

При оценката за финансови средства не се вземат предвид вещи на молителя и на членовете на неговото семейство, необходими за ежедневни нужди в дома му, нито основното жилище или имущество на молителя (движимо или недвижимо), което е предмет на съдебното производство.

Оценка за основателност. За да е налице допустимост съгласно критериите за основателност, адвокатът, отговарящ за правната помощ, след като проучи естеството на случая, трябва да стигне до заключение, че молителят има валидно право да съди или да се защитава, или да продължи или да участва в производство пред съдилищата, т.е. че молителят има „вероятна причина за действие“ (*probabilis causa litigandi*). Всеки случай се разглежда от гледна точка на основателността по същество. Оценката за основателност се прави от адвоката, отговарящ за правната помощ. Тя включва разглеждане на казуса, преценка на възможния изход от производството и изгледите за успех.

Лице, което отговаря на критериите и на което съдът е определил адвокат и правен съветник за правна помощ по гражданско дело, ще продължи да получава съдействие до окончателното приключване на производството.

При наказателни дела: За предоставянето на правна помощ не се прилага критерий за финансови средства. При бързите производства пред Qorti tal-Magistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali (Съда на магистратите — Court of Magistrates, в качеството му на наказателен съд) съдът назначава адвокат от списъка на дежурните за деня. При други наказателни дела обвиняемият трябва да информира съда, че желае да се възползва от правна помощ, и това искане трябва да бъде вписано в досието по делото. Съдът предава молбата заедно с данните за обвиняемия на Агенцията за правна помощ, която трябва да внесе отговор дали молбата е приета и да посочи името на адвоката.

Обжалване при наказателни производства: Ако лице желае да обжалва решение на Съда на магистратите с помощта на адвокат, предоставящ правна помощ, то трябва незабавно да уведоми Агенцията за правна помощ в същия или на следващия ден след произнасяне на решението, така че да могат да се предприемат необходимите действия. Следва да бъде предоставена информация относно съдебното решение, за да се осигури възможност на назначения адвокат, отговарящ за правната помощ, да определи дали има достатъчно основания за обжалване.

Лица, които са подложени на разпит и/или са задържани: Ако лице е призовано за разпит от полицията или е задържано, то има право да говори с адвокат, предоставящ правна помощ, от списъка на дежурните за деня.

Процедура

При граждански производства, за да осъществи среща с местния адвокат, отговарящ за правната помощ, лицето трябва най-напред да представи посочените по-долу документи (или тези от тях, които се отнасят за него, в зависимост от случая), за да се направи оценката за финансови средства и да се установи дали лицето отговаря на критериите за правна помощ:

документ от службата за социално осигуряване, в който се посочва размерът на получените от лицето парични суми през последните дванадесет месеца;

формуляр FS3/фиш за заплата за последните дванадесет месеца;

извлечение по сметка (*справка*) за последните дванадесет месеца, за всяка банкова сметка, по която лицето е титуляр;

документ от Агенцията по заетостта, в който се посочва *трудова биография* на лицето;

лична карта или паспорт;

документи, които лицето е получило от съда, в случай че желае правна помощ;

други относими документи, като например:

при раздяла: удостоверение за брак и удостоверения за раждане на децата;

при унищожаване на брак или при развод: копие от акта за раздялата;

при промяна на обстоятелства, вписани в публичния регистър: удостоверение за раждане/смърт/брак на лицето;

по въпроси, свързани с наследяване: копие от завещанието и т.н.

На срещата със служител от Агенцията се установява дали според оценката за финансови средства лицето отговаря на изискванията за получаване на правна помощ. Ако лицето отговаря на изискванията, се насрочва среща с местния адвокат, отговарящ за правната помощ, за да се обсъди проблемът на лицето и/или въпросният казус. Въз основа на направената оценка за основателност местният адвокат, отговарящ за правната помощ, информира лицето дали има достатъчно основание да започне производство или да се защитава, в зависимост от случая.

Лицето ще има право да получи правна помощ след като премине както оценката за финансови средства, така и тази за основателност. След като бъде взето решение, че лицето отговаря на изискванията, му се оказва съдействие за попълване на изисквания от закона формуляр на молба за правна помощ и то трябва да декларира под клетва финансовите си средства и основанията за делото.

На лице, което не отговаря на изискванията съгласно една от двете оценки, се изпраща писмо, с което то се информира, че искането му се отхвърля и се посочват причините за това отхвърляне.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Правна помощ може да се предоставя на физически лица по всички наказателни дела и по почти всички граждански дела. При гражданските дела лицето трябва да отговаря на критериите както за финансови средства, така и за основателност на делото.

Когато обаче случат се отнася за поправка или отмяна на регистрация или за регистрация на удостоверение за раждане, брак или смърт, критериите за оценка на финансовите средства не се прилагат.

Дружества, регистрирани по Търговския закон, нямат право да се ползват от правна помощ съгласно член 926 от Глава 12 от Законите на Малта.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

При наличие на спешност (например издаване на съдебна заповед) законът позволява на адвоката, отговарящ за правната помощ, да получи временно разрешение от компетентния съд да внесе конкретни процесуални документи от името на лицето, искащо правна помощ, след което трябва да се направят оценките за финансови средства и за основателност.

Ако впоследствие компетентният съд отнеме правото на получаване на правна помощ, така внесените от адвоката, отговарящ за правната помощ, процесуални документи не стават нищожни, но се отнема възможността от всяко бъдещо възползване от тях и съдът може да разпореи направените в периода на временното разрешение разходи да се платят от молителя.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Формулярът на молбата може да се попълни в Службата за правна помощ на Малта със съдействието на служител от Агенцията за правна помощ. Молителят трябва да удостовери под клетва истинността на съдържанието на молбата. Молбата за правна помощ може да се подаде също и с молба до гражданския съд.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Към молбата за започване на производство за получаване на правна помощ се прилагат документите, посочени в раздел „Процедура“ в отговора на въпрос 3 по-горе.

Приложените към молбата документи отразяват предмета на случая, за който лицето иска откриване на производство. Например, ако искът е за унищожаване на брак, следва да се приложи копие от удостоверение за брак. Документите, необходими на адвоката, отговарящ за правната помощ, за да може да прецени дали исканата правна помощ да бъде предоставена или не, трябва да му бъдат предадени при поискване.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Следва да се обърнете към службите за правна помощ на Малта: <https://legalaidmalta.gov.mt/en/>

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Молителят за получаване на правна помощ се информира официално с кратко съобщение (SMS), по телефона, с писмо или по електронна поща дали молбата за правна помощ е одобрена, в съответствие с нуждите на всеки молител. Той ще бъде информиран за името на адвоката и правния съветник и за номерата на мобилните им телефони.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Ако молителят отговаря на условията за получаване на правна помощ, той/тя ще бъде информиран/а за името на адвоката и правния съветник (legal procurator), определени да му/й оказват съдействие в производството. Молителят е длъжен да се свърже с определения му/й адвокат, за да си уговорят среща, на която да обсъдят случая и по-нататъшните действия по започнатото производство.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

След като молбата бъде одобрена, на молителя се определят адвокат и правен съветник, чието име е в списъка, с който съдът разполага, и който е на ред в разписанието. Ако поради някаква основателна причина молителят желае да замени адвоката с друг, който е следващият по ред в разписанието, той трябва да подаде молба за това до съда. Адвокатът, предоставящ правна помощ, може да бъде заменен само с определение на съда.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Предоставената на молителя правна помощ покрива съдебните разходи. Съответно молителят е освободен от плащане на такси или предоставяне на гаранция за разходите.

Ако молителят спечели делото, трябва да плати разходите на адвоката, правния съветник, доверителите, арбитражите и експертите/вещите лица (ако има такива) от сумата, която получи, или от приходите от продажбата на търг на движимо или недвижимо имущество съгласно решението, без да се засяга правото му/й те да му бъдат възстановени от трета страна, на която може да е разпоредено да плати тези разходи.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

В Малта не се прилага концепцията за услуга за частична правна помощ. Това означава, че молителят или има право на пълна правна помощ, или молбата за предоставяне на правна помощ се отхвърля. Ако страната, която получава правна помощ, бъде осъдена да плати съдебните разходи, Службата за вписвания към гражданските съдилища и трибунали няма да може да претендира за възстановяване от спечелилата страна на таксите за вписване.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Ако молителят отговаря на условията за получаване на правна помощ, има право на съдействие на всички нива, включително правно съдействие в апелативните съдилища.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако пред съда бъде доказано, че докато молителят е получавал правна помощ, той/тя е знаел/а, че притежава повече финансови средства или доходи от предвиденото в закона за получаване на правна помощ, или ако по време на съдебното производство по делото молителят е знаел, че доходите му/й са се повишили над определеното в закона и не е съобщил/а за това, съдът може да счете, че молителят е проявил неуважение към съда. Срещу молителя може да бъде заведено също и производство за нарушение на клетва.

И в двата случая молителят ще трябва да заплати всички разходи по делото по същия начин, както ако не се е ползвал от правна помощ.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Решението за отхвърляне на молбата за правна помощ не може да бъде обжалвано. Все пак, ако изготвеният от адвоката, отговарящ за правната помощ, доклад не е в полза на молителя, гражданският съд го разглежда, като дава на страните възможност да представят становища преди да вземе решение дали да приеме отрицателния доклад или да го отхвърли и да уважи молбата на страната.

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

Искането за правна помощ не води до спиране на давностния срок.

Последна актуализация: 07/03/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [nl](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Правна помощ - Нидерландия

1 Какво включват разходите в производството и кой следва да ги заплаща?

За да заведе дело в съда, ищецът трябва да заплати съдебни такси и евентуални такси за адвокатска помощ (по дела за суми над 25 000 EUR ответникът също плаща съдебни такси). Ако съдът се произнесе в полза на ищеца, той обикновено осъжда загубилата страна да заплати съдебните разходи на ищеца. В такъв случай загубилата страна поема разходите, които ищецът е направил за завеждане на делото в съда.

2 Какво точно представлява правната помощ?

(Субсидирана) правна помощ е правна помощ, предоставена на страна в съдебен спор във връзка с правен интерес, който засяга тази страна пряко и лично, доколкото законът или свързаните с него разпоредби предвиждат такава правна помощ.

3 Имам ли право на правна помощ?

Това зависи от доходите ви и от вида интерес, който се защитава. Повече информация можете да намерите на уебсайта на [Съвета за правна помощ \(Raad voor Rechtsbijstand\)](#).

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Да. В Нидерландия (субсидирана) правна помощ се предоставя на етапа на консултиране и за всички видове производства. Вижте обаче и отговора на предходния въпрос. В Нидерландия съществува и субсидирана медиация.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

В гражданското право е възможно да се образува обезпечително производство. В административното право е възможно да се поиска временна мярка на всеки етап от производството, независимо дали става въпрос за първоначалната жалба или за обжалването на първа или втора инстанция.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

В Нидерландия молбата за субсидирана правна помощ по принцип се подава от адвокат. Адвокатът трябва да бъде регистриран в Съвета за правна помощ. Ако сте от друга държава — членка на ЕС, можете да подадете заявление чрез предаващия орган във вашата държава (обикновено това е министерството на правосъдието, съд или друга специално определена организация). Молбата ще бъде предадена на получаващия орган в Нидерландия — Съвета за правна помощ.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Извършва се преглед на молбата от финансова гледна точка и от гледна точка на интересите. За финансовия преглед Съветът за правна помощ се нуждае от информация за годишния ви доход преди две години. Ако можете да докажете, че отговаряте на условията за субсидирана правна помощ във вашата държава, това ще бъде достатъчно за Съвета за правна помощ.

За проверката на интересите трябва да представите удостоверителни документи, доказващи вашия интерес по делото, като например за каква парична сума става въпрос, дали делото е свързано с интересите на вашето дружество или какви стъпки сте предприели за разрешаване на спора.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Raad voor Rechtsbijstand

Postbus 70503

5201 CD Den Bosch

Нидерландия

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Вие и, ако е приложимо, вашият адвокат ще получите писмено решение по вашата молба. Така ще разберете дали тя е била успешна. Ако решението не е във ваша полза, можете да обжалвате.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Трябва да платите на адвоката процент от неговия хонорар, чийто размер се определя от Съвета за правна помощ.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

В Нидерландия можете сами да изберете своя адвокат. Адвокатът трябва да бъде регистриран в Съвета за правна помощ. За повече информация вж. Намерете адвокат (*Zoek een advocaat*) — [Нидерландска адвокатска колегия \(Nederlandse Orde van Advocaten\)](#).

Ако това не е възможно във вашия случай, Съветът за правна помощ, в качеството си на приемащ орган, може да поиска от председателя на местния клон на Нидерландската адвокатска колегия да назначи адвокат.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Не. Ще платите част от адвокатските хонорари. Ако се явите пред съда, ще трябва да платите и съдебни такси. Възможно е да се наложи да платите и за използвани от вас услуги на външни експерти или съдебен изпълнител. Ако съдът не отсъди във ваша полза, може да бъдете осъдени да заплатите съдебните разходи (включително разходите на другата страна).

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Вие. Възможно е да поискате възстановяване на част от разходите във вашата държава.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Да.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако в резултат от делото получите (право на вземане на) сума, по-голяма от половината от приложимите към момента необлагаеми с данък доходи, Съветът за правна помощ може да реши да отнеме правото ви на субсидирана правна помощ. В такъв случай ще се счита, че можете сами да платите за правна помощ.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Можете да обжалвате пред Съвета за правна помощ негово решение относно правото ви на правна помощ. Можете да оспорите решение по такова обжалване пред окръжния съд (*rechtbank*), а на втора инстанция — пред Отдела по административни спорове (*Afdeling bestuursrechtspraak*) на Държавния съвет (*Raad van State*).

Последна актуализация: 20/06/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Австрия

1 Какво включват разходите в производството и кой следва да ги заплаща?

При граждански производства има съдебни такси, а страните може да платят също и такси за вещи лица, преводачи и свидетели, пътни разходи за страните и за всички назначени от съда представители (*Kuratoren*) (за страни, които отсъстват или трябва да имат представител), както и разходи, свързани с публично оповестяване и представляване от адвокат. Първоначално всяка страна поема своите разходи; при граждански производства обаче загубилата страна е длъжна да възстанови разходите на спечелилата страна.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Страна, която не разполага с достатъчно финансови средства, може да кандидатства за правна помощ (наричана *Verfahrenshilfe* в австрийското гражданско производство) при завеждането на гражданско производство или по всяко време, докато то е в ход. В зависимост от молбата правната помощ може да е под формата на пълно или частично освобождаване от съдебни такси и от другите такси и разходи, посочени в точка 1, както и под формата на безплатно назначаване на адвокат.

Ако се назначи адвокат, правната помощ включва също и предоставената от него консултация преди производството.

3 Имам ли право на правна помощ?

Правна помощ се предоставя само ако въз основа на доходите, активите и задълженията за издръжка съответната страна не е в състояние да покрие разходите, посочени в точка 1 (или част от тях), без да бъде засегнато равнището на средства, необходимо за поддържане на скромен стандарт на живот.

Не се предоставя правна помощ, ако планираното правно действие или защита изглежда явно несериозно или лишено от всякакви изгледи за успех.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Правна помощ се предоставя при всички съдебни производства по граждански и търговски въпроси и за молителя няма изискване за гражданство или местоживееене.

Когато правна помощ се предоставя при първоначалното производство (*Titelverfahren*), тя обхваща и изпълнителното производство (*Vollstreckungsverfahren*). Страна, на която е предоставена правна помощ в друга държава — членка на ЕС, за конкретен спор, има право също и на правна помощ в Австрия за производствата, свързани с признаването и изпълнението на произнесеното по спора решение.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Не, но ако молба за правна помощ е подадена във връзка със спешен случай (напр. във връзка с правно представителство в случай на временни мерки), от съда се изисква да вземе решение особено бързо. Ако съдът предостави правна помощ чрез назначаване на адвокат, компетентната адвокатска колегия назначава адвоката като представител на молителя в рамките на няколко дни.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

В Австрия съответният формуляр („ZPFom 1“) може да се вземе лично от всеки първоинстанционен съд (районен (*Bezirksgericht*) или окръжен съд (*Landesgericht*) или да се подаде писмено заявление за него до такъв съд. Формулярът обаче е на разположение и онлайн на адрес <https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Verfahrenshilfe.aspx>, както и от някои австрийски консулства. Използването на формуляра е задължително.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Декларацията за имуществено състояние, включена в молбата за правна помощ („ZPFom 1“), която съдържа списък с активи (доходи и активи като имоти, банкови авоари, застрахователни полици и др.) и задължения (за плащане на издръжка и др.), както и информация за лицето и неговите условия на живот, трябва да се попълни точно. Ако е възможно, следва да се приложат и съответни документи. Предоставянето на невярна и непълна информация в декларацията за имуществено състояние се наказва с глоба и може да породи гражданска отговорност за всяка причинена вреда и да доведе до наказателно преследване за измама.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбата за правна помощ („ZPFom 1“) трябва да се подаде в писмена или устна форма до първоинстанционния съд, който решава дали да бъде предоставена правна помощ или молбата да бъде отхвърлена. Лицето обаче може да подаде молбата си за правна помощ и устно пред районния съд по местоживееене в Австрия, дори този съд да не е компетентен да се произнесе по спора, при условие че седалището на разглеждащия спора съд е извън съдебния окръг, където живее лицето. В този случай молбата ще бъде изпратена до компетентния съд.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Съдът взема решение по молбата за правна помощ. Решението се изпраща на молителя.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Ако съдът е решил, че правната помощ ще включва назначаването на адвокат, и ако вече е определен конкретен адвокат (вж. въпрос 11), най-разумно е да се свържете с това лице.

По принцип се препоръчва правна помощ да се получи от упълномощен за представителство правен специалист (адвокат или нотариус) преди образуването на съдебно производство.

Ако обаче една страна не се представлява от адвокат (и законът не изисква представителство от адвокат), възможно е тя да заведе иска и да подаде всички други искания, заявления и уведомления, които се изискват извън заседанието, устно пред районния съд, който е компетентен да разгледа делото, или пред районния съд по местоживееене на тази страна.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Ако съдът е решил, че правната помощ ще включва назначаването на адвокат, местната адвокатска колегия избира такъв измежду членовете си по азбучен ред. Молителят може обаче да предложи конкретен адвокат. Макар че такова предложение не е задължително за местната адвокатска колегия, ако е обосновано, то обикновено се приема (например ако адвокатът се съгласи и вече е запознат със случая).

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Съдът може по своя преценка да предостави пълна правна помощ или в зависимост от финансовото положение на молителя и предвид очакваните разходи, може да го освободи само от определени такси. Правната помощ може да включва следното:

временно освобождаване от плащането на съдебни такси, възнаграждения за свидетели и вещи лица, разходи за необходимото публично обявяване, разходи за назначен от съда представител и парични разходи на представител или адвокат; освобождаване от депозит за покриване на разходите на ответната страна;

представителство от съдебен служител или, ако е необходимо, от адвокат;

възстановяване на необходимите пътни разходи, направени от страната, за да бъде изслушана или да обясни фактите пред съда, в който се води производството.

Ако обаче решението на съда не е във Ваша полза, ще трябва да възстановите съдебните разходи, направени от спечелилата страна.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Ако направите други необходими разходи, които не са включени в предоставената съгласно решението на съда правна помощ, ще трябва да ги платите сами — поне временно. Загубилата страна в гражданско производство трябва обаче в крайна сметка да възстанови разходите на другата страна пропорционално на отхвърлената част от иска (например, ако ищецът е спечелил по отношение на две трети от иска си, а ответникът е спечелил по отношение на една трета, ответникът обикновено поема своите разходи и възстановява една трета от необходимите разходи, направени от ищеца).

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Правната помощ включва всички етапи от производството до приключване на спора (и всяко изпълнително производство, което може да бъде образувано впоследствие). Следователно тя обхваща и всички обжалвания (или производства по обжалване).

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Съдът трябва да декларира, че правната помощ губи сила, ако се окаже, че условията, въз основа на които тя е била предоставена първоначално, вече не са изпълнени (ако финансовото положение на страната се е променило или ако всяко по-нататъшно правно действие или защита изглежда явно несериозно или лишено от всякакви изгледи за успех), или трябва да оттегли правната помощ, ако може да бъде доказано, че изискванията за предоставянето ѝ не са били изпълнени към момента, в който това е било направено. В последния случай страната трябва да възстанови получените суми и да плати на назначения ѝ адвокат въз основа на неговите/нейните тарифи.

Страна, която придобие достатъчно финансови средства в срок от 3 години след края на производството, е длъжна да възстанови правната помощ, при условие, че е в състояние да го направи без това да засегне равнището на средства, необходимо за поддържане на скромнен стандарт на живот. За да се оцени финансовото състояние на страната, съдът ще поиска от нея да представи актуална декларация за имуществено

състояние (обикновено като подаде документ „ZPForm 1“ определено време след края на производството). Ако декларацията за имуществено състояние не бъде представена на съда навреме и с необходимите документи, правната помощ може да бъде оттеглена и съответните суми ще трябва да бъдат възстановени.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Обжалване срещу решение, с което се отказва правна помощ, може да се внесе пред второинстанционния съд, който взема окончателно решение. Не може да се прави по-нататъшно обжалване пред Върховния съд (*Oberster Gerichtshof*).

Последна актуализация: 05/06/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Полша

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Разходи в съдебното производство са разходите, които са необходими, за да може дадено лице да упражни или защити своите права пред съд. Те покриват съдебните разноски и — когато страната води делото си лично или чрез представител, различен от адвокат (*adwokat*), юрисконсулт (*radca prawnu*) или представител по индустриална собственост (*rzecznik patentowy*) — разходите за пътуване до съда, направени от страната или нейния защитник, както и сума, равна на загубата на доход на страната вследствие на явяването в съда, но не по-висока от равностойността на таксата на един професионален защитник, а когато страната се подпомага от защитник, който е адвокат, юрисконсулт или представител по индустриална собственост — таксата на този защитник.

Съдебните разноски включват такси и разноски.

Такса се заплаща за подаването на всеки документ, който подлежи на такса. Документите, подлежащи на такса, и ставките са определени в Закона от 28 юли 2005 г. за съдебните разноски по граждански дела (*Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*).

Законът определя и правилата за изчисляване на размера на разноските.

На такса подлежат по-специално следните документи:

искова молба/насрещен иск;

искане за увеличаване или изменение на иска, в резултат на което стойността на спорното право се увеличава;

жалби (*apelacja* и *zażalenie*);

касационни жалби (*skarga kasacyjna*) и жалби за обявяване на окончателно съдебно решение за незаконно;

искане за отмяна на съдебно решение, постановено в отсъствието на ответника;

жалба срещу заповед за плащане;

искане за главно встъпване (*interwencja główna*) и встъпване на подпомагаща страна (*interwencja uboczna*);

молба за образуване на охранително производство;

молба за обявяване в несъстоятелност;

молба за вписване/заличаване от имотния регистър,

искане за вписване в Националния съдебен регистър (*Krajowy Rejestr Sądowy, KRS*) и в регистъра на залозите, както и за изменение или заличаване на такива вписвания;

молба за отмяна на влязъл в сила съдебен акт;

искане за отмяна на арбитражно решение;

жалба срещу решение на съдебен помощник;

жалба срещу действията, предприети от съдебния изпълнител;

искане за издаване на следните документи въз основа на преписката по делото: дубликат, извлечение, удостоверение, откъс, друг документ или копие, както и искане за издаване на копие от имотния регистър (подлежащо на регистрационна такса).

Разноските включват по-специално:

пътни разходи, направени от страна, освободена от съдебни разноски, свързани с явяването на страната пред съда, ако такова явяване е разпоредено от съда;

възстановяване на пътни разходи и разходи за настаняване, както и загуба на доход на свидетели във връзка с явяването им в съда;

такси и възстановяване на разходите, направени от вещи лица, преводачи и особени представители на страна по делото;

фиксиран разход за събиране на доказателства от заключението на комисия от съдебни експерти;

такси, дължими на други лица или институции, и възстановяване на направените от тях разходи;

разноски за събирането на други доказателства;

разноски за превозване и съхранение на животни и вещи;

разноски за настаняване и задържане;

еднократни суми, дължими на особените представители, назначени от съда за извършване на проучване по въпроси, свързани с установяването на недействителност на брак, развод и законна раздяла, както и за надзор върху спазването на постановленията от съда режим на родителски контакти;

разноски за издаване на удостоверение от съдебен лекар;

разноски за медиация, към която съдът е препратил;

разноски за публикуване на обявления.

Освен ако в закона не е предвидено друго, страната, която подаде пред съда документ, подлежащ на такса или пораждащ разходи, е длъжна да заплати съдебните разноски.

Някои субекти са **освободени от съдебни разноски по закон** (не е необходима молба), например:

страна, която иска да бъде установен произход по баща или по майка и предявява свързани с това искове (когато обаче искът за установяване на бащинство се окаже явно неоснователен, в решението си за прекратяване на производството съдът може да разпорежи на ищеца да заплати неплатените съдебни разноски, като се вземат предвид всички обстоятелства по делото);

страна, претендираща вземане за издръжка, както и ответникът по дело за намаляване на издръжката;

страна, която иска обявяване на договорни клаузи за несправедливи;

служител или работник, който предявява иск или молба за образуване на охранително производство, освен когато стойността на вземането надвишава 50 000 PLN, или лице, което подава жалба по социалноосигурителни дела;

страна по дело, свързано с психичното здраве;

недееспособно лице в производство за отмяна или изменение на статута му на недееспособно лице.

Разноските се заплащат авансово от държавната хазна, ако са свързани с действие, предприето служебно от съда (напр. когато допуска доказателства, които не са поискани от някоя от страните). Другите разноски се покриват авансово от страната, която е поискала действието, породило разноските. Съдът може да задължи страната да заплати авансово разноските и да не предприеме исканите действия, докато авансът не бъде платен. Съдът се произнася по възстановяването на надплатените авансови суми и по възлагането на разноските в своето окончателно решение.

В окончателното си решение съдът решава също кой и в какво съотношение ще понесе окончателно разноските по производството. При спорните производства правилото е, че всички разноски се поемат от загубилата страна (т.е. разноските, платени от нея, и тези, платени от другата страна). Ако искът е частично уважен, съдът може да разпорежи на всяка от страните да поеме направените от нея разноски (да реши, че никоя от страните не е длъжна да възстанови разноските на другата страна) или да ги раздели пропорционално (да задължи страната, за която решението е по-малко благоприятно, да възстанови на другата страна определена от съда част от разноските на последната). При охранителни производства (проведени в много случаи, например за вземане на решение по важни въпроси относно дете, придобиване на наследство или прекратяване на съсобственост) правилото е, че разноските се прихващат. Въпреки това, в зависимост от ситуацията, включително от поведението на страните в хода на производството, съдът има свобода на преценка да постанови друго, например една от страните да заплати всички разноски, включително тези, направени от другите страни.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Правната помощ се предоставя, за да се улесни достъпът до правосъдие на хора, които са в тежко житейско или финансово положение.

Правната помощ се урежда от следното законодателство:

а) по вътрешни дела: Гражданския процесуален кодекс и Закона за съдебните разноски по граждански дела;

б) по презгранични дела: освен законите, посочени в точка а) по-горе, Закона за правото на правна помощ по граждански дела, провеждани в държавата — членки на Европейския съюз, и за правото на правна помощ за извънсъдебно разрешаване на спора преди предявяването на иск (*Ustawa o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania*).

Презгранични дела са дела, по които кандидат с местожителство или обичайно местопребиване в друга държава — членка на Европейския съюз (с изключение на Дания), кандидатства за правна помощ по висящи или бъдещи производства в Република Полша, или с оглед на доброволно уреждане на спор по гражданско дело, за разглеждането на което е компетентен полски съд. Това са също дела, по които кандидат, който има местоживеее или обичайно местопребиване в Република Полша, подава молба за правна помощ по висящи или бъдещи производства в друга държава — членка на Европейския съюз (с изключение на Дания), или с оглед на доброволно уреждане на спор по гражданско дело, за разглеждането на което е компетентен съд на тази държава.

Правната помощ се състои от:

освобождаване от съдебни разноски, така че страната да не бъде задължавана да заплаща авансово такси и разноски при образуване на производството и докато то е в ход, включително разноски за пътуване до съда, ако съдът разпорежи личното явяване на страната;

назначаване на защитник от съда в съдебното производство, включително за изготвянето на документа за образуване на производството (по презгранични дела, също с цел предоставяне на правен съвет и доброволно уреждане на спора извън съда), така че страната да се представлява от професионален адвокат безплатно;

освен това, по презгранични дела, когато ищецът е подал молба за правна помощ в производство, което се води или ще бъде заведено в друга държава членка:

а) освобождаване от разноски, покриващи разходите за превод на молбата за правна помощ в друга държава членка и необходимите документи в подкрепа на молбата;

б) назначаването на адвокат с цел предоставяне на правна помощ на ищец в Република Полша в производство, което се води или ще бъде заведено в друга държава членка, до датата, на която молбата за правна помощ бъде получена от компетентния орган на тази държава членка.

Правната помощ може да бъде пълна или частична. В последния случай тя може да обхваща само назначаването от съда на адвокат без освобождение от съдебни разноски или назначаването от съда на адвокат с частично освобождение от разноски (например определена част от тях или определен елемент от разноските).

В Полша се предоставя и правна помощ ad hoc в рамките на така наречената „безплатна правна помощ“ (nieodpłatna pomoc prawna). Безплатната правна помощ се урежда от Закона от 5 август 2015 г. за безплатната правна помощ, безплатните граждански консултации и правно образование (Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej). Безплатната правна помощ обхваща:

безплатен правен съвет, предоставен от адвокат или юрист, също и във връзка с висящи съдебни производства;

безплатно изготвяне на проект на документ, с изключение на процесуални документи по висящи съдебни производства;

безплатно изготвяне на молба за освобождение от съдебни разноски и/или за назначаване от съда на адвокат по висящо съдебно производство; безплатна медиация.

3 Какви са изискванията за предоставяне на правна помощ?

Правна помощ в съдебни производства се предоставя както на физически, така и на юридически лица, както и на организационни единици, които по закон имат право да бъдат страна в такива производства.

Физическо лице може да бъде освободено от съдебни разноски, ако не е в състояние да поеме тези разноски, без да изпита затруднения за себе си или за семейството си, или ако това би го изложило на риск от такива затруднения.

Юридическо лице или организационна единица, различна от юридическо лице, които по закон имат право да бъдат страна в съдебно производство, може да бъдат освободени, ако не разполагат с достатъчно средства за заплащане на разноските. Търговските дружества (с изключение на тези, в които Държавната хазна е единствен съдружник или акционер) следва също така да докажат, че техните съдружници или акционери не разполагат с достатъчно средства, за да увеличат активите на дружеството или да му предоставят заем.

Социалните организации, които не се занимават със стопанска дейност, също могат да кандидатстват за освобождение от съдебни разноски по собствените си дела, водени във връзка със социални, научни, образователни, културни, спортни, благотворителни дейности или дейности за взаимопомощ по отношение на защитата на потребителите, опазването на околната среда и социалното благосъстояние.

Няма фиксирани прагове на доходите за получаване на правна помощ. Съдът упражнява правото си на преценка в това отношение, като взема предвид състава на приходите, активите и разходите на страната, включително броя на лицата на нейна издръжка. Съдът може също така да заключи, че страната не разполага с достатъчно средства за покриване на адвокатския хонорар, но има достатъчно средства за покриване на някои или дори на всички съдебни разноски.

Освен това във вътрешните производства съдът може да откаже да назначи адвокат, дори когато страната не може да си позволи да плати, ако прецени, че няма нужда от участието на адвокат. На практика това се случва, когато делото не е сложно, особено ако страната е показала в производството до този момент, че е запозната със закона и процедурата.

По презгранични производства съдът може да откаже правна помощ на лица, които пребивават или се намират в друга държава — членка на ЕС, с изключение на Дания, ако исканото обезщетение или защита на права са явно неоснователни. Правна помощ може да бъде отказана и на основания, свързани с делото по същество, ако преди това на кандидата е била предоставена правна помощ по това дело с оглед на разрешаването на спора по взаимно съгласие преди образуването на исковото производство, но не е било постигнато споразумение.

Официално условие за получаване на правна помощ е молбата да бъде подадена до съда по начина, посочен в точки 6—8 по-долу.

Независимо от посоченото по-горе, на лице, което не владее полски език, може да бъде предоставена **безплатна помощ от устен преводач по време на съдебното заседание** въз основа на искане, подадено до съда, който разглежда делото (или който трябва да го разгледа, ако искането е подадено преди образуването на производството). Не е необходимо молбата да отговаря на формални изисквания като приложимите по отношение на молбите за правна помощ. Това е предвидено в член 5 от Закона от 27 юли 2001 г. за организацията на общите съдилища (Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku prawo o ustroju sądów powszechnych). За разлика от това страна, която иска да получи безплатна помощ за превод на писмени становища и документи, които трябва да бъдат представени пред съда, трябва да подаде обикновена молба за правна помощ.

Само физически лица, включително еднолични търговци, които не наемат други лица (самостоятелно заети лица), имат право на безплатна правна помощ, ако не са в състояние да поемат разходите за платена правна помощ.

Адвокатът или юрисконсултът може да откаже да предостави безплатна правна помощ по наложителни причини, като информира правоимащото лице за други центрове, които предоставят безплатна правна помощ в рамките на окръга (powiat).

Ако се установи, че проблемът, съобщен от правоимащото лице, не може да бъде разрешен изцяло или частично чрез предоставяне на безплатна правна помощ, по-специално че проблемът не е само от правно естество, адвокатът или юрисконсултът трябва да информира лицето за други възможности за получаване на подходяща помощ от доставчици на безплатни консултантски услуги. Например те могат да предоставят информация за услугите на организация, предоставяща безплатни консултации, под формата на информационен лист за консултации (karta informacyjna poradnictwa).

Освен това, когато безплатната правна помощ покрива безплатна медиация, тя няма да бъде предоставена, ако делото е било отнесено за медиация от съд или друг орган и ако има основателно подозрение за насилие в отношенията между страните.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Да. Правна помощ се предоставя по всички граждански дела, включително с предмет семейни, търговски, трудови и социалноосигурителни правоотношения (напр. пенсии и годишни ренти).

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Няма специална процедура за спешни случаи.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Не съществува официален формуляр за кандидатстване за правна помощ по национални производства. Молбата се отправя само писмено или устно с отразяване в протокола.

По презгранични дела може да се използва официалният формуляр, посочен в приложението към Решение № 2004/844/ЕО на Комисията от 9 ноември 2004 г. за установяване на формуляр за молба за правна помощ съгласно Директива 2003/8/ЕО на Съвета за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове. Формулярите са на разположение в деловодствата на съдилищата, в които производството е висящо или предстои да бъде образувано. Те могат да бъдат изтеглени и от уебсайта на Министерството на правосъдието. Използването на формуляра обаче не е задължително. Молбата трябва да включва декларация, съдържаща подробна информация за семейното положение, имуществото, доходите и източниците на средства за издръжка на кандидата. Молбата за правна помощ за решаване на спор по взаимно съгласие преди предявяване на иск пред гражданския съд трябва да съдържа и подробно описание на фактите по делото.

Използването на формуляр е задължително само за презгранични дела, производствата по които се водят в друга държава членка, в които участва лице, което е полски гражданин или има право на постоянно пребиваване в Полша.

По презгранични дела молбата може да бъде подадена не само на полски, но и на английски език.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Молбата за освобождаване от съдебни разноски или за назначаване от съда на адвокат в национално производство трябва да включва декларация за семейното положение, имуществото, доходите и източниците на средства за издръжка в съответствие с образеца, посочен в Наредбата на министъра на правосъдието от 3 октомври 2016 г. относно заплащането от държавната хазна на безплатна правна помощ, предоставена от назначен от съда адвокат (*Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu*). Образците са достъпни в електронен формат на полски език на уебсайтовете на съдилищата, на уебсайта на Министерството на правосъдието, както и на хартиен носител в деловодствата на съдилищата. Това е формално изискване и **неотстраняването на пропуските в това отношение в срок от една седмица от указанията на съда води до отхвърляне на молбата.** Ако обстоятелствата, посочени в молбата, предизвикват съмнения, съдът може да разпорежи проучване на действителните обстоятелства на кандидата, по-специално като поиска от него да предостави допълнителни разяснения или документи.

При презгранични производства лицето, което пребивава или има постоянно местожителство в друга държава — членка на ЕС, с изключение на Дания, е длъжно да приложи към молбата следните документи:

документи, потвърждаващи данните в молбата;

удостоверителни документи относно гражданството, мястото на пребиваване или обичайното местопребиваване на кандидата, а ако кандидатът не е гражданин на държава членка — удостоверение за гражданство, потвърждаващо, че кандидатът пребивава на територията на държавата членка в съответствие със законодателството на тази държава;

декларация от кандидата относно това дали вече му е била предоставена правна помощ за решаване на съответния спор по взаимно съгласие и ако такава помощ е била предоставена, но не е било постигнато споразумение, изясняване на причините за това.

Горепосочените документи следва да бъдат преведени на полски или английски език от лице, което има право да превежда официални документи в държавата членка, от която произхожда молбата.

Ако молбата по презгранично производство не съдържа някои елементи от изискваната информация или поражда съмнения относно нейната точност, съдът дава указания на кандидата да предостави допълнителни разяснения или документи в рамките на определен срок, не по-дълъг от един месец. По-специално кандидатът може да представи копия от данъчни декларации, извлечения от банкови сметки, банкови депозити или депозити на ценни книжа, или удостоверения, посочващи размера на заплатите, хонорарите и други възнаграждения или получени обезщетения, пенсии, ренти и вземания за издръжка. **При неспазване на срока съдът разглежда молбата въз основа на предоставената информация.**

На практика, за да бъде ускорена молбата в рамките на национално или презгранично производство, тя следва да бъде придружена от самото начало от всички документи, които кандидатът смята за необходими за доказване на финансовото му състояние, по-специално посочените по-горе. *Ако се иска безплатна правна помощ, молбата трябва да включва декларация на кандидата относно липсата на достатъчно средства за покриване на разходите за платена правна помощ. Лице, което иска да получи безплатна правна помощ във връзка със стопанската си дейност, трябва освен това да представи декларация, че през последната година не е наемало други лица. Горепосочените декларации трябва да бъдат изготвени в съответствие с предварително определените образци, които са на разположение в централните за безплатна правна помощ. Декларациите се представят на лицето, което предоставя безплатната правна помощ.*

Тъй като безплатната правна помощ обикновено се предоставя директно в центъра след подаване на молбата, кандидатът следва да носи със себе си документ за самоличност и всички документи, необходими за представяне на правния проблем, за да бъде предоставената помощ ефективна.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбата за освобождаване от съдебни разноски или за назначаване на адвокат от съда трябва да бъде подадена до съда, пред който ще бъде образувано или вече е образувано производството по национален спор.

В случай на установителен иск физическото лице с местожителство или обичайно местопребиваване в държава — членка на ЕС (с изключение на Дания), което кандидатства за правна помощ по презгранично производство, което е в ход или предстои да бъде образувано пред полски съд, може да подаде молба за правна помощ до съда, пред който е в ход или предстои да бъде образувано производството. Ако молбата се отнася до правна помощ в рамките на производство по привеждане в изпълнение или принудително изпълнение, тя трябва да бъде подадена до окръжния съд, компетентен за района, в който трябва да се изпълни решението или в който ще се извърши принудителното изпълнение. Молби за правна помощ могат да се подават и чрез полското министерство на правосъдието или определен за целта компетентен орган на държавата членка, в която кандидатът има местожителство или обичайно местопребиваване. Министерството на правосъдието незабавно препраща тези молби до компетентния съд.

Физическо лице с местоживееене или обичайно местопребиваване в Полша, което търси правна помощ по производство, което е висящо или предстои да бъде образувано в друга държава членка (с изключение на Дания), може да подаде молба до компетентния съд на другата държава членка. Молбата може да бъде подадена и чрез районния съд, компетентен по адреса на местожителство или обичайно местопребиваване в Полша.

Молба за правна помощ по схемата за безплатна правна помощ може да се подаде в един от централите за безплатна правна помощ в Полша, които са създадени в окръзите и градовете със самостоятелен статут. За карта на централите и данни за контакт вижте:

<https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Полският съд връчва на кандидата решението си относно молбата за освобождаване от съдебни разноски или за назначаване на адвокат от съда. Информация за движението по молбата и за това дали тя е удовлетворена или не, може да бъде получена и по телефона или по електронна поща от деловодството на съда.

Кандидатите за безплатна правна помощ биват информирани дали отговарят на условията директно в центъра, в който се предоставя безплатната правна помощ.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Не се изискват по-нататъшни действия, ако е предоставено освобождаване от съдебни разноски. Въпреки това, ако има разноски, които освободената страна трябва да направи, за да защити правата си (например разноски за превод или разноски за транспорт до съда, ако страната е била призована да се яви лично), страната ще трябва да подаде молба до съда за авансово плащане на тези разходи. В противен случай може да се окаже, че съдът очаква от освободената от съдебни разноски страна да покрие временно разходите, които след това ще ѝ бъдат възстановени. Ако бъде отпуснат аванс, той трябва да бъде изплатен въз основа на фактури в рамките на един месец от получаването на аванса и във всички случаи преди окончателното произнасяне по разноските.

Ако е назначен адвокат или юрисконсулт, трябва да се свържете с него. Съдът може да връчи на ищеца копие от решението за назначаване на адвокат или юрисконсулт, без да посочва пълното име и адреса за връчване на назначения адвокат или юрисконсулт. Съдът съобщава тези подробности в последващо писмо, след като бъде информиран за това от компетентния регионален адвокатски съвет или съвет на юрисконсултите.

Лице, което е освободено от съда от всички или някои съдебни разноски преди образуването на съдебно производство, е длъжно да приложи копие от решението за освобождаване към молбата или друг документ, с който се образува производството.

В рамките на схемата за безплатна правна помощ лице, за което е установено, че има право на правна помощ, я получава директно в очакваната форма в центъра за безплатна правна помощ.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Адвокатът или юрисконсултът, според случая, се назначава от компетентния регионален адвокатски съвет или съвет на юрисконсултите, но ако в молбата е посочен конкретен адвокат, той ще бъде назначен за адвокат на заявителя, доколкото това е възможно и с негово съгласие. Адвокатът или юрисконсултът може да откаже да се ангажира със случая по наложителни причини, като в този случай саморегулиращият се орган ще назначи друг адвокат. В хода на производството може да бъде поискана смяна на вече назначен адвокат, също поради наложителни причини. Възможно е в молбата да се посочи предпочитание, според което адвокатът трябва да владее добре определен чужд език и да произхожда от определен отрасъл на юридическата професия, по-специално да е адвокат или юрисконсулт. На практика съдът удовлетворява такива искания. *В рамките на схемата за безплатна правна помощ не е възможно да се избере адвокат или юрисконсулт. Такава правна помощ ще бъде предоставена от дежурния адвокат или юрисконсулт в центъра за правна помощ по избор на кандидата, или от стажант по право, упълномощен от този адвокат или юрисконсулт.*

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Страната, на която е предоставено пълно освобождаване от съдебни разноски, не дължи плащане на съдебни такси и не понася никакви разноски. Ако страната бъде частично освободена от съдебни разноски, тя трябва да покрие съдебните такси и разноските, които не са обхванати от освобождаването. Ако решението бъде постановено в полза на тази страна, съдът в своето окончателно решение разпорежда на загубилата страна да възстанови тези разноски на спечелилата страна.

Ако страна, която е освободена от съдебни разноски, не успее да спечели изцяло или частично делото, в окончателното си решение съдът разпорежда тази страна да възстанови съдебните разноски, направени от насрещната страна (но не и тези, направени от държавната хазна).

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Лицето, което е частично освободено от съдебни разноски, е длъжно да заплати останалите съдебни разноски.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Правната помощ, предоставена от първоинстанционния съд, включва и производствата по обжалване и принудително изпълнение. Страна, която не е била представлявана от процесуален представител (напр. адвокат) на първа инстанция, може да поиска тази форма на помощ на втора инстанция. Когато е необходимо да се подаде извънредна жалба, страната трябва да подаде специална молба, която ще доведе до конкретно решение само по тази стъпка от производството.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Съдът може да оттегли правната помощ, както под формата на освобождаване от съдебни разноски, така и под формата на назначаване на адвокат от съда, ако се установи, че причините, въз основа на които тя е била предоставена, не са съществували или са отпаднали. И в двата случая страната се задължава да плати всички приложими такси и да възстанови разноските, като във втория случай съдът може да разпорежи на страната да направи това само частично, в съответствие с промяната в положението на страната.

При отмяна на освобождаването съдът може да санкционира страна, освободена от съдебни разноски поради съзнателно представени неверни обстоятелства, с глоба в размер до 1000 PLN, а страна, на която въз основа на такива обстоятелства е предоставена помощ от назначен от съда адвокат — с глоба в размер до 3000 PLN. Независимо от задължението за плащане на глобата, страната трябва да плати всички приложими такси и да покрие разноските, за които е отговорна, или да плати хонорара на назначения от съда адвокат.

При повторно подаване на молба за освобождаване от съдебни разноски от лице, което съзнателно е представило неверни данни за семейното си положение, имуществото, доходите и източниците на средства за издръжка, съдът отхвърля молбата и задължава лицето да заплати глоба в размер до 2000 PLN.

Решението за налагане на глоба на страна може да бъде обжалвано, както е посочено в точка 16 по-долу.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Да. Решението, с което се отказва освобождаване от съдебни разноски или назначаване на адвокат от съда, може да се обжалва, а ако е издадено от съдебен помощник, може да се подаде жалба срещу решението на последния. **Преди да бъде оспорено решението, в рамките на една седмица от връчването му трябва да бъде подадено искане за писмено изложение на мотивите. След като решението с писмено изложените мотиви бъде получено, жалбата трябва да бъде подадена в едноседмичен срок**, адресирана до съда, който е издал решението. Не се събират такси за искане на писмено изложение на мотивите или при обжалване или жалба срещу решение на съдебен помощник. Подобна процедура се прилага и в случай на оттегляне на предоставено преди това освобождаване от съдебни разноски или на назначаване на адвокат от съда.

За разлика от това, лицето, на което е отказана безплатна правна помощ, не може да обжалва този отказ.

Допълнителна информация

Закон от 28 юли 2005 г. за съдебните разноски по граждански дела;

Граждански процесуален кодекс от 17 ноември 1964 г.;

Закон от 17 декември 2004 г. за правото на правна помощ по граждански дела, провеждани в държавите — членки на Европейския съюз, и за правото на правна помощ за извънсъдебно разрешаване на спора преди предявяването на иск;

2004/844/ЕО: Решение на Комисията от 9 ноември 2004 година за установяване на формуляр за молба за правна помощ съгласно Директива 2003/8/ЕО на Съвета за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове;

Закон от 5 август 2015 г. за безплатната правна помощ, безплатните граждански консултации и правно образование;

<https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>;

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze>

уебсайтове на отделни окръжни и районни съдилища.

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

В случаите на молби за освобождаване от съдебни разноски, подаването на съответната молба или жалба срещу решение за отказ за освобождаване по принцип не спира текущото производство, освен ако заявителят/жалбоподателят не е бил освободен от съдебни разноски в резултат на молба, подадена с исковата молба или преди завеждане на делото. В случай на окончателно отхвърляне на молба, подадена преди изтичането на срока за плащане на таксата за молбата, срокът за плащане започва да тече отново от датата на връчване на искането за плащане или — в някои случаи, когато страната е представлявана от адвокат — от датата на връчване на решението, с което се отхвърля молбата за освобождаване от разноски. Въпреки това всяка нова молба за освобождаване от съдебни разноски въз основа на същите обстоятелства вече не засяга срока за плащане на таксата.

Също така в случаите на молби за назначаване на защитник от съда подаването на съответната молба или жалба срещу решение за отказ за такова назначаване по принцип не спира текущото производство, освен ако молбата е подадена с исковата молба или преди завеждане на делото. Съдът обаче може да спре разглеждането на делото, докато не бъде взето окончателно решение по молбата. Съответно той може да не насрочи съдебно заседание, но може да отмени или отложи насрочено съдебно заседание.

Когато процесуалното представителство от адвокат е задължително за определено процесуално действие (подаване на жалба до най-горната инстанция (*skarga kasacyjna*), молба за преразглеждане на съдебно решение, определени жалби срещу съдебни решения), подаването на молба за назначаване на защитник от съда преди изтичането на срока за извършване на такова действие спира срока. Независимо дали молбата е удовлетворена или отхвърлена, срокът започва да тече отново. Въпреки това всяка нова молба въз основа на същите обстоятелства вече не засяга изтичането на срока.

Допълнителна информация

Закон от 28 юли 2005 г. за съдебните разноски по граждански дела;

Граждански процесуален кодекс от 17 ноември 1964 г.;

Закон от 17 декември 2004 г. за правото на правна помощ по граждански дела, провеждани в държавите — членки на Европейския съюз, и за правото на правна помощ за извънсъдебно разрешаване на спора преди предявяването на иск;

2004/844/EO: Решение на Комисията от 9 ноември 2004 г. за установяване на формуляр за молба за правна помощ съгласно Директива 2003/8/EO на Съвета за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове;

Закон от 5 август 2015 г. за безплатната правна помощ, безплатните граждански консултации и правно образование;

<https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>;

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze>

уебсайтове на отделни окръжни и районни съдилища.

Последна актуализация: 11/03/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Португалия

1 Какво включват разностите в производството и кой следва да ги заплаща?

Съгласно член 529 от [Гражданския процесуален кодекс на Португалия \(Código de Processo Civil\)](#) разностите и разходите, свързани със съдебното производство, се състоят от:

- i. съдебни такси (*taxa de justiça*);
- ii. разходи, свързани с делото (*encargos*);
- iii. разноски на страните (*custas de parte*).

Съответно:

- i. Всяка от страните трябва да е заплатила съдебните такси, за да започне съответното съдебно производство. Съдебните такси се изчисляват в зависимост от стойността или сложността на иска съгласно условията на [Наредбата за съдебните разноски \(Regulamento das Custas Processuais\)](#) и таблиците, приложени към нея. Съдебните такси се изразяват в „разчетни единици“ (*unidades de conta — UC*) в съответствие с член 5 от Наредбата за съдебните разноски. През 2023 г. стойността на 1 UC ще остане непроменена на 102,00 EUR. Тази сума може да се променя във времето.
- ii. Разходите, свързани с делото, са тези, произтичащи от съдебното производство (като напр. плащания за вещи лица, за преводачески услуги и т. н.), поискани от страните или разпоредени от съдията — вж. член 16 от Наредбата за съдебните разноски.
- iii. Разностите на страните са сумите, изразходвани от всяка от страните за разглеждане на делото от съда — сума, която им се възстановява, ако насрещната страна загуби делото, в съответствие с член 26 от Наредбата за съдебните разноски (напр. разходите за възнаграждения на адвокатите; разходите за назначени от съда съдебни изпълнители и др.).

2 Какво точно представлява правната помощ?

Достъпът до правни услуги и до съдилищата е предвиден в [Закон № 34/2004 от 29 юли 2004 г.](#)

Съгласно член 6 от Закон № 34/2004 правна защита е на разположение под две форми:

- i. правен съвет;
- ii. правна помощ.

Съответно:

- i. Съгласно членове 14 и 15 от Закон № 34/2004 правният съвет се състои в техническо изясняване на приложимото към конкретни въпроси или дела право и може да бъде предоставен от адвокати.
- ii. По силата на член 16 от Закон № 34/2004 правната помощ съществува под следните форми:
 - освобождаване от съдебни такси и други разходи, свързани с делото;
 - назначаване на правен съветник (като напр. адвокати и правни консултанти) и плащане на неговите възнаграждения и други разходи (като например разходи за пътуване);
 - плащане на възнагражденията на назначения от съда правен съветник (като напр. адвокат в наказателно производство);
 - плащане на съдебните такси и другите разходи, свързани с делото, на вноски;
 - назначаване на правен съветник и плащане на съответните такси и разходи на вноски;
 - плащане на възнагражденията и разходите, дължими на назначения от съда правен съветник, на вноски;
 - определяне на назначен от съда съдебен изпълнител и плащане на съответните такси (напр. за връчване на призовки, за мерките, необходими при процедури за изземване на имущество, и други производства за принудително изпълнение).

3 Имам ли право на правна помощ?

По силата на член 7 от Закон № 34/2004 следните категории лица имат право на правна защита, ако са в състояние да докажат финансови затруднения:

португалски граждани;

граждани на Европейския съюз;

чужденци и лица без гражданство, които притежават валидни разрешения за пребиваване в държава — членка на Европейския съюз;

чужденци без валидни разрешения за пребиваване в държава — членка на Европейския съюз, когато разрешение за пребиваване би било

предоставено на португалски граждани в същата ситуация съгласно законите на тези държави;

организации с нестопанска цел имат право на правна защита само под формата на правна помощ.

Забележка: субекти със стопанска цел и отделни дружества с ограничена отговорност нямат право на правна защита.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Съгласно член 17 от Закон № 34/2004 и член 7 от [Министерско постановление за изпълнение № 46/2015 от 23 февруари 2015 г. \(Portaria n.º 46/2015\)](#) схемата за правна помощ е приложима за:

всички съдилища, независимо от вида на делото;

мирови съдилища;

системи за алтернативно разрешаване на спорове, като например осигурявана от държавата медиация (*mediação pública*), например семейна или трудова медиация;

дела, разглеждани от службите по вписвания;

списъци, обработвани от нотариалните кантори;

административнонаказателни производства.

Полезни връзки:

[📄 Осигурявана от държавата система за семейна медиация \(на португалски език\)](#)

[📄 Осигурявана от държавата система за трудова медиация \(на португалски език\)](#)

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

В спешни случаи, когато не е взето окончателно решение относно исканата правна помощ към момента, в който плащането на съдебните такси и другите разходи, свързани със съдебното дело, е дължимо, молителят трябва да представи документ, доказващ, че е подал молба за правна помощ, и след това да действа по определения начин (вж. член 29, параграф 5 от Закон № 34/2004):

Когато решението на компетентния отдел за социална сигурност все още не е известно, крайният срок за съответното плащане се отсрочва, докато решението бъде съобщено на молителя.

Когато отделът за социална сигурност вземе решение за предоставяне на правна помощ под формата на плащане на вноски, плащането на първата вноска е дължимо в срок от 10 дни от датата, на която решението е съобщено на молителя, без да се засяга възстановяването на по-късен етап на платените парични средства в случаите, когато решението е отменено.

Когато отделът за социална сигурност вече е издал отрицателно решение, плащането е дължимо в срок от 10 дни от датата, на която решението е съобщено на молителя, без да се засяга възстановяването на по-късен етап на платените парични средства в случаите, когато решението е отменено.

Ако срокът от 30 дни изтече, без да е взето решение по искането за правна защита (правен съвет или правна помощ), искането се счита за мълчаливо прието и заинтересованата страна може да се позове на това мълчаливо съгласие пред съда или пред Португалската адвокатска колегия в зависимост от исканата форма на правна защита — вж. член 25 от Закон № 34/2004.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Необходимите формуляри за подаване на молба за правна защита под формата на правен съвет или друга форма на правна помощ, включително формулярът за подаване на молба за правна помощ в друга държава членка, могат да бъдат свалени от уебсайта на Службата за социална сигурност на Португалия [📄 тук \(на португалски език\)](#).

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Списъкът на документите, които трябва да се приложат към молбата, можете да намерите в „Правна защита — Практическо ръководство“ (*Guia Prático Protecção Jurídica*), издадено от Института за социална сигурност на Португалия (*Instituto da Segurança Social, I.P.*), и публикувано на страницата „Практически ръководства“ (*Guias Práticas*) на неговия уебсайт, достъпен чрез някоя от следните връзки:

[📄 уебсайт на Институт за социална сигурност на Португалия](#)

[📄 Правна защита — Практическо ръководство \(на португалски език\)](#)

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбата и приложените към нея документи могат да бъдат подадени лично или изпратени по пощата, по факс или електронна поща до някоя от службите на Института за социална сигурност, която пряко обслужва гражданите.

Списъкът на централните офиси на службите за социална сигурност за всеки район и съответно техните адреси, номер на факс и адрес на електронна поща можете да намерите [📄 тук \(на португалски език\)](#).

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

В решението за предоставяне на правна помощ трябва да се уточнява какви са одобрените форми на правна помощ, като това решение е отговорност на висшия ръководител на отдела за социална сигурност за района, в който молителят пребивава или е установен. В случаите когато молителят е лице, което не пребивава в Португалия, решението се взема от висшия ръководител на отдела за социална сигурност, към който е подадена молбата — вж. членове 20 и 29 от Закон № 34/2004.

Съгласно член 26 от Закон № 34/2004 молителите трябва да бъдат уведомявани за решенията, с които техните молби за правна помощ се одобряват. По принцип такова уведомление се изпраща на адреса, посочен от молителя във формуляра като адрес за кореспонденция.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Когато се определя правен съветник от името на молителя, последният се уведомява за адреса на кантората на въпросния правен съветник и също се информира, че негово задължение е да сътрудничи изцяло на правния съветник, като при липса на такова сътрудничество съществува риск правната помощ да бъде прекратена.

За да бъде приложима правната помощ под формата на цялостно или частично освобождаване от съдебни такси и свързани с делото разходи, направени в хода на съдебното производство, молителят трябва да представи документ, доказващ, че помощта е предоставена в рамките на срока за плащане на съдебните такси.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Правният съветник се назначава от Португалската адвокатска колегия, която уведомява молителя съгласно членове 30 и 31 от Закон № 34/2004.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Правната помощ покрива разходите, посочени в член 16 от Закон № 34/2004, които са:

съдебни такси и други разходи, свързани с делото;

плащане на възнагражденията на правните съветници;

плащане на възнагражденията на назначените от съда правни съветници;

плащане на съдебните такси и другите разходи, свързани с делото, на вноски;

плащане на възнагражденията на правните съветници на вноски;

плащане на възнагражденията на назначените от съда правни съветници на вноски;

разходи на назначените от съда съдебни изпълнители;

плащане на разходите, породени от факта, че делото е трансгранично по характер, при дела, когато молителят пребивава в друга държава членка.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Съгласно член 29, параграфи 4 и 5 от Закон № 34/2004 всички останали разходи трябва да бъдат заплатени от молителя. Това не засяга правото на молителя да бъде обезщетен за разходите на страните съгласно член 26 от Наредбата за съдебните разходи, ако молителят спечели делото.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Да, правната помощ продължава да се предоставя при обжалване и покрива всички последващи производства, свързани с делото, за което е предоставена правната помощ. Правната помощ също е приложима и по делото в главното производство, когато е предоставена за някое от свързаните производства. Правната помощ продължава да се предоставя също и при всички производства за принудително изпълнение, произтичащи от съдебни решения, постановени в производства, за които правната помощ е била предоставена — вж. член 18 от Закон № 34/2004.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Да, правната помощ може да бъде отменена изцяло или частично преди приключване на производството в случаите, предвидени в член 10 от Закон № 34/2004. Това се прилага в случаите, когато молителят или членове на неговото семейство впоследствие придобият достатъчно финансови средства. В този случай задължение на молителя е да декларира, че е в състояние да се справи изцяло или частично без правна защита, като в противен случай той подлежи на съответните санкции.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Ако отделът за социална сигурност реши да отхвърли молбата изцяло или частично, той трябва да уведоми молителя в писмена форма за своето намерение, като предостави на молителя 10 дни за отговор. Заедно със своя отговор молителят може да представи документи, които са липсвали или които служат за потвърждение на неговите доводи. Ако молителят не отговори в срок от 10 работни дни, решението става окончателно, като на молителя не се изпраща допълнително писмо — вж. член 37 от Закон № 34/2004, който препраща към португалския

Административнопроцесуален кодекс (*Código do Procedimento Administrativo*).

Молителят може да обжалва пред съда решението, взето от отдела за социална сигурност. В този случай в срок до 15 дни молителят трябва да подаде писмена молба за обжалване на решението до отдела за социална сигурност, който е взел решението. Отделът за социална сигурност може да отмени решението. Ако решението не бъде отменено, отделът за социална сигурност трябва да отнесе делото пред съда — вж. членове 26—28 от Закон № 34/2004.

1 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

Да, искането за правна помощ може да доведе до спиране на давностния срок.

Когато се подава молба за правна помощ под формата на назначаване на правен съветник и документът, потвърждаващ тази молба, е присъединен към производството, давностният срок се прекъсва пет дни след датата на подаване на молбата за правна помощ (член 33, параграф 4 от Закон 23/2004 от 29 юли 2004 г. и член 323, параграфи 1 и 2 от Гражданския кодекс).

Вижте част от съдебната практика, публикувана по този въпрос тук:

— Апелативен съд на Лисабон (*Tribunal da Relação de Lisboa*)

 [Processo 439/11.5TTLR.S.L1-4](#)

 [Processo 7637/17.7T8LSB.L1-2](#)

— Върховен съд (*Supremo Tribunal de Justiça*)

 [Processo 31/14.3TTCBR.C3.S1](#)

N.B.:

Звеното за контакт по граждански въпроси към Европейската съдебна мрежа, съдилищата или други субекти и органи не са обвързани от информацията, съдържаща се в настоящия информационен документ. Необходимо е също да се прочетат действащите правни текстове. Те подлежат на редовни актуализации и развиващо се тълкуване в съдебната практика.

Последна актуализация: 09/07/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Румъния

1 Какво включват разностките в производството и кой следва да ги заплаща?

Публична правна помощ може да се предоставя в следните форми:

- а) плащане на таксата за представителство, правно съдействие и когато е приложимо, защита от назначен или избран адвокат, за да се гарантира упражняването или защитата на право или законен интерес в съда или за предотвратяване на спор, наричано по-нататък съдействие от адвокат;
- б) плащане, предоставено на вещо лице, писмен или устен преводач, чиито услуги са използвани по време на съдебното производство, с одобрението на съда или на съдебния орган, ако такова плащане е задължение на лицето, кандидатстващо за публична правна помощ;
- в) плащане на таксата на съдебен изпълнител;
- г) освобождаване от, намаляване на, разсрочване или отсрочване на плащане на правни разноски, както е предвидено от закона, включително на дължимите на етапа на принудително изпълнение.

Когато публична правна помощ се предоставя на граждани на държави — членки на ЕС, или на други лица, които са жители или обичайно пребивават на територията на държава членка, одобрената публична правна помощ може да включва също и:

- а) разходи за превод на представени от получателя на помощта документи, изискани от съда или от съдебния орган за решаването на делото, както и освобождаване на свързани с това подадени или получени искания и документи от формалности по легализация или от всяка друга равностойна формалност;
- б) услуги на устен преводач в производството, водено пред съда/съдебния орган;
- в) разходи, направени за пътуване, което получателят на помощта или друго лице трябва да предприеме до Румъния по искане на съда или на съдебния орган, или когато законът изисква задължителното присъствие на някое от тези лица.

Лицето, което отговаря на изискванията, посочени във въпрос № 3, има право също и на възстановяване на плащане, направено като такса за медиатор, когато преди започване на производството то предостави доказателство, че е проведено производство по медиация за спора, или ако поиска медиация след започването на производството, но преди датата на първото заседание.

Публична правна помощ може да се предостави самостоятелно или едновременно в която и да е от посочените по-горе форми. Стойността на публичната правна помощ, предоставена — самостоятелно или едновременно — под формата на съдействие от адвокат, вещо лице, писмен или устен преводач или съдебен изпълнител, не може да превишава максималното ниво, равняващо се на 12 брутни минимални заплати за страната за едногодишен период в годината, в която е подадена молбата за помощ.

(Членове 6, 7, 20 и 44 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения)

2 Какво точно представлява правната помощ?

Публичната правна помощ представлява формата на съдействие, предоставяно от държавата с цел осигуряване на правото на справедлив процес и защита на равния достъп до правосъдие, за да се гарантира със съдебни средства упражняването на определени права или законни интереси, включително за прилагане на съдебни решения или други разпореджения с изпълнителна сила.

(Член 1 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения)

3 Имам ли право на правна помощ?

Всяко физическо лице може да кандидатства за получаване на публична правна помощ, ако не е в състояние да се справи със съдебните разноски за определено производство или с такива, произтичащи от получаването на правен съвет, за да се защити в съда някакво право или законен интерес, без това да застрашава неговата или на семейството му издръжка.

Семейство означава съпрузи, деца и други преки низходящи родственици на възраст до 18 години, които са финансово зависими от заявителя, както и деца или други преки низходящи родственици на възраст над 18 години, но под 26 години, ако продължават обучението си и са финансово зависими от заявителя. За член на семейството се смята също и лицето, което споделя едно жилище или място за живеене, или домакинство с заявителя, децата и други преки низходящи родственици на възраст до 18 години, които са финансово зависими от заявителя, както и деца или други преки низходящи родственици на възраст над 18 години, но под 26 години, ако продължават обучението си и са финансово зависими от заявителя.

Лицата, чийто среден месечен нетен доход на член от семейството е под 500 RON за последните два месеца преди подаване на молбата, имат право на публична правна помощ. В този случай сумите, съставляващи публичната правна помощ, се плащат изцяло от държавата. Ако средният нетен доход на член от семейството за последните два месеца преди подаване на молбата е под 800 RON, сумите, съставляващи публичната правна помощ, се плащат от държавата в размер на 50 %. Сумите, които представляват праговете за дохода, и максималните суми, които може да се предоставят като правна помощ, може да бъдат преразглеждани с решение на правителството.

Публична правна помощ може да се предостави и в други случаи, пропорционално на нуждите на заявителя, когато е възможно действителните или очакваните съдебни разноски да ограничат ефективния достъп на заявителя до правосъдие, включително заради различията в издръжката на живота между държавата членка, в която живее или обичайно пребивава заявителят, и Румъния.

При определяне на дохода се вземат предвид всички редовни доходи, като заплати, помощи, хонорари, анюитети, наеми, печалби от търговска дейност или като самостоятелно заето лице и други подобни, както и суми, които се дължат периодично, като например наеми и задължения за издръжка.

Публична правна помощ се предоставя независимо от финансовото положение на заявителя, ако със специален закон е предвидено правото на правно съдействие или безплатно правно съдействие като защитна мярка с оглед на специални обстоятелства, като например непълнолетие, увреждане, определен статут или други подобни. В такъв случай публичната правна помощ се предоставя без да се изпълняват критериите за дохода, но само за защитата или признаването на определени права или законни интереси, произтичащи от или свързани със специални обстоятелства, които дават основание по закон за признаване на правото на правно съдействие или на безплатно правно съдействие.

Правото на публична правна помощ се погасява със смъртта на страната или с подобряването на финансовото положение на тази страна до степен, при която тя може да си позволи съдебните разноски.

(Членове 4, 5, 8, 81, 9, 10, 101, 2, 21 и 50 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения)

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Предоставяната съгласно извънредното постановление на правителството публична правна помощ се присъжда по граждански, търговски, административни, трудови и социално-осигурителни въпроси, както и по други въпроси, с изключение на наказателни.

(Член 3 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения)

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Не са уредени специални процедури в случай на спешна нужда по отношение на правното съдействие.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Молбите за публична правна помощ, които се подават в съответствие с настоящата глава, се изготвят съгласно образеца, посочен в приложението, което е неразделна част от извънредното постановление (член 49 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения).

ФОРМУЛЯР

на молба за правна помощ в друга държава — членка на Европейския съюз

Указания:

1. Преди да попълните молбата, моля, прочетете внимателно указанията.
2. Лицето, което попълва молбата, трябва да предостави цялата изисквана се във формуляра информация.
3. Всяка неточна, неподходяща или непълна информация може да забави обработването на молбата Ви.
4. Посочването в молбата на невярна или непълна информация може да доведе до правни последици и молбата за правна помощ може да бъде отхвърлена; може да бъдете подведени и под наказателна отговорност.
5. Моля, приложете всички удостоверителни документи.
6. Моля, отбележете, че настоящата молба не засяга срока, който трябва да се спазва за започване на съдебното производство.
7. Моля, поставете дата и подпишете молбата.

A1. Лични данни на заявителя

Фамилия и име

Дата и място на раждане

Личен номер

Адрес (местоживеене или местопребиваване)

.....

Тел./Факс/Електронна поща

A2. Лични данни на законния представител (родител, настойник, попечител и др.), когато е приложимо (да се попълнят, ако заявителят се представлява законно)

Фамилия и име

Дата и място на раждане

Личен номер

Адрес

Тел./Факс/Електронна поща

A3. Лични данни на адвоката на заявителя, ако е приложимо (да се попълнят, ако заявителят вече има адвокат)

Фамилия и име

Адрес

Тел./Факс/Електронна поща

Б. Информация относно спора, за който се иска правна помощ

Моля, приложете копия от всички удостоверителни документи.

B1. Вид на спора (развод, трудов и др.)

B2. Стойност на спора, ако може да бъде изразена в пари, както и валутата, в която е изразена стойността на спора

B3. Описание на ситуацията, за чието уреждане се иска публична правна помощ (включително компетентният съд, датата на заседанието, доказателствата и др.)

В. Данни за производството

Моля, приложете копия от всички удостоверителни документи.

V1. Настоящата или предстоящата Ви позиция в производството (ищец или ответник)

Опишете предмета на подадената за разглеждане жалба

.....

Име и данни за контакт на ответника

.....

V2. Специални причини да се иска спешно действие по молбата, ако е приложимо

V3. Моля, посочете разходите, които следва да се включат в молбата (отбележете)

а) съдействие от адвокат;

б) плащане на вещо лице;

в) плащане за писмен или устен преводач, чиито услуги са използвани по време на производството;

г) плащане на таксата на съдебен изпълнител;

д) освобождаване от, намаляване на, разсрочване или отсрочване на плащане на правни разноски и/или гаранции, както е предвидено от закона, включително дължимите на етапа на принудително изпълнение такси и гаранции.

V4. Моля, посочете дали публичната правна помощ се иска за получаване на:

Съдействие от адвокат в рамките на извънсъдебни процедури

Съдействие от адвокат преди започване на съдебно производство

Съдействие от адвокат (консултация и/или представителство) в рамките на текущо съдебно производство. В такъв случай, моля, посочете:

— регистрационен номер

— дата на заседанието

— име на съда

— адрес на съда

Съдействие от адвокат при процедури за съдебен контрол срещу решение на съд. В такъв случай, моля, посочете:

— име на съда

— дата на решението

— причината, поради която се иска съдействие

— обжалването срещу решението

Съдействие от адвокат при производство за принудително изпълнение. В такъв случай, моля, посочете:

— име на съда

— дата на разпореждането или дата на издаване на друго разпореждане с изпълнителна сила.

V6. Посочете дали имате някаква застраховка или други права и механизми, с които съдебните разноски могат да се покрият изцяло или частично.

Ако да, моля дайте подробности:

.....

.....

Г. Семейно положение

Колко души живеят във Вашето домакинство?

Моля, посочете връзката им с Вас

| Фамилно име и | Връзка с | Дата на раждане| Това лице| Лицето |

| име | заявителя| (за | лице | заявител |

| | | малолетни или непълнолетни лица) | финансово зависимо ли е | финансово зависимо ли е |

| | | от заявителя?| от това лице?|

| | | | | |

| | | | | |

| | | | | |

| | | | | |

Има ли лице, което е финансово зависимо от Вас, което не живее с Вас?

Фамилия и име	Връзка със заявителя	Дата на раждане
		(за малолетни и непълнолетни)

Зависим ли сте финансово от лице, което не живее с Вас?

Фамилия и име	Връзка със заявителя

Д. Финансова информация

Моля, посочете информация за Вас, за лицето, с което сте във фактическо съжителство, или за съпруга(та), за всяко лице, което е финансово зависимо от Вас, или, ако е приложимо, за всяко лице, от което Вие сте финансово зависим(а).

Ако получавате други финансови средства освен издръжка от лице, от което сте финансово зависим(а) и което не живее с Вас, моля, посочете това лице в раздел Д.1. „Други доходи“.

Ако предоставяте финансова подкрепа за лице, различно от някой, който е финансово зависим от Вас и който живее с Вас, моля, посочете това лице в раздел Д.3. „Други разходи“.

Моля, приложете всички удостоверителни документи за описаните по-горе случаи.

Моля, посочете валутата, в която сте изразили паричните стойности в таблицата, ако са изразени във валута, различна от румънски леи.

Д.1. Данни за I. Заявител II. Съпруг(а) или III. Лица на издръжка	
месечен доход	неключили брак лица издръжаци
	заявителя
Заплати,	
обезщетения:	
Търговска печалба:	
Пенсии:	
Доход:	
Помощи от	
държавата:	
1. надбавки:	
2. обезщетение за безработица	
и социални	
осигуровки:	
Доход от	
права	
върху определено	
движимо или недвижимо имущество:	
Друг доход:	
ОБЩО:	

Д.2. Брой |I. Заявител |II. Съпруг(а) или|III. Лица на издръжка|

Имоти		неспключили брак		лица		издръжаци		
								[заявителя]

Сградата, в която								
живеете:								

Друга сграда:								

Земя:								

Спестявания:								

Акции:								

Моторни превозни средства:								

Други активи:								

ОБЩО:								

Д.З. Месечни		Заявител		Съпруг(а) или		Лица на издръжка		
разходи				неспключили брак		лица		издръжаци
								[заявителя]

Данъци:								

Социалноосигурителни								
вноски:								

Местни данъци:								

Ипотечни								
задължения:								

Наем и жилище								
задължения:								

Образование								
задължения:								

Образование								
Грижи за деца								
задължения:								

Вноски:								

Изплащане на								
заеми:								

Издръжка, дължима на трети лица								
въз основа на								
правно задължение:								

Други разходи:								

ОБЩО:								

Заявявам под клетва, че предоставената информация е вярна и пълна, и се задължавам незабавно да декларирам пред компетентния орган, който обработва молбата, всяка промяна във финансовото си положение.

Изготвено в

Дата

Подпис

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Искането за получаване на публична правна помощ се заявява писмено и включва информация за предмета и естеството на производството, за което се иска публична правна помощ, самоличността, личния номер, местожителството и финансовото положение на заявителя и неговото

семејство, като се прилагат удостоверителни документи за неговите и на семејството му доходи, а също и доказателства за задължения за издръжка или плащане. Молбата се придружава и от клетвена декларация от заявителя, в която се посочва дали е получавал публична правна помощ през последните 12 месеца, под каква форма, по какъв въпрос и в какъв размер.

Съдът може да поиска от страните всякакви пояснения или доказателства, както и писмена информација от компетентните органи.

Извънсъдебна помощ се предоставя от Службата за правна помощ към всяка адвокатска колегија въз основа на молба, чијто модел е одобрен от Отдела за координирање на правната помощ, като в неа се вклучва информација за предметот и естеството на производството, за коешто се иска публична правна помощ, самоличността, личниот номер, местожителството и финансвото положение на заявителя и неговото семејство, като се прилагат удостоверителни документи за неговите и на семејството му доходи, а също и доказателства за задължения за издръжка или плащане. Молбата се придружава и от клетвена декларация от заявителя, в която се посочва дали е получавал публична правна помощ през последните 12 месеца, по какъв въпрос и в какъв размер.

Заявителјат предоставя доказателства за финансвото си положение основно със следните документи:

удостоверение за дохода на заявителя и на другите членове на неговото семејство;

семејна книжка и ако е приложимо, удостоверения за раждане на децата;

удостоверение за увреждане на заявителя или на дете, ако е приложимо;

клетвена декларация, в която се посочва, че заявителят и членовите на неговото семејство не получават дополнителни доходи;

клетвена декларация за активите на заявителя и неговото семејство;

клетвена декларация, в която се посочва, че заявителят и/или другиот родител декларира, че детето не е поверено на грижите на друг

упълномощен частен орган или општествена служба, или на юридическо лице, нито е настанено при такъв орган, служба или юридическо лице;

предоставено от компетентните органи доказателство относно заявлението за облагаеми активи на името на заявителя или, ако е приложимо, на името на други членове на неговото семејство;

други документи, които се изискват за установяване на правото на правна помощ по закон.

(Член 14 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и дополнения, и член 73 от Закон № 51/1995 за организацията и упражняването на адвокатската професија, с последващите изменения и дополнения).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбата за публична правна помощ се подава до компетентниот съд, който разглежда делото, за коешто се иска помощта; когашто публичната правна помощ се иска за принудително изпълнение на съдебно решение, молбата е в компетентноста на изпълнявашиот съд. Когашто не може да се определи компетентниот съд, делото се решава от районниот съд, в чијто териториална компетентност се намира местожителството или местопребивавањето на заявителя.

Ако публичната правна помощ се иска за текущо съдебно производство, молбата(ите) за получаването ѝ, ако е приложимо, се разглежда(т) от състава, на който е възложено разглеждането на основната искова молба.

Публична правна помощ се предоставя по всяко време докашто трае производството, от датата, на която заинтересованата страна е подала молбата, и се запазва през целиот процесуален етап, на който е била поискана. Молбата за публична правна помощ е ослободена от државни такси.

Публична правна помощ в производството за обжалване по съдебен ред може да биде предоставена въз основа на нова молба. Молбата за публична правна помощ в производството за обжалване по съдебен ред се отправя до съда, чието решение трябва да биде обжалвано, в срока за обжалване, и се разглежда в спешен порјаток от състав, който е различен от разгледалиот делото по същество.

С подавањето на молбата за публична правна помощ срокошто за обжалване се прекъсва само веднџ, ако заявителят представи удостоверителните документи в срок до десет дни. Нов срок за обжалване започва да тече от датата на собщаването на заклучението по молбата за публична правна помощ или, ако е приложимо, по молбата за преглед, т.е. дали е допусната или отхвърлена.

Ако молбата за публична правна помощ биде допусната, съдът незабавно собщаваша заклучението на заявителя и на адвокатската колегија.

Адвокатската колегија трябва в срок от 48 часа да назначи адвокат, който има право да пледира пред всеки апелативен съд, в зависимост от случает. Датата на назначаване на адвоката и неговите данни се собщават на съда и на заявителя не по-късно от 48 часа. Нов срок за обжалване започва да тече от датата, на която е назначен адвокатът.

Извънсъдебна помощ се предоставя от Службата за правна помощ към всяка адвокатска колегија въз основа на молба, чијто модел е одобрен от Отдела за координирање на правната помощ, като в неа се вклучва информација за предметот и естеството на производството, за коешто се иска публична правна помощ, самоличността, личниот номер, местожителството и финансвото положение на заявителя и неговото семејство, като се прилагат удостоверителни документи за неговите и на семејството му доходи, а също и доказателства за задължения за издръжка или плащане. Молбата се придружава и от клетвена декларация от заявителя, в която се посочва дали е получавал публична правна помощ през последните 12 месеца, по какъв въпрос и в какъв размер.

Молбата за извънсъдебна подкрепа се подава до Службата за правна помощ и се разглежда в срок от 15 работни дни от датата на регистрација, с решение за допускане или отхвърляне, ако е приложимо. Решението се врџва на заявителя в срок от 5 работни дни от датата на издавање на решението. Решението за отхвърляне на молбата за извънсъдебна подкрепа може да биде оспорвано пред Съвета на адвокатската колегија в срок от пет дни от уведомявањето за него. Възраженията срещу решението за отхвърляне се разглеждат в спешен порјаток от Съвета на адвокатската колегија на првото му заседание.

(Членове 11, 12 и 13 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и дополнения, и член 73 от Закон № 51/1995 за организацията и упражняването на адвокатската професија, с последващите изменения и дополнения).

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Съдът се произнася по молбата за публична правна помощ, без да призовава страните, като прави обосновано заклучение в заседание.

Заинтересованата страна може да подаде молба за преглед срещу решението, с коешто се отхвърля молбата за публична правна помощ, в срок от пет дни от датата, на която е врџено заклучението. Молбата за преглед се разглежда в заседание от друг състав и съдът издава неотменимо заклучение.

Ако молбата за публична правна помощ е одобрена под формата на содействие от адвокат, сощата, заедно със заклучението за одобрение, се испраща незабавно на председателот на адвокатската колегија в района на този съд. Председателот на адвокатската колегија или упълномощениот за тази цел от него адвокат определя в срок от три дни адвокат, вклучен в списката на Регистрото за правна помощ, на когото испраща

заклучението, заедно с известието за назначаване. Председателят на адвокатската колегия трябва също така да информира получателя на публичната правна помощ за името на назначения адвокат. Получателят на публичната правна помощ може сам да поиска назначаването на определен адвокат, със съгласието на последния в съответствие със закона.

Молбата за извънсъдебна подкрепа се подава до Службата за правна помощ към всяка адвокатска колегия и се разглежда в срок от 15 работни дни от датата на регистрация, с решение за допускане или отхвърляне, ако е приложимо. Решението се връчва на заявителя в срок от 5 работни дни от датата на издаване на решението. Председателят на компетентната адвокатска колегия назначава адвокат от Регистъра за правна помощ на колегията съгласно решението за предоставяне на извънсъдебна подкрепа. Председателят на адвокатската колегия може да одобри, ако е възможно, извънсъдебната подкрепа да бъде предоставена от адвокат, избран от лицето, на което е предоставена правна помощ.

(Член 15 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения, и член 73 от Закон № 51/1995 за организацията и упражняването на адвокатската професия, с последващите изменения и допълнения).

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Публична правна помощ под формата на съдействие от адвокат се предоставя съгласно Закон № 51/1995 за организацията и упражняването на адвокатската професия, публикуван наново, с последващите изменения и допълнения, отнасящ се за правна помощ или безплатна правна помощ. Ако молбата за публична правна помощ е одобрена под формата на съдействие от адвокат, същата, заедно със заключението за одобрение, се изпраща незабавно на председателя на адвокатската колегия в района на този съд. Председателят на адвокатската колегия или упълномощеният за тази цел от него адвокат определя в срок от три дни адвокат, включен в списъка на Регистъра за правна помощ, на когото изпраща заключението, заедно с известието за назначаване. Председателят на адвокатската колегия трябва също така да информира получателя на публичната правна помощ за името на назначения адвокат. Получателят на публичната правна помощ може сам да поиска назначаването на определен адвокат, със съгласието на последния в съответствие със закона.

Съдействието от адвокат може да бъде също и извънсъдебна подкрепа и да се състои в предоставянето на консултации, подаването на искания, молби или уведомления или предприемането на други подобни правни действия, както и в представяване на клиенти пред публични органи или институции, различни от съдебни органи или органи със съдебни правомощия, с цел да се гарантира упражняването на определени права или законни интереси. Извънсъдебната подкрепа трябва да доведе до предоставяне на заявителя на ясна и достъпна информация в съответствие с действащите разпоредби относно компетентните институции и, ако е възможно, изискванията, сроковете и процедурите, предвидени от закона за признаването, гарантирането или упражняването на правото или интереса, които се твърдят от заявителя. Извънсъдебната подкрепа се предоставя в съответствие със Закон № 51/1995, публикуван наново, с последващите изменения и допълнения.

Молбата за извънсъдебна подкрепа се подава до Службата за правна помощ към всяка адвокатска колегия и се разглежда в срок от 15 работни дни от датата на регистрация, с решение за допускане или отхвърляне, ако е приложимо. Решението се връчва на заявителя в срок от 5 работни дни от датата на издаване на решението. Решението за отхвърляне на молбата за извънсъдебна подкрепа може да бъде оспорвано пред Съвета на адвокатската колегия в срок от пет дни от уведомяването за него. Възраженията срещу решението за отхвърляне се разглеждат в спешен порядък от Съвета на адвокатската колегия на първото му заседание.

Председателят на компетентната адвокатска колегия назначава адвокат от Регистъра за правна помощ на колегията съгласно решението за предоставяне на извънсъдебна подкрепа. Председателят на адвокатската колегия може да одобри, ако е възможно, извънсъдебната подкрепа да бъде предоставена от адвокат, избран от лицето, на което е предоставена правна помощ.

Когато молбата за публична правна помощ е одобрена под формата на такса, плащана за вещо лице, писмен или устен преводач, в заключението за одобряване на помощта се определя също и дължимата за тях предварителна такса. Съдът ще определи окончателната такса след предоставянето на услугата, за която е платена предварителната такса.

Когато молбата за публична правна помощ е одобрена под формата на такса, плащана за съдебния изпълнител, в заключението за одобряване на помощта се определя също и дължимата за съдебния изпълнител предварителна такса в зависимост от сложността на случая към съответната дата. Молбата и заключението за одобрение се изпращат възможно най-бързо до териториалната камера на съдебните изпълнители в рамките на териториалния район на съда. Съветът на териториалната камера на съдебните изпълнители трябва да назначи такъв в срок от три дни и на този съдебен изпълнител се изпраща съответното заключение заедно с известието за назначаване. Председателят трябва също така да информира получателя на публичната правна помощ за името на назначения съдебен изпълнител. Получателят на публичната правна помощ може сам да поиска назначаването на определен съдебен изпълнител, който има съответна териториална компетентност.

След като съдебният изпълнител е изпълнил задълженията си по закон и нормативните уредби за неговата дейност, съдът определя окончателната такса по искане на съдебния изпълнител, в зависимост от сложността на случая и обема на извършената работа, в рамките на определените от закона възнаграждения.

Когато бъде одобрена молба, с която се предоставят механизми за плащане на съдебни разноски, в заключението се определя дали се прилага освобождаване от плащане или процент на отстъпка, сроковете за плащане и размерът на вноските, ако е приложимо. Когато подлежащите на плащане съдебни разноски превишават двойния размер на нетния месечен доход на семейството на заявителя за месеца преди подаването на молбата за публична правна помощ, плащането се разсрочва така, че платимата месечна вноска да не превишава половината от нетния доход на семейството, освен ако съдът не счита за необходимо да се предостави друга по-благоприятна форма на помощ. Плащането на съдебните разноски не може да се разсрочва на повече от 48 месечни вноски.

(Членове 23, 24, 25, 32, 33, 34 и 35 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения, и членове 71 и 73 от Закон № 51/1995 за организацията и упражняването на адвокатската професия, с последващите изменения и допълнения).

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Публична правна помощ под формата на съдействие от адвокат се предоставя съгласно Закон № 51/1995 за организацията и упражняването на адвокатската професия, публикуван наново, с последващите изменения и допълнения, отнасящ се за правна помощ или безплатна правна помощ. Ако молбата за публична правна помощ е одобрена под формата на съдействие от адвокат, същата, заедно със заключението за одобрение, се изпраща незабавно на председателя на адвокатската колегия в района на този съд. Председателят на адвокатската колегия или упълномощеният за тази цел от него адвокат определя в срок от три дни адвокат, включен в списъка на Регистъра за правна помощ, на когото изпраща заключението, заедно с известието за назначаване. Председателят на адвокатската колегия трябва също така да информира получателя на публичната правна помощ за името на назначения адвокат. Получателят на публичната правна помощ може сам да поиска назначаването на определен адвокат, със съгласието на последния в съответствие със закона.

Що се отнася до извънсъдебната подкрепа, председателят на компетентната адвокатска колегия назначава адвокат от Регистъра за правна помощ на колегията съгласно решението за предоставяне на извънсъдебна подкрепа. Председателят на адвокатската колегия може да одобри, ако е възможно, извънсъдебната подкрепа да бъде предоставена от адвокат, избран от лицето, на което е предоставена правна помощ. (Членове 23 и 35 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193 /2008, с последващите изменения и допълнения, и членове 71 и 73 от Закон № 51/1995 за организацията и упражняването на адвокатската професия, с последващите изменения и допълнения)

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Публична правна помощ може да се предоставя в следните форми:

- а) плащане на таксата за представителство, правно съдействие и когато е приложимо, защита от назначен или избран адвокат, за да се гарантира упражняването или защитата на право или законен интерес в съда или за предотвратяване на спор, наричано по-нататък съдействие от адвокат;
- б) плащане, предоставено на вещо лице, писмен или устен преводач, чиито услуги са използвани по време на съдебното производство, с одобрението на съда или на съдебния орган, ако такова плащане е задължение на лицето, кандидатстващо за публична правна помощ;
- в) плащане на таксата на съдебен изпълнител;
- г) освобождаване от, намаляване на, разсрочване или отсрочване на плащане на правни разноски, както е предвидено от закона, включително на дължимите на етапа на принудително изпълнение.

Когато публична правна помощ се предоставя на граждани на държави — членки на ЕС, или на други лица, които са жители или обичайно пребивават на територията на държава членка, одобрената публична правна помощ може да включва също и:

- а) разходи за превод на представени от получателя на помощта документи, изискани от съда или от съдебния орган за решаването на делото, както и освобождаване на свързани с това подадени или получени в съответствие с настоящата глава искания и документи от формалности по легализация или от всяка друга равностойна формалност;
- б) услуги на устен преводач в производството, водено пред съда/съдебния орган;
- в) разходи, направени за пътуване, което получателят на помощта или друго лице трябва да предприеме до Румъния по искане на съда или на съдебния орган, или когато законът изисква задължителното присъствие на някое от тези лица

Публична правна помощ може да се предостави самостоятелно или едновременно в която и да е от посочените по-горе форми. Стойността на публичната правна помощ, предоставена — самостоятелно или едновременно — под формата на съдействие от адвокат, вещо лице, писмен или устен преводач или съдебен изпълнител, не може да превишава максималното ниво, равняващо се на 12 брутни минимални заплати за страната за едногодишен период в годината, в която е подадена молбата за помощ.

(Членове 6, 7 и 44 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения).

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Разходите, за които с одобряването на публична правна помощ на страната е предоставено освобождаване или намаление, се налагат на другата страна, ако тя загуби делото. Загубилата страна е задължена да плати тези суми на държавата.

Ако страната, получила публична правна помощ, загуби, тя трябва да поеме направените от държавата разходи за производството. С решението по делото обаче съдът може да реши да задължи страната, получила публичната правна помощ, да възстанови всички или част от направените от държавата разходи, ако с небрежното си поведение по време на производството страната е станала причина за загубата на делото или ако съдебно решение е потвърдило злонамерено водене на делото.

(Членове 18 и 19 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193 /2008, с последващите изменения и допълнения).

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Ако съдебното решение по делото, за което е била одобрена публична правна помощ, стане обект на процедура по обжалване, предоставената на предходния процесуален етап публична правна помощ в предписаната форма на съдействие от адвокат се разширява по закон, за да включи изготвянето на молбата и основанията за обжалването, както и прибягването до и провеждането на процедурата по обжалване.

Адвокатската колегия се уведомява незабавно за издаденото с право на обжалване съдебно решение и за копието от заключението, с което се одобрява публичната правна помощ, с цел проверка и потвърждаване или, ако е приложимо, за назначаване на адвокат, който има право да пледира пред апелативен съд. За процедурата по обжалване адвокатът има право на отделно възнаграждение, което се определя от апелативния съд съгласно закона.

Ако страната не е получила публична правна помощ на процесуалния етап, предхождащ процедурата по обжалване, такава помощ се иска с подаване на нова молба.

Нов срок за обжалване започва да тече от датата, на която е назначен или признат адвокатът. Датата на назначаване на адвоката и неговите данни се съобщават на съда и на заявителя не по-късно от 48 часа.

Апелативният съд проверява дали изискванията за предоставяне на публична правна помощ все още са в сила. Ако съдът установи, че те вече не са налице, в свое заключение той решава да прекрати помощта и да задължи страната да възстанови всички или част от разходите, направени от държавата под формата на възнаграждение за адвокат.

(Член 13.1 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения).

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Правото на публична правна помощ се погасява със смъртта на страната или с подобряването на финансовото положение на тази страна до степен, при която тя може да си позволи съдебните разноски.

При приемане на молбата за публична правна помощ заявителят се уведомява, че ако загуби делото, той ще поеме съдебните разноски на другата страна и ще се разгледа възможността да възстанови получените като публична правна помощ суми, ако заинтересована страна се обърне към съда, одобрил тази помощ, и представи доказателство относно действителния статут на лицето, за което е одобрена молбата; публичната правна помощ не се преустановява по време на новите разследвания.

Ако съдът установи, че молбата за публична правна помощ е подадена недобросъвестно, с прикриване на истината, той издава заключение, с което задължава лицето, получило неоправдано публичната правна помощ, да възстанови сумите, от които е било освободено като обезщетение, и да плати глоба в до петкратен размер на сумата, за която е получило неоправдано освобождаване. Срещу заключението може да се подаде само молба за преглед, с възможност за обосновано искане за преглед или за решение за намаляване на обезщетението или глобата. Молбата се подава в срок от пет дни от датата, на която е съобщено заключението, и се разглежда от друг състав с неотменимо заключение.

Когато с окончателно или неотменимо съдебно решение получателят на публична правна помощ придобие активи или вземания, чиято стойност или размер превишава десет пъти стойността на предоставената публична правна помощ, той е длъжен да възстанови публичната помощ.

Процедурата за възстановяване е посочена в глава III от извънредното постановление.

(Членове 10, 14, 17 и член 50, параграф 2 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения).

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Съдът се произнася по молбата за публична правна помощ, без да призовава страните, като прави обосновано заключение в заседание.

Заинтересованата страна може да подаде молба за преглед срещу решението, с което се отхвърля молбата за публична правна помощ, в срок от пет дни от датата, на която е връчено заключението. Молбата за преглед се разглежда в заседание от друг състав и съдът издава неотменимо заключение.

Публична правна помощ може да бъде отказана, когато е поискана неправомерно, когато прогнозната ѝ стойност е непропорционална на стойността на предмета на делото и когато не се иска за защита на законен интерес или се иска за действие, което противоречи на обществения или конституционния ред.

Ако искът, за чието уреждане се иска публичната правна помощ, попада в категорията на онези, за които може да се използва медиация или други алтернативни процедури за уреждане на спорове, молбата за публична правна помощ вероятно ще бъде отхвърлена, ако бъдат представени доказателства, че заявителят за публична правна помощ е отказал провеждането на такава процедура, преди да се заведе съдебно производство. Публична правна помощ може да бъде отказана, когато заявителят претендира за вреди за увреждане на неговия имидж, чест или репутация, при условие че не е претърпял материални вреди, и когато молбата е в резултат от дейността на заявителя като търговец или самостоятелно заето лице.

Когато публична правна помощ се предоставя на граждани на държави — членки на ЕС, или на други лица, които живеят или обичайно пребивават на територията на държава членка, централният орган на Румъния може да откаже да предаде молба за правна помощ на друга държава членка, ако тази молба е очевидно необоснована или извън обхвата на Директива 2002/8/ЕО на Съвета. Ако молбата за правна помощ бъде отхвърлена от компетентния орган на държавата членка, към който е отправена, централният орган на Румъния ще поиска от заявителя да възстанови разходите за превод.

(Членове 15, 16, 45 и 46 от Извънредно постановление № 51/2008 за публичната правна помощ по гражданскоправни въпроси, одобрено със Закон № 193/2008, с последващите изменения и допълнения).

Допълнителна информация

Полезни връзки:

 [Uniunea Națională a Barourilor din România](#) (Национален съюз на адвокатските колегии в Румъния)

Последна актуализация: 22/05/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Словакия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Разноски по производството са по-специално разходите, направени от страните и техните представители, включително съдебните такси, пропуснатите ползи за страните и техните законни представители, разходите за събиране на доказателства, нотариалните разноски и такси за действия, извършени в качеството на съдебен комисар, хонорарите и разноските на изпълнителя на завещание при процедура за наследяване, хонорарите за устен превод и за представителство, когато представителят е адвокат.

Страните по производството заплащат процесуалните разноски, направени от тях или от техните представители. Общите разноски се заплащат от страните пропорционално на участието им по делото и в производството.

Когато на страните е определен адвокат, който да ги представлява, държавата покрива адвокатските разноски и хонорара за представителство.

При производство за наследяване нотариалните такси и разноски се заплащат от наследника, освен ако пасивите в наследствената маса са повече от активите. Ако има няколко наследника, те заплащат тези разходи пропорционално на нетната стойност на дела си от наследството. В други случаи тези разходи се поемат от държавата.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Определение на термина „правна помощ“ се съдържа в Закон № 327/2005 за предоставянето на правна помощ на лица, изпитващи материални затруднения, за изменение на Закон № 586/2003 за юридическата професия и за изменение на Закон № 455/1991 относно търговската дейност (наричан „Закон за търговията“), изменен със Закон № 8/2005 (наричан по-нататък „Закон за правната помощ“). Член 4, буква а) от Закона за правната помощ гласи следното: „Правна помощ е предоставянето на правни услуги на лица, които съгласно настоящия закон имат право на това във връзка с упражняване на техните права, включително по-специално правни консултации, помощ при извънсъдебни производства, включително улесняване на уреждането на спорове чрез медиация, изготвяне на становища, представяни пред съдилищата, процесуално представителство и извършване на действия във връзка с такова представителство, както и заплащане на пълния размер на произтичащите от това разходи или на част от него.“

За повече информация вижте [уебсайта на Центъра за правна помощ](#), който е достъпен и на [английски език](#).

3 Какви са изискванията за предоставяне на правна помощ?

Центърът за правна помощ предоставя и предварителни консултации.

Всяко физическо лице може да получи предварителна консултация. Предварителната консултация е насочена към:

- обяснение на условията, при които се предоставя правна помощ;
- предоставяне на основни правни съвети;
- посочване на риска от пропускане на срок в конкретен случай;
- оказване на съдействие при попълване на молба за правна помощ.

Предварителната консултация се предоставя само за един казус, еднократно и за не повече от един час. В Закона за правната помощ е предвидена такса от 4,50 EUR за предоставяне на една предварителна консултация.

Съгласно предвиденото в Закона за правната помощ при национални спорове правна помощ може да бъде предоставена на всяко физическо лице, докато при трансгранични спорове такава помощ може да бъде предоставена само на физически лица, чието местоживеене или обичайно пребиваване е в държава членка (това включва всички държави — членки на Европейския съюз, с изключение на Дания).

„Правоимащи лица“ са физически лица, на които с окончателно решение на Центъра за правна помощ е предоставена правна помощ, след като са доказали, че отговарят на условията, посочени в член 6 от Закона за правната помощ.

„Чуждестранни правоимащи граждани“ са физически лица, които отговарят на предвидените в Закона за правната помощ условия за предоставяне на правна помощ по трансгранични спорове и чието право на такава помощ е признато с окончателно решение на Центъра за правна помощ.

„Национални правоимащи лица“ са физически лица, които пребивават постоянно или временно в Словашката република и търсят правна помощ в друга държава членка, в която компетентният съд разглежда трансграничния спор.

Физическите лица имат право да получат правна помощ, ако отговарят едновременно на следните три условия (тези условия трябва да бъдат изпълнени от физическите лица в случай на национални спорове; производствата по лична несъстоятелност не са обхванати от тези разпоредби):

а) физическото лице изпитва материални затруднения, т.е. получава помощи за материални нужди и свързаните с тях обезщетения, доходът на физическото лице не надвишава 1,4 пъти жизнения минимум (или не надвишава 1,6 пъти жизнения минимум, когато правната помощ се предоставя с принос от молителя при условията, предвидени в закона) и то не може да си позволи достъп до правни услуги със собственото си имущество (документите, доказващи размера на дохода, трябва да са издадени преди не повече от три месеца);

б) спорът не е явно неоснователен;

в) стойността на спора надхвърля стойността на минималната работна заплата, определена от съответното законодателство (това не се отнася за спорове, при които стойността на спора не може да бъде определена, например когато се решава въпросът за родителските права и задължения по отношение на малолетни и непълнолетни деца).

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Съгласно Закона за правната помощ такава помощ може да бъде предоставяна по граждански, трудови и семейни дела, по производства за опрощаване на задължения по силата на специално законодателство, по производства пред административен съд, както и, в последния случай, по производства пред Конституционния съд на Словашката република (наричани по-нататък „национални спорове“).

При трансгранични спорове правна помощ може да бъде предоставена по реда на Закона за правната помощ във връзка с граждански, семейни и търговски дела и дела в областта на убежището, по административни производства за експулсиране, по производства, свързани със задържането на гражданин на трета държава, по производства, свързани със задържането на лицето, поискало правна помощ, по производства за предоставяне на убежище, като в последния случай помощта може да се предоставя и по производствата пред административен съд и пред Конституционния съд на Словашката република, както и на лица, по отношение на които действието на нормативен акт от трудовото законодателство е било спряно по силата на специално законодателство във връзка с производство относно подаването на молба за налагане на спешна мярка.

Наказателноправните въпроси не попадат в обхвата на Центъра за правна помощ.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Да, когато има опасност молителите да изпуснат краен срок, те могат да подадат до Центъра за правна помощ молба за временна правна помощ едновременно с подаването на основната молба; те трябва да докажат риска от пропускане на конкретен срок. В такъв случай Центърът за правна помощ взема без ненужно отлагане решение по предоставянето на временна правна помощ, преди да вземе решение за уважаване на основната молба за правна помощ.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Молбите са достъпни на [вебсайта на Центъра за правна помощ](#) и във всеки офис на Центъра за правна помощ.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Това трябва да бъдат документи, които удостоверяват информацията, посочена в молбата, и доказват нуждата на молителя от материална помощ (документите, доказващи нуждата от материална помощ, трябва да са издадени преди не повече от три месеца).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

В офиса на Центъра за правна помощ, намиращ се в най-голяма близост до мястото, където молителят пребивава постоянно, временно или обичайно. За повече информация вижте [вебсайта на Центъра за правна помощ](#).

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Центърът за правна помощ взема решение дали да предостави правна помощ в рамките на 30 дни от получаване на молбата (60 дни в случай на трансгранични молби); решението се изпраща с препоръчана поща и се връчва лично на адресата, или се изпраща по електронен път със заверен електронен подпис, като се използва активираната електронна пощенска кутия на молителя.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

По покана на Центъра за правна помощ молителите трябва да сключат договор за правна помощ директно с Центъра или с определен адвокат и да упълномощят Центъра или назначения адвокат да извършва действията, за които се предоставя правната помощ, в срок от три месеца от издаването на окончателното решение за предоставяне на правна помощ.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

С решението за предоставяне на правна помощ Центърът за правна помощ назначава адвокат, правен съветник от Центъра или медиатор, който да представлява в съда правоимащото лице, когато това е необходимо, за да се защитят неговите интереси.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

С решението на Центъра за правна помощ се предоставя или пълно право на правна помощ, или право на правна помощ с принос на молителя в размер на 20% от съдебните разноски, или се отказва такова право.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Не е приложимо.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Да, правна помощ се предоставя и за редовните и извънредните производства по обжалване и по принудително изпълнение.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Да, правната помощ може да бъде оттеглена преди окончателното приключване на производството. Условията, при които правната помощ може да бъде оттеглена, са уредени в член 14 от Закона за правната помощ.

Центърът за правна помощ може да реши да оттегли правната помощ при следните обстоятелства:

ако правоимащото лице не сътрудничи на Центъра или на назначения адвокат съгласно указанията;

ако по време на предоставянето на правната помощ настъпят промени в доходите и финансовото състояние на правоимащото лице и то вече не отговаря на условието, посочено в член 6, параграф 1, буква а), за да продължи да има право на правна помощ;

ако правоимащото лице не сключи договор с назначения адвокат или не предостави пълномощно на Центъра или на назначения адвокат в срок от три месеца от издаването на окончателното решение за предоставяне на правна помощ;

ако се окаже, че молителят е получил право на правна помощ въз основа на невярна или непълна информация;

или ако правоимащото лице не изпълни искането, посочено в член 13, параграф 3 (т.е. искането на Центъра да му бъдат предоставени в срок от осем дни доказателства, че правоимащото лице все още отговаря на условията за получаване на правна помощ).

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Когато процедурата е прекратена съгласно Административнопроцесуалния кодекс (например поради непредставяне на необходимите документи), е възможно да се подаде жалба по административен ред в срок от 15 дни от получаване на решението.

Когато процедурата или по-точно молбата за правна помощ не е била удовлетворена съгласно Закон № 327/2005 с измененията към него (например поради явна неоснователност на спора или поради това, че молителят не отговаря на критерия за доход), е възможно да се подаде жалба по съдебен ред пред административния съд в срок от 15 дни от получаването на решението.

Решението, с което се отказва правна помощ, трябва да съдържа елементите, посочени в специалното законодателство (т.

е. Административнопроцесуалния закон № 71/1967 (Административнопроцесуален кодекс), с измененията), и да информира молителя, че освен ако не настъпи промяна в доходите или финансовите му обстоятелства, той няма право да подава повторно молба за същото дело в 6-месечен срок от издаване на решението.

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

По принцип искането за правна помощ не води до спиране на давностния срок. Единственото изключение е срокът за предявяване на иск пред административен съд. Ако преди предявяването на иск молителят поиска от Центъра за правна помощ да осигури адвокат по силата на специално законодателство, срокът за предявяване на иск пред административния съд се спира от датата на това искане до постановяването на окончателно решение по него.

Когато съществува риск от пропускане на срока и когато искането не е било очевидно подадено в условията на времеви натиск (в последния ден от срока), Центърът за правна помощ може да реши, че правото на правна помощ по отношение на конкретно процесуално действие (като предявяване на иск, участие в съдебно заседание и др.) следва да бъде временно удовлетворено дори преди да бъде направена оценка на искането за правна помощ; това дори би могло да се направи неколкостранно за различни процесуални действия, при условие че е възможно да се определят точно процедурите и правата, които могат да попаднат в обхвата на давността, и при условие че документацията и доказателствата, представени с искането или посочени в него, позволяват да се извърши съответното процесуално действие.

Съгласно закона Центърът може също така впоследствие да начисли процесуалните разноски в размера, определен съгласно специалното законодателство, ако от оценката на условията за получаване на правна помощ следва, че молителят не отговаря на тези условия.

Последна актуализация: 03/06/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Финландия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Разноските за съдебни производства варират в зависимост от естеството и обхвата на делото. Съдебните разноски включват например възнагражденията и разходите за правна помощ, разноските, произтичащи от разходите за обезщетения за свидетели и за предоставяне на услуги за устен и писмен превод, таксите за обработка и таксите за документи, събирани от различните органи, както и таксите за принудително изпълнение, дължими на държавата. Възнагражденията за правна помощ представляват по-голямата част от разноските за съдебни производства. По правило всяка страна поема собствените си съдебни разноски. Съдът обаче може да постанови загубилата страна да заплати разноските, направени от противната страна.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Правна помощ се предоставя за сметка на държавата на лица, които се нуждаят от експертна помощ по правен въпрос, но чието финансово състояние не им позволява да заплатят разноските за производството. Правната помощ включва правен съвет, необходимите мерки и представителството пред съда и другите органи, както и освобождаване от разноските за производството. Правна помощ се предоставя за сметка на държавата на лица, които се нуждаят от експертна помощ по правен въпрос, но чието финансово състояние не им позволява да заплатят разноските за производството.

3 Какви са изискванията за предоставяне на правна помощ?

Правна помощ по дела под финландска юрисдикция се предоставя на лица, които пребивават във Финландия, и на лица, чието местожителство или обичайно пребиваване е в друга държава — членка на Европейския съюз (ЕС) или на Европейското икономическо пространство (ЕИП). Освен това се предоставя правна помощ, ако делото трябва да бъде гледано от финландски съд или ако има специални основания за правна помощ.

При дела, разглеждани в чужбина, правната помощ включва предоставянето на общ правен съвет.

Правна помощ не се предоставя на дружества или предприятия. Правна помощ се предоставя на предприемачи по търговски въпроси, различни от съдебни дела, само ако има специални основания за това.

Правна помощ се предоставя въз основа на молба — безплатно или срещу приспадане, в зависимост от финансовото състояние на молителя.

Финансовото състояние на молителя се оценява въз основа на средствата, с които той разполага на месец (налични средства), и неговото имущество. По принцип наличните средства се изчисляват въз основа на месечния доход, необходимите разходи и отговорностите за издръжка на молителя и на неговия съпруг/съпруга или партньор. Правна помощ се предоставя на лица, чиито налични средства и имущество не надвишават размер, определен с правителствен указ. Допълнителни разпоредби относно приходите и разходите, които трябва да се вземат предвид, отражението на задълженията за издръжка върху изчисляването на наличните средства, отчитането на имуществото и критериите за определяне на размера на подлежащата на приспадане сума от получателя на правната помощ са определени с правителствен указ.

Не се предоставя правна помощ, ако молителят има застраховка за съдебни разноски, която покрива разглежданото дело. Възможно е обаче при дела, които се разглеждат от съда, съдът да предостави правна помощ, доколкото разноските по производството надвишават максималното покритие, посочено в застрахователната полица. Когато молителят има право на безплатна правна помощ въз основа на финансовото си състояние, правна помощ може да се предостави и за покриване на подлежащата на приспадане сума, посочена в застрахователната полица.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Правна помощ е на разположение за дела, които се разглеждат пред съда, както и по правни въпроси в извънсъдебни производства.

Не се предоставя правна помощ, ако:

въпросът е от несъществено значение за молителя;

тя би била очевидно безпредметна, съотнесена пропорционално на ползите за молителя;

гледянето по делото би представлявало злоупотреба с процесуални права; или

делото се основава на прехвърлено право и има основание да се смята, че целта на прехвърлянето е била получаване на правна помощ.

По правило правната помощ не включва представителството при:

граждански иски, разглеждани от общ съд;

обикновено наказателно дело;

дела, свързани с данъчно облагане или държавно вземане; или

дела, при които правото да се изисква поправка или правото на обжалване се основава на членство в община или друга публична корпорация.

Дори в тези случаи е възможно обществен правен съветник да предостави правен съвет и да изготви всички необходими документи, ако е необходимо.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Лицето, подаващо молба за правна помощ, трябва да информира службата за правна помощ [oikeusaputoimisto], в случай че въпросът е спешен.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Формулярът на молбата за правна помощ може да се изтегли от: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/lomakkeet.html>

Формулярът на молбата за правна помощ също така е на разположение в службата за правна помощ. Данни за контакт със службите са на разположение на следния адрес: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>

Молба за правна помощ също може да се подаде чрез електронната услуга на адрес:

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

В молбата за правна помощ молителят трябва да предостави информация относно финансовото си състояние и делото, за което се отнася молбата за правна помощ, както и за застраховката си за правни разходи (вж. въпрос 6 във формуляра на молбата за правна помощ). По искане на службата за правна помощ молителят трябва също така да предостави декларация за своите доходи и разходи, както и за имуществото и задълженията си. Независимо от разпоредбите за поверителност службата за правна помощ има право да получи всякаква информация, която е необходима, за да се установи наличието на право на правна помощ на молителя въз основа на финансовото му състояние и това дали молителят има застраховка за съдебни разходи, която покрива разглежданото дело.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молба за правна помощ може да бъде подадена във всяка служба за правна помощ. Данни за контакт със службите са на разположение на следния адрес: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>

Молба за правна помощ също може да се подаде чрез електронната услуга на адрес:

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Службата за правна помощ взема решението за предоставяне на правна помощ. Решението се изпраща на адреса за контакт, посочен от молителя.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Молителят или неговият представител следва да се свържат със службата за правна помощ, за да се установи правото му на правна помощ.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Правната помощ се предоставя от обществени правни съветници. Независимо от това за оказване на правна помощ по дела, които трябва да бъдат разглеждани от съда, може също да бъде назначен и частен правен съветник, който се е съгласил да изпълни тази задача. За частен правен съветник може да бъде назначен само адвокат или лицензиран правен съветник. Когато получателят на правната помощ е предложил квалифицирано лице да бъде негов правен съветник, това лице трябва да бъде назначено, освен ако конкретни причини не изискват друго. При изпълнение на своята задача правният съветник е длъжен да спазва правилата за поведение на адвокатите.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Правната помощ включва, изцяло или частично, възнагажденията или таксите на правния съветник, в зависимост от средствата и спестяванията, с които разполага получателят. Правната помощ включва услугите на правен съветник за срок, не по-дълъг от 80 часа, освен ако съдът реши да удължи правната помощ по конкретни причини. При извънсъдебно решаване на правен въпрос таванът от 80 часа се спазва категорично.

Правната помощ включва също и възнагажденията за устен превод и разноските за писмен превод, възнагажденията за даване на показания пред съда и разноските за предоставяне на необходимите доказателства, като например медицински доказателства.

Ако молителят има застраховка за съдебни разходи и му е предоставена безплатна правна помощ, държавата може да заплати приспадането на застраховката за съдебни разходи. По определени причини може да бъдат заплатени и разходи, надвишаващи тавана на застраховката.

Размерът, който трябва да се заплати, е посочен в решението за правна помощ.

Получателят на правна помощ получава безплатно от съда и други органи документите, необходими за разглеждане на делото, копия от официални документи, услуги и др., и официални съобщения в Официален вестник и опити за принудително изпълнение.

Молител, който има право на безплатна правна помощ въз основа на наличните си средства и за който се счита, че не се нуждае от адвокат, може да бъде освободен от горепосочените възнагаждения.

Държавата не заплаща разноските на ответната страна, в случай че получателят на правната помощ загуби делото.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Размерът на приспадането на разноските за съдебното производство от получателя на правната помощ се определя въз основа на неговото финансово състояние. Ако правната помощ се предоставя от обществен правен съветник, получателят на правната помощ трябва да заплати подлежащата на приспадане сума на службата за правна помощ. Ако правната помощ се предоставя от частен правен съветник, получателят на правната помощ трябва да заплати подлежащата на приспадане сума на въпросния правен съветник.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Да. Правната помощ включва всички необходими правни разходи на молителя в зависимост от делото. Размерът на приспадането на разноските за съдебното производство от получателя на правната помощ се определя въз основа на неговото финансово състояние.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако се установи, че предпоставките за предоставяне на правна помощ не са съществували или ако обстоятелствата са се променили или са престанали да съществуват, службата за правна помощ или съдът могат да изменят решението за правна помощ или да решат, че предоставянето на правна помощ трябва да бъде прекратено. Когато се изменя подлежащата на приспадане сума от получателя на правната

помощ, се взема решение за това дали изменението да бъде приложено с обратна сила. Когато е взето решение, че правната помощ следва да бъде прекратена, се взема решение дали получателят трябва да обезщети държавата за получената правна помощ и се определя сумата на това обезщетение.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Ако не бъде предоставена правна помощ в съответствие с молбата, молителят може да отнесе въпроса за правната помощ до съда, който да вземе решение. Решението на службата за правна помощ се придружава от инструкции за внасяне на решението в съда за преразглеждане (подаване). Преразглеждането се извършва в писмен вид и се изпраща на службата за правна помощ, която е взела решението. Службата за правна помощ също така може сама да измени решението си. Ако службата за правна помощ прецени, че няма нужда от изменение, тя изпраща искането за решение до даден съд за преразглеждане. Съдът също може да промени преразглеждането от страна на службата за правна помощ в ущърб на молителя.

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

С молба за правна помощ се иска правна помощ по конкретен въпрос. С молба за правна помощ не се завежда дело пред съда и не се отлага изтичането на давностния срок.

За повече информация

При наказателно производство съдът може да назначи обществен защитник на заподозряното лице, както и правен съветник и лице за подкрепа на жертвата на престъпление по време на досъдебното производство и на процеса. Както за защитник, така и за правен съветник на жертвата на престъпление може да бъде назначен само обществен правен защитник, адвокат или, когато е налице специално основание, лицензиран правен защитник. Лицето за подкрепа трябва да бъде квалифицирано за тази задача. Ако съдът установи, че заподозряното лице е виновно за престъплението, за което му е назначен защитник в досъдебното производство и по време на процеса, той е длъжен да възстанови на държавата сумите за обезщетенията, платени с държавни средства. Ако заподозряното лице отговаря на предварителните финансови условия за правна помощ, сумата, подлежаща на възстановяване, не може да надвиши размера на предоставената правна помощ.

Допълнителна информация относно правната помощ е на разположение на: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>

Последна актуализация: 22/03/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Швеция

1 Какво включват разностите в производството и кой следва да ги заплаща?

В Швеция самите съдебни производства са безплатни, с изключение на таксата за искова молба, която понастоящем е 2800 SEK (приблизително 265 EUR). За дела, при които предметът на спора е на стойност, която не превишава 24 150 SEK (2270 EUR), таксата за искова молба е 900 SEK (85 EUR).

Ако ви бъде предоставена правна помощ, държавата ще заплати таксата за искова молба.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Следните видове правна помощ са на разположение при спорове (граждански дела):

Съвет

Правна помощ

И двата вида помощ се уреждат от [§ 1 Закона за правната помощ \(1996:1619\) \(rättshjälpslagen\)](#).

3 Имам ли право на правна помощ?

Съвет

Всяко лице — физическо лице, сдружение, предприятие и т.н. — може да получи съвет по всякакъв правен въпрос.

Съвет може да бъде предоставен от адвокат или помощник адвокат в правна кантора. Той може да ви бъде даден в рамките на най-много два часа и може да бъде разделен на няколко сесии. За съвета се начислява хонорар. Хонорарът понастоящем е в размер на 1802.50 SEK (приблизително 170 EUR) на час. Хонорарът може да бъде намален наполовина, ако страната, която получава съвета, няма достатъчно средства. Децата, които получават съвет, обикновено не трябва да заплащат никакъв хонорар. Ако хонорарът е намален, адвокатът или помощник-адвокатът, които са дали съвета, предявяват иск за плащане на останалата част от държавата.

Правна помощ

Правна помощ е на разположение само за физически лица, така че предприятията, сдруженията и т.н. не могат да получат този вид помощ.

Наследник на починало лице също може да отговаря на условията за правна помощ при определени обстоятелства. Гражданите на всички държави — членки на ЕС, имат същия статут като шведските граждани по отношение на правната помощ.

Правна помощ може да бъде предоставена по повечето правни въпроси (вж. въпрос 4).

Трябва да бъдат спазени определени условия, за да бъде предоставена правна помощ.

Трябва да сте получили съвет в рамките на поне един час труд.

Вашият доход не трябва да надвишава финансовия праг, който понастоящем е 260 000 SEK (приблизително 24 500 EUR). Когато се изчислява доходът, се вземат предвид всички финансови обстоятелства, свързани с молителя.

Вземат се под внимание например разходите, свързани с издръжката на деца, имуществото и дълговете.

Трябва да се нуждаете от правна помощ, както и от съвет, и да не е възможно да посрещнете тази нужда по какъвто и да било друг начин.

Трябва да се счете за разумно държавата да участва в разностите, като се има предвид естеството и значението на разглеждания въпрос, стойността на предмета на спора и другите обстоятелства.

Ако вие имате — или сте били длъжен да имате — застрахователна полица за правна защита, първо трябва да се използва тя.

Вижте цифровото ръководство на: <https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/behover-du-rattshjalp/har-du-ratt-till-rattshjalp/>.

На разположение е и ръководство, което да ви помогне да разберете дали имате, или нямате право на правна помощ въз основа на финансовите ви средства. Вижте: <https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/behover-du-rattshjalp/rakna-ut-ditt-ekonomiska-underlag/>

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Съвет

Както е посочено във въпрос 3 по-горе, съвет може да бъде даден по всякакви правни въпроси.

Например информация и съвет могат да бъдат дадени по следните въпроси:

Правила, свързани с брака и другите видове съжителство на съпружески начала

Правила, свързани с развода

Вноски за издръжка

Завещания и наследство

Покупки и договори

Правна помощ

Както е посочено във въпрос 3 по-горе, правна помощ може да бъде предоставена по повечето правни въпроси, но има някои изключения.

Например не може да бъде предоставена правна помощ по въпроси, които биха могли да включват помощ от обществен защитник или обществен правен съветник. Ако сте били жертва на престъпление, в някои случаи може да бъде назначен „правен съветник за пострадалото лице“ (*målsägandebitråde*) (вж. [Закон 1988:609 относно правните съветници за пострадалите лица](#)). Съветникът предоставя услугите си безплатно за жертвата на престъпление. Неговите задължения включват оказване на помощ за предявяване на граждански иск в резултат на престъпление, като например иск за обезщетение. Също така не може да ви бъде предоставена правна помощ, ако ви е бил назначен правен съветник.

При някои дела трябва да има специални основания за предоставяне на правна помощ. Примерите включват въпроси, които трябва да бъдат разглеждани в чужбина, или дела, при които стойността на иска очевидно няма да надвиши 24 150 SEK (приблизително 2270 EUR).

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Няма специални процедури в случаите, които изискват незабавна обработка на молбата за правна помощ. От друга страна, от общите принципи на процесуалното право следва, че всяко дело или производство трябва да бъде разглеждано възможно най-бързо.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Шведската Национална съдебна администрация (*Domstolsverket*) е изготвила опростен [формуляр на молба](#) с указания за попълване.

Формулярът може да се получи както от Органа за правна помощ (*Rättshjälpsmyndigheten*), така и от съдилищата.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Както е посочено в отговора на въпрос 6, шведската Национална съдебна администрация предлага, наред с другото, опростен [формуляр на молба](#), който също така съдържа указания за попълване. Моля, свържете се с [Националната съдебна администрация](#) за допълнителна информация.

Наред с другото, молбата за правна помощ трябва да съдържа информация относно правния въпрос, за който се отнася, за това дали въпросът трябва да бъде разглеждан в чужбина, дали по въпроса е предоставен съвет, дали имате или сте имали застрахователна полица за правна защита, покриваща този въпрос, както и информация относно финансовото ви състояние и други обстоятелства.

Не е необходимо да бъдат приложени други документи. Може обаче да е подходящо да се приложат всякакви други документи, които са на разположение, в подкрепа на предоставената информация.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбата за правна помощ трябва да бъде изпратена до съда или органа, който е компетентен да оцени молбата ви за правна помощ.

Ако делото или производството, свързано с въпросния граждански въпрос, е в ход, съдът трябва да оцени молбата за правна помощ. В противен случай [Органът за правна помощ](#) е този, който решава дали трябва да бъде предоставена или не правна помощ.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Органът за правна помощ или съдът, който оценява вашата молба за правна помощ, ще ви уведоми в писмена форма за взетото решение.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Ако ви е предоставена правна помощ, едновременно ще ви бъде назначен и правен съветник. Следователно вие следва да се консултирате с него /нея за допълнителна информация.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

За правен съветник може да бъде назначен адвокат, помощник-адвокат или друго подходящо лице. Ако вие предложите подходящо лице, то трябва да бъде назначено, ако това няма да доведе до значително увеличение на разноските и ако не са налице конкретни основания това да не се прави.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Когато е предоставена правна помощ, държавата ще поеме следните разноски:

Възнаграждението на правния съветник за до 100 часа труд, освен ако съдът определи друго

Разумните разходи за предоставяне на доказателства пред общия съд или шведския Трудов съд (*Arbetsdomstolen*)

Разумно направените разходи за разследване с цел защита на вашите права, до най-много 10 000 SEK (приблизително 942 EUR)

Разходите за медиация съгласно раздел 17 от глава 42 от [шведския Кодекс на съдопроизводството](#) (*rättegångsbalken*)

Таксите за искова молба и за обслужване, както и разходите за принудително изпълнение

От друга страна, вие ще трябва да поемете някои разходи, които правната помощ не включва. Възможно е обаче тези разходи да ви бъдат възстановени от другата страна, ако спечелите делото.

Ако ви е предоставена правна помощ, вие трябва да дадете своя принос към разноските, като заплатите такса за правна помощ. Тази такса представлява процент от разходите на вашия правен съветник. Системата за събиране на такси има шест нива в зависимост от доходите; те се изразяват във фиксирани интервали на доходите в шведски крони (SEK). Процентите за различните интервали варират от 2 до 40 %. Интервалът на доходите, в който вие попадате, и следователно процентът, който ще трябва да заплатите, се определят въз основа на финансовите ви средства. Те се изчисляват въз основа на годишния ви доход, лицата на ваша издръжка и вашето финансово състояние. Трябва да заплащате таксата за правна помощ на вашия правен съветник постоянно с възникването на разходите.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Ако ви е предоставена правна помощ, това означава, че имате достъп до всички обезщетения в обхвата на шведската система за правна помощ (вж. въпрос 12 по-горе). Съответно не е възможно да получите правна помощ само за определена част.

От друга страна, съществува възможност, в допълнение към системата за правна помощ, да получите финансова помощ за определени разноски, свързани със съдебното производство, по-специално пътни разходи до съда и разноските на свидетел, призован да се яви пред съда. Ако сте страна по дело или производство и сте призован да се явите на заседание на съда, при това положение вашите разходи за **пътуване и престой** могат да бъдат платени от държавата, ако това бъде счетено за подходящо (вж. раздел 6 от глава 11 от [Кодекса на съдопроизводството](#)). Ако това е подходящо с оглед на свързаните с вас финансови обстоятелства, държавата може също така да плати **обезщетение на свидетели** за необходимите разходи, направени във връзка с пътуване, престой и загуба на време (моля, вж. раздел 24 от глава 36 от [Кодекса на съдопроизводството](#)). Обезщетението за разходи за пътуване и престой във връзка с явяване пред съда не се предоставя на юридически лица.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Да, но обезщетението за правен съветник покрива само най-много 100 часа. Ако въпросите 100 часа са използвани по време на производство на първа инстанция, всяко производство пред по-висша инстанция няма да бъде покрито.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Правната помощ трябва да приключи, естествено, когато въпросният правен въпрос бъде счетен за приключен. По принцип правната помощ трябва да приключи също и тогава, когато вашият правен съветник е положил 100 часа труд. Съдът обаче може да вземе решение правната помощ да продължи.

Има също така случаи, в които правната помощ трябва да приключи преди този момент. Това се случва например, когато не заплатите таксата за правна помощ или когато предоставите неточна информация и правната помощ не би била отпусната, ако бяхте предоставили точната информация. Друг пример за това кога правната помощ трябва да приключи по-рано е случаят, в който вашият правен съветник е положил 100 часа труд и съдът не е решил, че правната помощ трябва да продължи.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Да. Имате право да обжалвате решението за непредоставяне на правна помощ. Ако решението е взето от съда, то следва да бъде обжалвано по същия ред като другите решения. Когато съдът ви уведоми за решението в писмена форма, той също ще ви предостави и информация за това как да обжалвате решението. Ако вместо това решението е взето от Органа за правна помощ, то следва да се обжалва пред [Съвета по правна помощ \(Rättshjälpsnämnden\)](#).

За повече информация

За допълнителна информация относно шведската система за правна помощ и за формулярите на молбите, моля, свържете се с Националната съдебна администрация на следния адрес:

Национална съдебна администрация

SE-551 81 JÖNKÖPING, Sweden

<https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/>

Тел.: +46 36 15 53 00

Последна актуализация: 15/03/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Англия и Уелс

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Разноските ще зависят от конкретното естество на делото. Солиситърите (solicitors) осъществяват разноски по изрично искане на своите клиенти, като тези разноски могат да включват хонорарите на самите солиситъри, както и плащания, свързани с разноски като съдебни такси и становища на вещи лица. Ако спечелят делото, клиентите може да успеят да получат обратно някои или всички от тези разноски от загубилата страна, но ако загубят или ако загубилата страна не може да заплати, в крайна сметка те носят отговорност за разноските на своя солиситър. При приключването на делото съдът ще вземе решение кой следва да заплати разноските, като отчете всички обстоятелства по делото. Макар че по принцип на загубилата страна се нарежда да заплати разноските на спечелилата страна, от този принцип има много изключения.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Различните нива на помощ по граждански дела са:

Правна помощ, която обхваща първоначалната консултация и съдействие по всякакъв правен проблем.

Помощ в съда, която включва оказване на съдействие в съда, когато не се налага пълно представителство.

Семейна медиация, при която независим и професионално обучен медиатор Ви помага да постигнете споразумение по въпроси като:

Договорености във връзка с децата след раздялата (наричани понякога попечителство, местопребиваване или контакт)

Плащания за издръжка на дете

Финанси (например как да процедурате с дома, спестяванията, пенсията, дълговете); както и

Представителство пред съд или трибунал.

Процесуалното представителство обхваща процесуалното представителство за дадена страна по производство или за лице, което обмисля да предяви иск. Това е равнището, на което е най-вероятно да бъдат разгледани спешни семейни дела и други дела, които могат да бъдат финансирани с публични средства. Представителството е достъпно в две форми: помощ при разследването и пълно представителство.

3 Имам ли право на правна помощ?

Финансовите средства от Агенцията за правна помощ (LAA) са достъпни само за физически лица с правен проблем, който попада в обхвата за правна помощ. Няма проверки за гражданство или пребиваване.

Кандидатите като цяло също така трябва:

да разполагат с ниски доходи или да получават определени помощи, както и да разполагат с ограничени спестявания или имущество (проверката на средствата), както и

да покажат, че е в рамките на разумното при обстоятелствата по случая да им се осигури правна помощ (проверка на целесъобразността).

Проверка на средствата

При проверката дали дадено лице отговаря на критериите за правна помощ, LAA ще разгледа неговото финансово положение. Проверката на средствата във връзка както с правната помощ, така и с процесуалното представителство, включва оценка на брутният месечен доход, месечния разполагаем доход и разполагаемия капитал на лицето.

Ако лицето получава свързани с дохода социалноосигурителни обезщетения, известни като „паспортни“ обезщетения, то автоматично ще премине проверката за доход, но капиталът пак ще трябва да се оцени.

Паспортните обезщетения включват:

подпомагане на доходите (IS)

подоходни обезщетения за лица, търсещи работа (JSA)

универсален кредит (UC)

елемент на кредитна гаранция за пенсионен кредит (GC)

помощ за заетост и подкрепа, свързана с дохода (ESA).

Ако в качеството си на физическо лице получавате финансова подкрепа от Националната служба за подпомагане на търсещи убежище лица съгласно членове 4 или 95 от Закона от 1999 г. относно имиграцията и убежището, ще преминете автоматично през проверките на дохода и на капитала само по отношение на въпроси, свързани с контролирана имиграция във връзка с работа и с търсене на убежище, както и с жалби пред второстепенния съд.

Проверката на средствата не се прилага в някои видове случаи, включително:

при обжалвания пред трибунал по въпросите на психичното здраве

при учредяването на настойничество над деца

при дела за международно отвлечане на деца.

Проверка на целесъобразността

Молбите за правна помощ се подлагат и на проверка на целесъобразността, за да се прецени дали при обстоятелствата по случая е разумно да се предостави правна помощ на дадено лице.

Директорът по делата за правна помощ (DLAC) ще проучи въпроси като:

дали вероятният изход е пропорционален на разходите за предявяване на иска

дали делото е обект на по-широкообхватен публичен интерес

дали разполагащ с умерени средства клиент, който плаща със собствени средства, би бил готов да използва свои средства, за да предяви иска, както и

дали отказът да се предостави правна помощ би довел до нарушение на правата на физическо лице.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Областите от правото, за които може да се предостави правна помощ, са определени в приложение 1, част 1 от Закона от 2012 г. за правната помощ, постановяването на осъдителни присъди и наказанието на нарушители.

Те включват:

Публично семейно право във връзка със закрилата на деца.

Частно семейно право, когато има доказателства за домашно насилие или насилие над деца, при дела за отвлечане на деца, дела за закрила от принудителен брак и дела, при които дете е страна в производството.

Дълг, при който жилището на лицето е изложено на риск. Това включва ипотекване на жилището, заповеди за продажба на жилището и

принудително обявяване на фалит, когато имуществото на лицето включва неговото жилище.

Жилищно настаняване, когато жилището на лицето е изложено на риск или лицето е бездомно. Това включва притежание на жилището, съдебно отстранение от жилището, занемареност на взето под наем жилище, когато това води до сериозен риск за здравето или безопасността, съдействие за бездомни лица и дела за антисоциално поведение.

Грижи в общността

Искове срещу публични органи

Психично здраве и психическо състояние

Съдебен контрол

Специални образователни потребности

Молби за убежище и обжалване

Имиграционно задържане

Дискриминация

Медицинска небрежност по време на бременност, раждане или следродилния период, в резултат на която се нанася неврологична вреда на дете, водеща до сериозни увреждания.

Имиграция, когато е налице домашно насилие, при производство в Специалната комисия за обжалване във връзка с имиграцията или когато е

налице трафик на хора или робство, принудително подчинение или принудителен труд.

Осигурителни плащания, но само при жалба за преразглеждане пред второстепенния съд (Upper Tribunal), апелативния съд (Court of Appeal) или Върховния съд (Supreme Court).

Що се отнася до други области, правна помощ може да е достъпна, ако се премине успешно през проверката за „финансиране на извънредно дело“, както е определено в член 10 от Закона от 2012 г. за правната помощ, постановяването на осъдителни присъди и наказанието на нарушители.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Възможно е предоставяне на спешна помощ с цел спешно представителство пред съд, например за закрила на физически лица и/или техните деца от домашно насилие.

За дела в областта на частното семейно право, свързани с домашно насилие, обикновено е необходимо да се представят доказателства, които показват, че Вие или Вашите деца сте изложени на риск да Ви бъде нанесена вреда от бивш партньор.

Можете да поискате доказателства от:

съдилищата

полицията

многоведомствена конференция за оценка на риска (MARAC)

социалните служби

здравен специалист, например лекар, медицинска сестра, акушер, психолог или лице, което извършва свързани със здравето посещения по домовете

ръководител на дом за временно настаняване

служба за подкрепа при домашно насилие

Вашата банка, например сметки, свързани с кредитни карти, документи за заеми и извлечения по сметки

Вашия работодател или доставчик на услуги в сферата на образованието или обучението

доставчика на получени от Вас обезщетения.

Правните съветници с договор за правна помощ могат да кандидатстват за спешно процесуално представителство за покриване на разходите по незабавни действия. За всякакви текущи действия продължава да бъде необходимо да се кандидатства за правна помощ по обичайния начин.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Всички правни съветници, независимо дали са сключили договор за правна помощ или не, са длъжни да уведомят своите клиенти за евентуалното наличие на правна помощ и трябва да им предоставят възможност да се обърнат към доставчик на правна помощ.

Услугите за правна помощ при граждански спорове могат да бъдат предоставени от службата за телефонни правни консултации при граждански спорове (CLA), от солиситъри и баристъри (barristers) или от организации с нестопанска цел, сключили договор с Агенцията за правна помощ в съответната област от правото. Съветници във връзка с правна помощ могат да бъдат намерени в интернет чрез услугата „Намери солиситър“ (Find a Solicitor), поддържана от Обществото на юристите (Law Society).

Клиентите също така могат да бъдат препратени към службата за телефонни правни консултации при граждански спорове за първоначално определяне на обхвата и финансовата допустимост.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Ще трябва да предоставите следната информация както за себе си, така и за Вашия партньор (ако е приложимо):

обезщетения — включително извлечения във връзка с обезщетенията

доходи, спестявания и разходи — включително фишове за заплати и банкови извлечения национални осигурителни номера.

Освен това ще Ви трябват копия от доказателства, свързани с Вашия случай, например:

съдебни документи

удостоверения за брак и актове за раждане (за семейни дела)

съответни писма.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбите се подават от името на физическото лице от солиситъри, сключили договор за правна помощ с агенцията за правна помощ. Вж. по-горе за начини да се намери солиситър.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Вашият солиситър ще Ви съобщи дали молбата Ви за правна помощ е била приета и дали трябва да заплатите определена вноска.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Вашият солиситър ще Ви посъветва в тази връзка.

11 Кой избира адвокатата ми, ако имам право на правна помощ?

Вие го избирате (вж. по-горе), макар че трябва да изберете солиситър, който е сключил договор с Агенцията за правна помощ.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Ако бъде предоставено финансиране, то ще покрие всички разходи на Вашия солиситър, включително плащания като съдебни такси, макар че може да се наложи да заплащате фиксирана месечна вноска в зависимост от средствата, с които разполагате.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Вж. по-горе.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Ако загубите делото и ако то е било в обхвата за предоставяне на правна помощ, но не е финансирано от LAA, все пак можете да кандидатствате за финансиране за обжалване пред по-висша инстанция. Ще трябва да преминете успешно проверките на средствата и на целесъобразността.

Ако делото Ви е финансирано от LAA, можете да кандидатствате за изменение на Вашия сертификат за финансиране, така че да се обхване и обжалването. На този етап LAA ще гарантира, че Вашето дело продължава да отговаря на критериите за средства и целесъобразност.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако в периода на финансиране на процесуалното Ви представителство Вашите доходи и/или капитал се увеличат, незабавно трябва да уведомите LAA, като е възможно средствата Ви да бъдат подложени на повторна оценка. Ако доходите Ви намалеят, може да кандидатствате за повторна оценка на Вашите средства и вноската Ви може да бъде намалена. Ако се сдобие с парични средства, например чрез наследство, продажба на Вашето жилище или печалба от лотарията, докато делото Ви се финансира от LAA, е възможно да се наложи да платите част от правните Ви разходи или техния пълен размер с тези парични средства.

Ако получите финансиране, то може да бъде ограничено до определени действия, например получаване на становище на баристър по Вашия случай, и е възможно да се определи максимална сума. Ще трябва да кандидатствате чрез Вашия солиситър, ако е необходимо да се разшири обхватът на действията или да се увеличат максималните разходи за дейностите, които може да извърши Вашият солиситър.

LAA може да оттегли финансирането, ако вече няма основания да го получавате, например ако откажете разумно предложение за уреждане на спора или ако стане ясно, че перспективите за успех по Вашето дело са по-слаби от очакваното. По този начин се гарантира, че публичните средства не се разхищават в ситуации, когато клиент, който заплаща със собствени средства, вероятно не би предприел действия. Ако LAA обмисля дали да оттегли финансовата си подкрепа, първо ще Ви даде възможност да демонстрирате защо не бива да го прави, и ако все пак реши да я оттегли, ще имате право да обжалвате пред независима комисия от адвокати. Ако финансовата подкрепа бъде оттеглена, тя ще обхване вече направените разходи от Вашите солиситъри.

Законоустановена такса

Възможно е да се наложи да изплатите обратно някои или всички Ваши разходи, ако финансовото Ви положение се подобри в резултат на производството. При приключването на делото LAA е задължена да възстанови разходите си, доколкото е възможно. На първо място, тя ще отчете всички изплатени от Вас вноски и всички разходи, възстановени от Вашия опонент. След това LAA ще възстанови евентуално оставащия недостиг от имуществото или паричните средства, които са били възстановени или запазени в хода на производството. Клиент, който заплаща със собствени средства, ще трябва да изплати всички неуредени разходи по този начин, поради което е справедливо получилият финансиране клиент да направи същото, ако може да си го позволи. Ако обаче въпросното имущество е Вашият дом (или парични средства, заделени за закупуване на жилище), може да отложите плащането до момента, в който го продадете, при условие че се съгласите да плащате лихва през този период.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Солиситър/съветник с договор за правна помощ може да откаже да действа от Ваше име. В неговия договор се определят обстоятелствата, при които може да откаже, например ако е налице конфликт на интереси или ако няма правоспособност. Адвокатът/съветникът ще Ви съобщи защо не поема делото, но решението му не може да се обжалва.

Ако молбата Ви бъде отхвърлена на основание липса на целесъобразност, LAA ще Ви информира за своето решение и ще предостави обяснение. След това разполагате с четиринадесет дни, за да обжалвате решението. Жалбата ще бъде разгледана първо вътрешно в Агенцията. Ако след като разгледа жалбата, LAA счете, че критериите за правна помощ са изпълнени и отмени решението, тя ще приеме молбата/изменението и ще издаде сертификат/изменен сертификат за правна помощ.

Ако LAA счете, че критериите за правна помощ не са изпълнени и потвърди решението, Вие и Вашият солиситър ще бъдете уведомени за причината и същевременно ще бъдете информирани дали съществува право за последващо обжалване пред независим служител по финансирането (IFA).

Ако бъде предявена жалба пред IFA, той ще вземе решение/ще отправи препоръка въз основа на информацията, предоставена в подкрепа на жалбата, и съществуващите разпоредби в областта на правната помощ. IFA може да се свърже с Вас, ако е целесъобразно.

Допълнителна информация

Допълнителна информация относно правната помощ е достъпна на уебсайта [Gov.uk](http://www.gov.uk).

Последна актуализация: 12/07/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Правна помощ - Шотландия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Разноските ще зависят от естество на делото. Разноските могат да включват хонорара на солиситъра (solicitor), който действа от името на лицето, получаващо правна помощ (подпомаганото лице), както и разноски като съдебни такси и становища на вещи лица.

При приключването на делото съдът ще вземе решение коя страна следва да понесе разноските. Обикновено на спечелилата страна се нарежда да заплати разноските на загубилата страна, макар че от този принцип съществуват много изключения. Ако подпомаганото лице загуби делото или ако на другата страна бъде наредено да заплати разноските, но не го направи, подпомаганото лице ще бъде задължено за заплати своите разноски.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Финансираната с публични средства правна подкрепа (правна помощ) позволява на хората да предявят иск или да защитят своите права, или да заплатят за своята защита, ако в противен случай не биха могли да си го позволят. Правната помощ в Шотландия се предоставя от Съвета за правна помощ на Шотландия (SLAB), който представлява финансиран от шотландското правителство неведомствен публичен орган.

Съществуват три вида правна помощ.

Консултация и съдействие по граждански въпроси: Устна или писмена консултация относно прилагането на шотландското право към конкретните обстоятелства, в които се намира лицето, търсещо съвет. Тя се предоставя от солиситър и по целесъобразност от правен съветник.

Консултация посредством представителство (ABWOR): Категория консултации и съдействие, която позволява представителство от солиситър или по целесъобразност от правен съветник в гражданско производство в определени съдилища и трибунали в Шотландия.

Правна помощ по граждански въпроси: Отделна схема, която позволява представителство от солиситър или по целесъобразност от правен съветник в гражданско производство в други определени съдилища и трибунали в Шотландия.

3 Имам ли право на правна помощ?

Критериите за допустимост за лицата, които получават правна помощ по граждански въпроси, са съгласувани и прозрачни, като молбите подлежат на законоустановени проверки. Първите две проверки са насочени към правното съдържание на молбата. Трябва да се покаже, че съществува правно основание за делото, за което се иска правна помощ (наречено „обосновано предположение“), и че е разумно да се използват публични средства за подпомагане на делото. Третата проверка се отнася до финансовото положение на кандидата.

Солиситърът може да предостави консултация и съдействие, ако установи, че кандидатът отговаря на финансовите критерии и предметът, по който търси съвет, попада в обхвата на шотландското право. Солиситърът може да предостави консултация и съдействие до определено равнище на разходите. SLAB трябва да одобри предварително всички действия, които биха надхвърлили първоначалното равнище на разходите, както и всички действия, които изискват представителство.

Съгласно Закона от 1986 г. относно правната помощ (Шотландия) няма изискване при кандидатстване за правна помощ лицето да пребивава в Шотландия. Предоставянето на консултация и съдействие е възможно по въпроси, попадащи в обхвата на шотландското право (включително правото на Обединеното кралство, което се прилага в Шотландия). Предоставянето на правна помощ е възможно за производства в шотландските съдилища.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Вж. въпрос 2 по-горе.

Предоставянето на консултация и съдействие по граждански въпроси е възможно по дела, включващи прилагането на шотландското право.

ABWOR може да се предоставя при граждански производства в редица съдилища и трибунали, определени в законодателството. Те включват апелативните трибунали по имиграционни спорове и трибуналите по трудови спорове.

Правна помощ по граждански въпроси може да бъде предоставяна при граждански производства в редица съдилища и трибунали, определени в законодателството. Тук се включват шерифският съд (Sheriff Court) и Върховният съд (Court of Session), които са основните съдилища за граждански дела в Шотландия. Правна помощ може да бъде предоставяна и по отношение на редица трибунали, като службата на комисарите в областта на социална сигурност и апелативните трибунали по трудови спорове.

Правна помощ по граждански въпроси не може да се предоставя в производства, отнасящи се изцяло или частично до клевета, изборни жалби, опростени молби за развод във Върховния съд или шерифския съд и молби от длъжник за секвестриране на имуществото му. Помощ не може да се предоставя при дела в съда за искове с малък материален интерес (т.е. когато стойността на иска е под 3000 GBP, освен ако не става въпрос за телесна повреда).

Вашият солиситър обаче може да е в състояние да Ви предостави консултация и съдействие по тези въпроси.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Солиситърът може да предприеме някои стъпки по спешност в дадено производство, за да защити позицията на кандидата за правна помощ, преди SLAB да е разгледал неговата молба за правна помощ по граждански въпроси.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

SLAB приема само молби, подадени от солиситър, действащ от името на кандидат.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Вашият солиситър ще Ви посъветва относно документите, които се изискват във връзка с оценката на финансовата допустимост и целесъобразността на Вашето дело.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

SLAB приема само молби, подадени от солиситър, действащ от името на кандидат, а не директно от кандидатите.

Ако не сте в състояние да намерите солиситър, който да Ви представлява, Правното общество на Шотландия поддържа раздел за намиране на солиситър на www.gov.uk своя уебсайт. Така се осигурява възможност за търсене на солиситър, регистриран за предоставяне на правна помощ. Можете също така да се обадите на Правното общество на телефон 0131 226 7411.

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Вашият солиситър ще Ви уведоми дали отговаряте на критериите за получаване на консултация и съдействие, обхванати от правна помощ. Вашият солиситър ще кандидатства за правна помощ от Ваше име и SLAB ще се свърже писмено с Вас и солиситъра Ви, след като разгледа молбата Ви за правна помощ по граждански въпроси. На уебсайта на SLAB има също така редица [инструменти за приблизителна оценка на допустимостта](#), които могат да Ви помогнат да се ориентирате на какво е възможно да имате право.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Вашият солиситър ще Ви посъветва относно подходящите действия.

11 Кой избира адвокатата ми, ако имам право на правна помощ?

Преди да можете да кандидатствате за консултация и съдействие или за правна помощ, ще трябва да се консултирате със солиситър.

Ако не сте в състояние да намерите солиситър, който да Ви представлява, Правното общество на Шотландия поддържа [раздел за намиране на солиситър](#) на своя уебсайт. Така се осигурява възможност за търсене на солиситър, регистриран за предоставяне на правна помощ. Можете също така да се обадите на Правното общество на телефон 0131 226 7411.

Като алтернатива, [SLAB](#) предоставя информация относно намиращите се най-близо солиситъри, които предлагат подкрепа посредством правна помощ, или други доставчици на консултации, финансирани от Съвета. Що се отнася до граждански дела, възможно е да се търси по вид на делото. Дори дадена правна кантора да е регистрирана за работа, свързана с правна помощ, тя не е задължена да предлага услуги на всеки клиент или да предлага да поеме конкретен случай за правна помощ.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Вж. въпрос 1 по-горе.

Правната помощ обхваща само разноските на Вашия солиситър и други разноски, свързани с Вашето дело, например съдебни такси и становища на вещи лица. Правната помощ не покрива разноските на другата страна.

Ако отговаряте на критериите за правна помощ, може да се наложи да заплатите вноски за разноските по делото. Размерът на дължимата вноски ще зависи от финансовото Ви положение.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Ако имате право да Ви бъде предоставена ограничена правна помощ, ще трябва сами да заплатите останалите разноски по делото. Ако трябва да заплатите вноски, сумата ще зависи от разполагаемия Ви доход, спестявания и имущество. SLAB определя дохода от датата на подаване на молбата, а капиталът (спестявания и ценни вещи, които притежавате) се определя за периода, през който продължава делото.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Първоначалното удостоверение за предоставяне за правна помощ не обхваща обжалване на решението по делото. Изисква се нова молба за правна помощ и SLAB трябва да се увери, че отговаряте на законоустановените проверки във връзка с обжалването.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

SLAB може да преустановява и понякога прибягва до преустановяване на правната помощ поради различни причини, например когато солиситърът не отговори на искане за допълнителна информация. В съответствие с определените по закон критерии за допустимост SLAB е длъжен да вземе предвид текущата оценка на финансите на съответното лице и да прецени дали предоставянето на правна помощ продължава да бъде разумно. Част от проверката на разумността се изразява в това, че от подпомаганото с правна помощ лице се очаква да спазва съдебните заповеди.

Правната помощ може да бъде прекратена и ако подпомаганото лице предостави невярна информация или не разкрие съществена информация, като при тези обстоятелства SLAB също така може да предприеме действия за възстановяване на изплатените парични средства.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Ако SLAB откаже да предостави правна помощ на дадено лице, ще бъдат посочени причините за отказа. Право на физическото лице е да поиска преразглеждане на делото, по-специално при промяна на обстоятелствата. Обсъждане на конкретен случай със SLAB може да се проведе по електронна поща (general@slab.org.uk) или по телефона. Телефонната линия (0131 226 7061) се обслужва от понеделник до петък между 8,30 и 17,00 ч.

Последна актуализация: 15/07/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.